

DUTCH BIRDING

VOLUME 32 • NO 5 • 2010

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Nederland
rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

p/a Gerald Oreeel
Deurganck 15
1902 AN Castricum
Nederland
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL

webredactie@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
csna@dutchbirding.nl

INSPREEKLIJN
010-4281212

INTERNET
www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (023-5378024, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (030-2961335, enno.ebels@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (020-6997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (0222-316801, rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Ferdy Hieselaar, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, Roland van der Vliet en Rik Winters

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Max Berlijn, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Steve Geelhoed, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Kees Roselaar, Jan-Hein van Steenis, Pieter van Veelen en Peter de Vries

PRODUCTIE EN LAY-OUT André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Leon Boon, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2010 bedraagt: EUR 36.50 (Nederland), EUR 39.50 (België), EUR 37.00 (rest van Europa) en EUR 40.00 (landen buiten Europa). Abonnees in België en Nederland ontvangen ook het dvd-jaaroverzicht.

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN•AMRO (Castricum), o.v.v. 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2010) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); *Vogels van de wereld – complete checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de wereld); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie) door E C Dickinson (redactie) (2003, Londen) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *Birds of the world: recommended English names* door F Gill & M Wright (2006, Londen) (Engelse namen van overige vogels in de wereld).

Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'The Journal').

www.dutchbirding.nl

WEBREDACTIE Garry Bakker, Gijsbert van der Bent en Ben Wielstra. **FOTOREDACTIE** Menno van Duijn en Chris van Rijswijk. **WEBMASTERS** Albert van den Ende en Peter Weiland.

Dutch Birding Association

BESTUUR Arjan van Egmond (voorzitter, 071-4010656; 06-21585788), Wietze Janse, Thierry Jansen (penningmeester) en Han Zevenhuizen (secretaris); tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd. **BESTUURSMEDEWERKERS** Leon Boon, Alwin Borhem, Thomas van der Es, Remco Hofland, Janneke Kimstra, Arnold Meijer, Gerald Oreeel, Marc Plomp, Henk van Rijswijk, Pieter van Veelen, Jeroen van Vianen, Ruben Vlot, Kees de Vries en Steven Wytéma.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Rob van Bemmelen, Ruud Brouwer, Dick Groenendijk (voorzitter), Arjan Ovaa, Willem van Rijswijk, Roy Slaterus, Laurens Steijn en Arend Wassink. **MEDEWERKER** Max Berlijn (archivaris). De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2010 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (+31-235378024, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (+31-302961335, enno.ebels@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (+31-206997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-222316801, rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Ferdy Hieselaar, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, Roland van der Vliet and Rik Winters

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Max Berlijn, Harvey van Diek, Nils van Duvendijk, Steve Geelhoed, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Kees Roselaar, Jan-Hein van Steenis, Pieter van Veelen and Peter de Vries

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René Pop

ADVERTISING Leon Boon, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2010 is: EUR 36.50 (Netherlands), EUR 39.50 (Belgium), EUR 37.00 (Europe) and EUR 40.00 (countries outside Europe). Subscribers in Belgium and the Netherlands also receive the DVD year review.

Subscribers in Belgium, Denmark, Finland, Germany, Norway and Sweden are kindly requested to pay the subscription fee to our local bank accounts in these countries. Details can be found on the internet (www.dutchbirding.nl).

British subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque. Cheques should be sent to Dutch Birding, c/o Gerald Oreel, Deurganck 15, 1902 AN Castricum, Netherlands. Subscribers in other countries can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send an e-mail indicating your credit card type, account number, the expiry date and full address details to circulation@dutchbirding.nl. The subscription starts upon receipt of payment and already published issues will be sent.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2010) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *Vogels van de wereld – complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition) by E C Dickinson (editor) (2003, London) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *Birds of the world: recommended English names* by F Gill & M Wright (2006, London) (English names of remaining birds of the world).

For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'The Journal').

www.dutchbirding.nl

WEB EDITORS Garry Bakker, Gijsbert van der Bent and Ben Wielstra. **PHOTOGRAPHIC EDITORS** Menno van Duijn and Chris van Rijswijk. **WEBMASTERS** Albert van den Ende and Peter Weiland.

Dutch Birding Association

BOARD Arjan van Egmond (president, +31-714010656; +31-621585788), Wietze Janse, Thierry Jansen (treasurer) and Han Zevenhuizen (secretary); the editors of Dutch Birding also have one seat in the board. **BOARD ASSISTANTS** Leon Boon, Alwin Borhem, Thomas van der Es, Remco Hofland, Janneke Kimstra, Arnold Meijer, Gerald Oreel, Marc Plomp, Henk van Rijswijk, Pieter van Veelen, Jeroen van Vianen, Ruben Vlot, Kees de Vries and Steven Wytema.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Rob van Bemmelen, Ruud Brouwer, Dick Groenendijk (president), Arjan Ovaa, Willem van Rijswijk, Roy Slaterus, Laurens Steijn and Arend Wassink. **ASSISTANT** Max Berlijn (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2010 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Netherlands
rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

c/o Gerald Oreel
Deurganck 15
1902 AN Castricum
Netherlands
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL

webredactie@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
csna@dutchbirding.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

CDNA-mededelingen

Corrigenda

WP reports

Recente meldingen / recent reports

DB Actueel

Voorplaat / front cover

- 287 Rediscovery, biology, vocalisations and taxonomy of fish owls in Turkey
Arnoud B van den Berg, Soner Bekir, Peter de Knijff & The Sound Approach
- 299 Birding on Corvo, Azores, and Nearctic vagrants in 2005-09 *Peter Alfrey, Simon Buckell, Vincent Legrand, David Monticelli & Birding Azores*
- 316 Taigastrandloper bij Zwolle in oktober 2009 [LONG-TOED STINT NEAR ZWOLLE IN OCTOBER 2009] *Martijn Bot, Enno B Ebels & Hans Pohlmann*
- 320 Siberische Grijs Ruiters bij IJmuiden in juli 2010 [GREY-TAILED TATTLER AT IJMUIDEN IN JULY 2010] *Arno Piek & Roy Slaterus*
- 324 Groene Bijeneter bij Castricum in augustus 2010 [BLUE-CHEEKED BEE-EATER NEAR CASTRICUM IN AUGUST 2010] *Hans Schekkerman & Enno B Ebels*
- 329 Pied Crows in Western Sahara, Morocco *Chris Batty*
- 333 Recente CDNA-besluiten
- 333
- 334 August-late September 2010 *Arnoud B van den Berg & Marcel Haas*
- 348 Juli-augustus 2010 *Roy Slaterus & Vincent van der Spek*
- 357 Noordse Waterlijster op Vlieland – 500e soort voor Nederland [NORTHERN WATERTHRUSH]; Kleine Regenwulp bij Uitkerke [LITTLE CURLEW]
- Langstaartklauwier / Long-tailed Shrike *Lanius schach*, Zhabagly, Zuid-Kazachstan, Kazachstan, 12 mei 2009 (*Jos van den Berg*)

Rediscovery, biology, vocalisations and taxonomy of fish owls in Turkey

Arnoud B van den Berg, Soner Bekir, Peter de Knijff & The Sound Approach

In the Western Palearctic (WP) region, Brown Fish Owl *Bubo zeylonensis* is one of the rarest and least-known birds. The species' range is huge, from the Mediterranean east to Indochina, but it is probably only in India and Sri Lanka that it is regularly observed. In the 19th and 20th century, a total of c 15 documented records became known of the westernmost and palest taxon, *semenowi*, and no definite breeding was described for the WP. These records included just one for Turkey in the 20th century, in 1990. However, while the species appears to be extinct in other WP countries, several pairs have been found in southern Turkey since 2004. New findings in 2009-10 created a rapid increase in our understanding of the Turkish birds' habitat choice, breeding biology, acoustics and DNA. In this paper, the first findings are summarized.

Distribution and traditional taxonomy

Until recently, fish owls were grouped under the genus *Ketupa*. However, recent DNA research has shown that for reasons of paraphyly it is better to include this genus together with *Scotopelia* and *Nyctea* in *Bubo*. Former *Ketupa* species, Brown Fish Owl, Tawny Fish Owl *B flavipes* and Buffy Fish Owl *B ketupu* cluster as close relatives of Asian *Bubo* species like Spot-bellied Eagle-Owl *B nipalensis* and Barred Eagle-Owl *B sumatranus* (König et al 1999, Sangster et al 2003, Knox 2008, Wink et al 2008, Redactie Dutch Birding 2010).

Based on external morphology and geography, four subspecies of Brown Fish Owl are traditionally recognized. These are *semenowi* (Zarudny, 1905) from Turkey east to north-western Pakistan; *leschenaultii* (Temminck, 1820) (not *leschenault* nor *leschenaulti* according to Dickinson (2003)

403 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, adult fishing from low branch of plane tree along river, Antalya, Turkey, 27 December 2009 (Arnoud B van den Berg/The Sound Approach)

404 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, adult carrying food for fledgling, Antalya, Turkey, 14 July 2009 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach) **405** Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, fledgling at night near nest site, Antalya, Turkey, 15 July 2009 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach) **406** Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, immature (with a few adult-type barred feathers on underparts) perched in tree at side of river, Antalya, Turkey, 5 August 2009 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach)

and König & Weick (2008)) from north-eastern Pakistan, India and Myanmar (Burma) east through Thailand to north-westernmost Malaysia; nominate *zeylonensis* (J F Gmelin, 1788) in Sri Lanka; and *orientalis* (Delacour, 1926) from north-eastern Myanmar to southern China, Hainan and Indochina. The plumages of these four subspecies range from pale in the north-west to dark in the south and east, while nominate *zeylonensis* is smaller (Dickinson 2003, Rasmussen & Anderton 2005, König & Weick 2008). The distribution of *semenowi* is much fragmented with a gap of more than 2300 km between the last known pairs in Turkey and the one in south-eastern Iran.

Fossil records from Corsica, Crete, Sardinia and Italy (former islands Gargano and Tavolara) show that the species was once present all over the Mediterranean basin, often treated as subspecies *lamarmorae* (Dehaut 1911, Mlíkovský 2003). No more bones are known from the onset of the last Ice Age (less than 100 000 years ago), and the population probably disappeared from the western part of its range while the easternmost populations may have 'subsumed' in *semenowi*; the skeletal remains of the extinct population on Mediterranean islands were found on rocks near shores and that is considered to be the habitat where it occurred (Mlíkovský 2003). It is, however, suggested that possibly the same or a related species (known as '*B (z) insularis*') survived much longer in mountainous parts of western Mediterranean islands as a predator of terrestrial prey such as the giant Sardinian Pika *Prolagus sardus*, which still existed in Corsica and Sardinia in the late 1700s or early 1800s (Mourer-Chauvire & Weesie 1986, Mlíkovský 2003, Hoffman & Smith 2005).

Occurrence in Middle East outside Turkey

There are no recent WP records outside Turkey. The first WP record was in 1863 in Israel, where the last photographically documented individual was seen until August 1975, and where the species is now considered extinct (Shirihai 1996, Ebels 2002). For Jordan, an old specimen and a claim in 1986 are known (Benson 1970, Andrews 1995). The species is listed as accidental for Lebanon. In Syria, two specimens were collected from the 'Kebir' or Khabur river in 1879 (David Murdoch in litt); one of them is a male dated 14 November 1879 in the collection of Naturalis at Leiden, Zuid-Holland, the Netherlands. The information for Iraq is equally scant with just one record of a pair collected in the south in the early 20th century (Cramp 1985, Ebels 2002). In south-eastern Iran (not part of the WP as defined by

Cramp & Simmons 1977), the first record since perhaps a century concerned a pair discovered at the mouth of Gaz river, south of Sirik, eastern Hormuzgan, at 450 km from the Pakistan border, on 18 January 2004; the birds were photographed on 8 April and, on 16 April, a fledgling was seen (van Diek et al 2004). However, the species could not be found at this site in January 2009 (Winkel et al 2010).

Occurrence in Turkey before 2009

In the late 19th century, three individuals were collected near Mersin and one near Aydin, Turkey (Kirwan et al 2008). The only 20th century record concerned a bird accidentally caught alive in late April 1990 by a fisherman in a river valley surrounded by pines *Pinus* at Berke dam north-east of Osmanyé, between Aslantaş and Sır lakes in the Ceyhan river valley (Gernant Magnin in litt). The owl had swallowed a fish hooked on a fishing line put out at night and was found perched in a nearby tree with the line dangling from its bill; the hook could not be removed, and the bird was kept in captivity for a week during which it did not eat, whereafter it was released 20 km from the original site (Magnin 1991, Ebels 2002, Kirwan et al 2008).

In October 2004, two individuals were photographed during daytime in a rocky and steep river canyon in the western part of the Antalya mountains, southern Turkey; reportedly, the two were also seen during subsequent fieldwork visits, for the last time in 2005 (Yöntem 2007; Sandgrouse 29: 92, 2007; Gernant Magnin in litt). There are reports that the identification was not as straightforward as one may perhaps conclude when reading Yöntem's account (Yöntem 2007; SB pers comm). Apparently, the birds were initially identified as Eurasian Eagle Owl *Bubo*, which is understandable given the fact that there was only one record of Brown Fish Owl for over a century, and it was during a slide show months later that someone suggested the true identity of these birds. They were in a protected reserve without public access and it was decided to keep their location secret. All this may explain why today nobody seems to know the precise spot, let alone whether the birds still occur there, and why there was no follow-up research.

Turkey sightings in 2009-10 in Antalya region: a detailed account

June 2009

In June 2009, Arnoud van den Berg and Cecilia Bosman

tried to find Brown Fish Owl in southern Turkey for a new The Sound Approach book on owls of the WP region. They asked Soner Bekir whether he knew a suitable area; based upon his directions they searched a number of valleys and rivers in the Antalya region. Unlike the 2004-05 site, these were not in a national park closed for the public but in accessible terrain with roads and tracks. It was almost dark at 20:50 on 20 June when they observed an individual flying along a cliff to a well-wooded river (van den Berg et al 2009). They immediately phoned Mark Constantine and Dick Forsman, who were astounded by the news and offered advice on what to do next. In the following three days, AvdB and CB tried in vain to find more evidence by scanning and climbing the cliffs by day and searching by torch at night. When a German-speaking local told them about two sightings in the past 10 years of a huge owl with a wing 'as long as his arm' perched on a rock in the middle of the river at night, they realized that the species was likely to be a resident in this area. They decided to return in autumn, when the birds were expected to be more vocal, and hoped that SB would be able to document the birds' presence in the meantime. At a later stage, it became clear that this was in fact one of several sites where SB had searched without success a few times before.

July 2009

As soon as he could, SB returned with Murat Çuhadaroğlu and, as night fell at 21:25 on 2 July 2009, the two of them watched the silhouette of a large owl flying along the same river but at quite a distance (c 10 km) upstream from the 20 June spot. They returned here and struck gold at 01:45 on 4 July when they set their torch on an adult that could be photographed, perched in a pine tree. On 5 July, together with Emin Yoğurtçuoğlu, they found the bird in the same tree at 23:30 and, on 6 July, EY found two adults here, one c 4 km further downstream (Emin Yoğurtçuoğlu in litt). Upon hearing this news, AvdB and CB decided to obtain sounds as soon as possible. The hope for sound-recording was however not high because SB, MÇ and EY had not heard any sound although they mentioned the possibility that the call might simply have been inaudible because of the roaring river. On the night of 12/13 July, AvdB and CB found not only two adults but also a young on the cliff at exactly the same spot where SB and MÇ had been successful 10 days earlier; at dawn, from 05:12, all birds disappeared. Just after 21:00 on 13 July, the fledgling was sitting on a cliff and jumped down on top of a tree, clumsily hanging upside down for 5 min, not being able to fly properly. It was then possible to record some inconspicuous calls of both the adults and the juvenile. On 14 and 15 July, some almost inaudible low-volume sounds of the juvenile were also recorded. The adults were seen leaving the cliff together at 20:47 on 14 July, briefly perching high in the same pine tree against the late evening sky, but otherwise no more than a single adult was seen at the same time. Months later, through contacts with local people, it became obvious that the birds nested in a hole inaccessibly high on the cliff and

not visible from the road. It concerned the first documented breeding record for Turkey and the WP. The fact that the distance between the June sighting and the nesting hole was more than 10 km was encouraging as it seemed to indicate there were at least two territories involved.

August 2009

On 1-8 August 2009, AvdB and CB returned to the area again in the hope to record more sounds and to see whether they could find more pairs. It proved hard to see any of the owls (no sightings on the first nights) but at 02:15 on 5 August, an immature with a few adult-like barred feathers on the underparts was flushed from the roadside above the river c 400 m downstream from the nesting site. The next night at 22:41, c 10 distant keew calls were heard from a bird flying high along the cliff a bit further upstream. Later that night, from 02:30 to 03:15, at the spot where it had been flushed 24 h before, the same bird (recognizable because of a black spot at the upper mandible base) was present again. It spent most of its time preening but also went for a brief walk in the riverbed. The following night, from 23:48 to 23:59 on 6 August, loud keew calls were recorded from an unseen presumed juvenile, first sitting in a nearby tree and then across the river. The next evening, from 21:50 to 23:11 on 7 August, the same calls were recorded from a bird remaining invisible on the opposite side of the river, 100-500 m upstream from the nesting site. These calls had no resemblance to any published fish owl sounds (cf Schulze 2003, Chappuis et al 2008).

October 2009

In late October 2009, SB and MÇ visited the same river again. Upstream from the 20 June spot, on 29 October, they found fresh crab *Potamon* remains on rocks in the river, indicating the presence of fish owls. On 31 October, after midnight, they found an individual perched for hours in a pine along the road a few km upstream from the site of the June sighting and, after the bird had flown down to the river, they heard a sound that reminded them of the loud keew call recorded by AvdB in August. They made extraordinary photographs of this bird at 7 m distance. Otherwise, they had no sightings near the nesting site or elsewhere, not helped by bad weather.

November 2009

On 7 November 2009, EY was phoned by a fish farmer at 45 km down from the 20 June site with the exciting news that four fish owls had been present at his farm the preceding night. In early August 2009, AvdB and CB had met this fish farmer who vividly described frequent encounters at his farm with a family of fish owls in November 2008 and, occasionally, also in December 2008-February 2009 (and in previous winters). EY had been informed about this site by AvdB and, in late October 2009, he visited the fish farm without success together with José Luis Copete and Daniel López Velasco, exchanging phone numbers with the fish farmer.

407 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, fledgling roosting by day near nest site, Antalya, Turkey, 14 July 2009 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach)

December 2009

On 24-30 December 2009, AvdB and CB paid a fourth visit to the same river valley hoping to record the fish owl's song. They spent nearly all nights at the nesting site, where the temperatures were close to freezing. At 21:45 on 25 December, one bird flew low across the road from the cliff to the river but it could not be found again. The night of 26 December was spent in vain at the fish farm more than 45 km downstream where four had been reported in early November; the fish farmer reported that, in November, the owls had usually been seen between 23:00 and 24:00 but it seemed that this had not happened many times and certainly not in the previous weeks (also not in the next days). Less than 100 m upstream from the nesting site, on 27 December, an adult was found at 21:30 on a low branch hanging over the river where it could be videoed for 20 seconds before flying up, briefly showing again at 22:07 in a treetop before flying onto the cliffs. This was the first time since July that AvdB and CB observed a definite adult. The rest of the night, the birds could not be found despite a lot of effort but, at 03:45 on 28 December, eye-shine from the crown of a huge pine tree along the road betrayed another adult, which could be videoed for 1:30 min. It flew across to the nesting site where it was seen again briefly a few times but not after 05:00, c 80 min before first light. From the images, it was concluded that this was another adult than the one photographed earlier that night and in July, as it had a blacker face. During the last two nights, the only further sighting

concerned an adult seen briefly at 05:15 on 30 December in a tree above the road opposite the nesting cliff.

March 2010

On 9-13 March 2010, AvdB and CB visited the nesting area again in an effort to record more sounds. On 10 March, between 21:30 and 22:00, they had several sightings of an adult moving between trees along the river, and at 22:45-23:00 the same bird was perched in a tree above the road. On 11 March, at 20:00, the blackish-faced adult was discovered perched in a high tree along the river; surprisingly, the bird could be videoed and photographed while it remained at this spot until 02:22, sleeping or just looking around for more than six hours, sometimes stretching a wing or moving to another branch. After this, it was watched again briefly perched in a tree at 03:30. During all this time, it made no sounds whatsoever, not even reacting to playback of songs from Chappuis et al (2008).

June 2010

On 16-20 June 2010, MÇ and SB visited the nesting site where they watched one juvenile every night and an adult on 17 June. The juvenile was very confiding and could be photographed and videoed down to 3 m. On 23-25 June, EY went to the nesting site with JLC and DLV. On 23 and 24 June, they observed one and, on 25 June, two birds which they photographed, sound-recorded and videoed.

408 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, blackish-faced adult in pine tree near nest site, Antalya, Turkey, 28 December 2009 (Arnoud B van den Berg/The Sound Approach)

409 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, adult in flight near nest site, Antalya, Turkey, 11 March 2010 (Arnoud B van den Berg/The Sound Approach)

Turkey sightings in 2010 in other regions

From 11 March to 10 April 2010, SB, Murat Bozdoğan and EY did a survey sponsored by Doga Dernegi (DD), the Turkish BirdLife partner, with funds donated by The Sound Approach. They had scanned Google Earth maps for areas similar to the nesting site found in the summer of 2009 and surveyed in the Taurus mountains near Adana, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaras, Hata and east of Antalya. They discovered three new sites where fish owls were present. Detailed information on their findings will be presented in a Doga Dernegi report to be written by SB. At one of the sites, north of Mersin, an apparently unpaired male was singing in the third week of March. SB and EY phoned AvdB who immediately came to record the species' song, from 23:00 to 03:00 in the night of 19/20 March and at 20:30-21:00 on 20 March. Locals revealed that a shepherd had shot the female a few years previously and the male apparently did not succeed to find a new female since. Elsewhere in this area, SB and his team also found a rock with a heap of old crab legs, indicating that another pair could still be

present or an immature had been staying. In the next week, the species was also seen at another site north-west of Mersin. The third site was found in early April at a tourist area east of Antalya. In June 2010, EY returned to the sites north and north-west of Mersin with JLC and DLV but they could not find the species again.

Morphology of Turkish birds

The only chance to make photographs in daylight during the past year was on 14 July 2009, when the fledgling did not appear to be able to fly up to the cliff at dawn and was asleep in a low bush for the entire day, from 05:15 to 20:30. As could be expected, the plumage colour in daylight differed considerably from that in the many flash photographs, showing a very pale bird like the ones published in Sandgrouse by Yöntem (2007). All flash photographs, somehow, suggested a darker brown plumage. The juvenile did not differ much from the adults except for the fluffy feathering and the lack of horizontal bars on underparts feathers.

Food

During the first weeks of July 2009, the owls kept returning to the same tree below the nesting cliff, which made it possible to collect not only a handful of feathers but also c 40 legs of freshwater crabs. No remains of fish were found although, at 22:00 on 14 July, an adult was photographed carrying a small fish. On 18 June 2010, one was seen catching a small fish too; it hovered a couple of seconds above the water surface before it grasped the fish.

Nocturnal behaviour

Interestingly, during all visits in 2009-10, the Turkish fish owls appeared to be very nocturnal, not moving about between dawn and dusk, in contrary to many reports about diurnal activity of Brown Fish Owl in India and Sri Lanka. The birds were often found by their eye-shine in torch light. The owls showed hardly any fear for humans and, in some cases, they remained perched for hours while being watched and photographed at less than 20 m. First-years especially were very confident. Moreover, the sites where they were found were not far from villages and, during weekends, attracted quite some recreational visitors. The owls did not appear to have any problem with flash photography but it was obvious that torch light annoyed the adults (apparently not so much the fledgling). For instance, after a couple of minutes of torch-shining for videoing, they would turn around, hide their face behind a branch, or simply move to another branch or tree. Therefore, little video footage was taken. Videos taken from a long distance on 28 and 29 December 2009 and 11 March 2010 can be viewed at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

Breeding and habitat

The juvenile's behaviour on 12 and 13 July 2009 suggested that it had recently fledged. The fact that no fledgling was seen by SB, MÇ and EY in the first week of July was another reason to think it had just left the nest. In the third week of June 2010, a fledgling was found which was very approachable. One can hypothesize that, as in Eurasian Eagle Owl, there is a period of 12-13 weeks between laying the first egg and fledging, so breeding may start in late March.

It has become clear that the habitat of fish owl in Turkey consists of steep cliffs in mountainous habitat with huge mature pine trees bordering clean freshwater rivers or pools with crab and fish, which do not freeze over during winter.

Vocalisations outside Turkey

East of Pakistan, Brown Fish Owl is regularly seen and several sounds have been published. The two song recordings in Chappuis et al (2008) concern two subspecies (both probably duetting), *B z leschenaultii* from Huai Kha Kaeng, Thailand, in April, and *B z zeylonensis* from Ratnapura, Sri Lanka, in November.

Chappuis' Sri Lanka song is a deep tri-syllabic *hoo-who-hoo* of c 1.7 s in which the middle note of 225 Hz is clearly higher-pitched, longer and louder than the other two at 195 Hz (Chappuis et al 2008). Because of occasional overlap, this sound concerns a duet (for a sonagram of a similar song, see Rasmussen & Anderton 2005).

Chappuis' Thailand song is a deep three-part *hoho-hoho-hoho* of 1.8 s ranging from 190-230 Hz in which the middle note is slightly higher pitched and longer; the three notes are each c 0.5 s and separated by a pause of 0.1 s while, moreover, there is a very brief break audible in each note. It most likely concerns a duet, with the first and third parts coming from one bird and the central part coming from another.

Hannu Jännes provided two songs from Tala village, near Bandhavgarh tiger reserve, Madhya Pradesh, India, in February 2009 (figure 6). In one case, the third note of the song actually overlapped the second, indicating duetting, and it appears that both started with duetting followed by single hoots from one individual after the other individual flew off or kept quiet. These songs were quite similar to those of Chappuis et al (2008) and the sonagram in Rasmussen & Anderton (2005). Again, the tones ranged between c 190 Hz (first and third note, each 0.5 s) and 220 Hz (second note, 0.7 s), separated by pauses of 0.1 to 0.2 s. Svensson et al (2009) describe the same song as Rasmussen & Anderton (2005), 'a trisyllabic *hoo, whoo hoo* (second 'inhaling' note higher)', again without mentioning that it concerns a duet.

The identification of other sounds published commercially has been questioned including the one of a raucous call from Nepal in November in Schulze (2003) and Chappuis et al (2008) (cf Robb 2009, Chappuis 2010).

For the Thai-Malay Peninsula, Wells (1999) cites Boonsong Lekagul & Round (1991) who describe for *B z leschenaultii* 'a succession of deep mutterings rising to a maniacal laugh, a hoarse, mournful scream, and a soft deep *hup-hup-hu* delivered fast with the last note audible only at close range, the 'drum call''. Whether these descriptions resemble the sounds in Turkey is questionable and some may concern misidentifications. Rasmussen

Rediscovery, biology, vocalisations and taxonomy of fish owls in Turkey

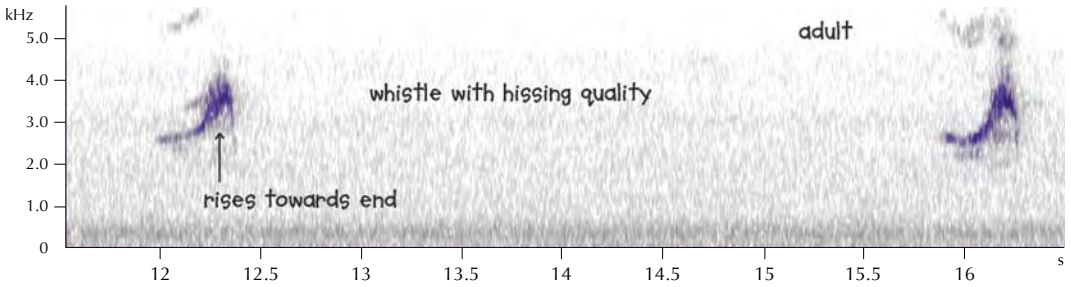

FIGURE 1 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, adult, call, Antalya, Turkey, 13 July 2009, 090713.AB.210726.02 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach). The sound can be heard at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

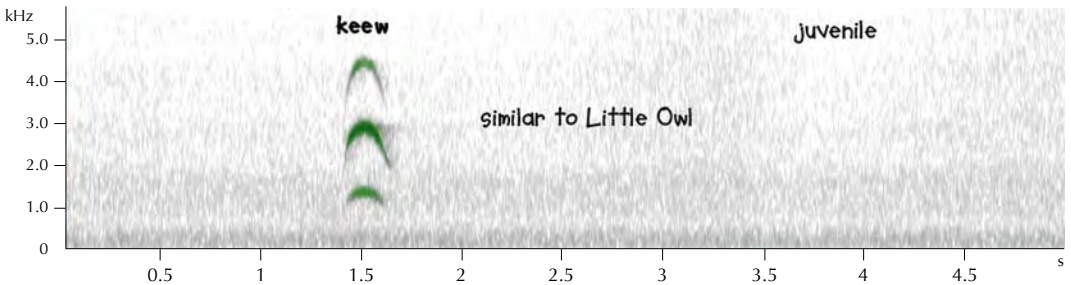

FIGURE 2 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, fledgling, while moving through trees, Antalya, Turkey, 14 July 2009, 090714.AB.051414.11 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach). The sound can be heard at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

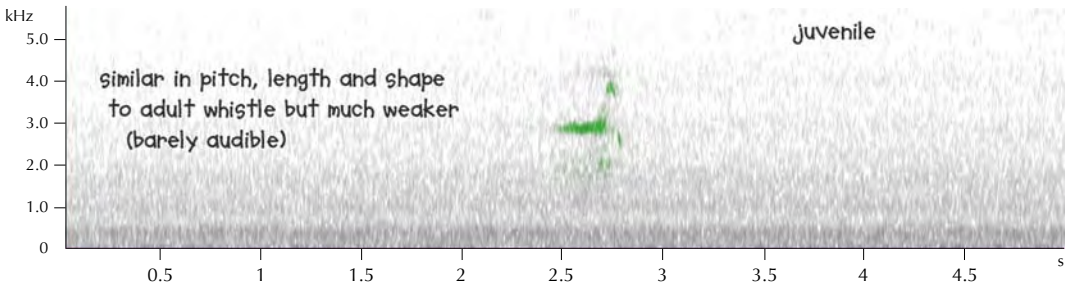

FIGURE 3 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, fledgling, while perched for long period, recorded at very close range, Antalya, Turkey, 15 July 2009, 090715.AB.211442.01 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach). The sound can be heard at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

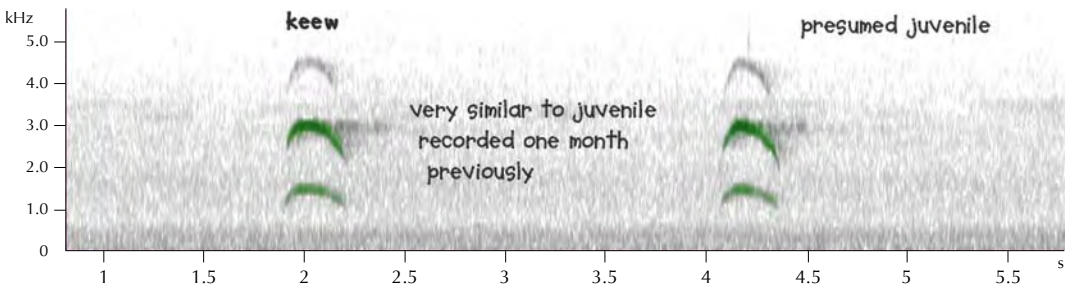

FIGURE 4 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, presumably juvenile, Antalya, Turkey, 6 August 2009, 090806.AB.234811.21 (Arnaud B van den Berg/The Sound Approach). The sound can be heard at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

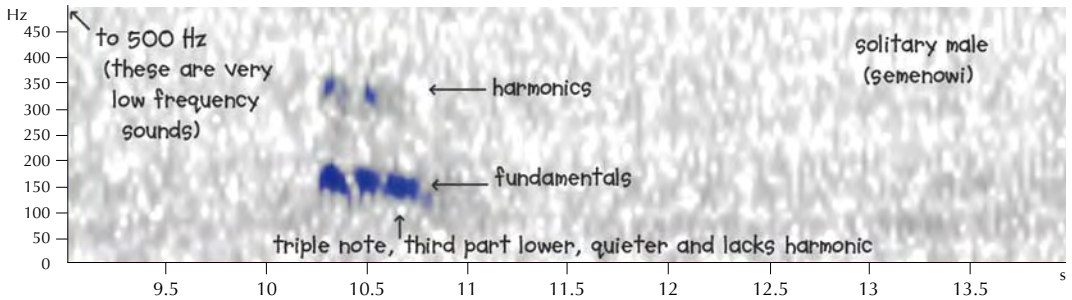

FIGURE 5 Western Brown Fish Owl / Westelijke Bruine Visuil *Bubo (zeylonensis) semenowi*, adult, presumably unpaired male, song, Mersin, Turkey, 20 March 2010, 100320.AB.195220.13 (Arnoud B van den Berg/The Sound Approach). The sound can be heard at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

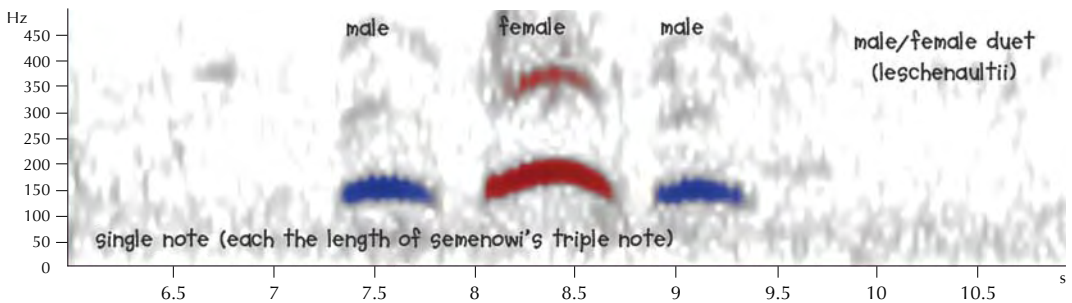

FIGURE 6 Brown Fish Owl / Bruine Visuil *Bubo zeylonensis leschenaultii*, song duet of adults, Madhya Pradesh, India, February 2009 (Hannu Jännes). The sound can be heard at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

& Anderton (2005) mention that the species' song in south-eastern Asia (presumably *B z orientalis*) possibly is very different from the one in Sri Lanka but again there is a question about identification.

Vocalisations in Turkey

So far, a male's song, a presumed duet, a presumed contact call by an adult, hissing calls by a fledgling and *keew* calls by a juvenile have been recorded in Turkey. A selection of these sounds is depicted in sonagrams. The corresponding sound recordings can be listened to at www.dutchbirding.nl and www.soundapproach.co.uk.

On 13 July 2009, when the fledgling landed clumsily in a tree and was clearly in trouble hanging upside down, AvdB and CB heard an irregularly uttered, brief, human-like whistle of 0.3 s well above 2700 Hz (figure 1) which appeared to be made by an adult which was looking at the scene from a nearby tree, and could be photographed.

The next night, on 14 July, a brief inconspicuous *keew* sound above 1500 Hz was heard at dawn (05:15) from the fledgling moving from branch to branch before colliding against the cliff, where it remained until dusk (figure 2). In the ear-

ly morning of 15 July, after six hours without any sightings, the same *keew* notes were recorded a few times at 04:20 while watching the juvenile. On this occasion, AvdB could follow the bird for a while as it hopped higher and higher on the cliff, and at c 05:10 he happened to stand eye-to-eye at 2 m in front of the juvenile whereupon it made clicking sounds with its bill (four per second during 3 s), which could not be recorded. The last night, 15/16 July, the juvenile came down from the cliff and landed low in a large pine where it remained the rest of the night, preening and sleeping, sometimes staring in the sky, only producing some hardly audible, high-hissing begging noises (figure 3).

The calls recorded in August were a repetition of very loud versions of the *keew* sounds (figure 4). This sound is reminiscent of a Little/Lilith's Owl *Athene* fledgling and could easily be dismissed as such.

The song recorded by AvdB on 18-20 March north of Mersin was in three parts but not a duet, as it was made by a single bird. The total length was 0.5 s, consisting of two level notes of in total 0.3 s at 190 Hz, the second slightly shorter, and a third descending note of 0.2 s hardly audible and

descending below 135 Hz. In the field, it sounded like a brief double note going down at the end (figure 5).

On 25 June, JLC recorded at the Antalya site a distant song which sounded like a possible duet formed by a 0.5 s short, descending *hohohu* at 160 Hz, similar to the song recorded in March, and followed by a 1 s descending series of fast but hard to discern *hohohohohu* notes at 170 Hz.

None of the sounds of Turkish fish owls, neither the song nor the calls, fitted exactly those known for India or Sri Lanka. There is clearly some variation, also because duetting is hard to determine, but the few songs recorded in Turkey were on average slightly lower in pitch and different in melody, with a descending end. The differences in sound between Turkish fish owls and other Brown Fish Owls will be dealt with in more detail in the forthcoming book on WP owls by The Sound Approach.

Taxonomy and molecular phylogeny

Since AvdB was unable to find Brown Fish Owl sounds published for India, Sri Lanka or Thailand matching the recordings of calls and song in Turkey, he realized that the Turkish birds could differ in more ways than just plumage and sound. That is why he handed over five feathers collected in July 2009 to Peter de Knijff for genetic research.

PdK sequenced a fragment of 300 base pairs for cytochrome b, compared them with the findings by Wink et al (2008) for Brown Fish Owl (other subspecies than *semenowi*) and Buffy Fish Owl, and found three consistent differences with both fish owl species, identical in all feathers. The Turkish birds showed 98% homology with both Brown Fish Owl (*leschenaultii* or nominate *zeylonensis*) and Buffy Fish Owl, so they differed 2% from both. A divergence of more than 1.5% is often regarded as indicative for species level when supported by morphological and acoustical characters (Helbig et al 2002, Wink et al 2008). It means that the initial DNA results suggest that Turkish fish owls may be regarded as a distinct species although there are still uncertainties, eg, about the provenance of birds that Wink et al (2008) used as reference.

Further research

PdK will do more molecular research in the very near future using tissues of fish owl specimens from Israel and Syria and some from India to see whether his first results can be corroborated. At the same time, The Sound Approach intends to do

further study on fish owl acoustics, not only in Turkey but also investigating other taxa further east.

Because of the huge gap between the Turkish sites and the nearest recent record in a desert wadi in south-eastern Iran, with obvious differences in habitat, one may wonder in how much the population occurring in mature pine woods around the north-eastern corner of the Mediterranean differs from that occurring in arid and desert areas from Iran through Pakistan. It is also of interest to reassess the ecology and vocalisations of similar species of fish owl occurring sympatrically in tropical areas, such as Buffy Fish Owl in the Thai-Malay Peninsula (for a photograph of a duetting pair, see van den Berg & Bosman 1994).

Protection

In the first weeks of the discovery, the news was spread to birders who had spent much time in the past years, even decades, in trying to find the owls. However, when the fledgling was found, it was decided to keep the sites secret for the time being in order to be well prepared before birders from all over Turkey and Europe would try to see the birds. It was thought that, within a couple of years, local people could be instructed and birding ecotours organized (cf van den Berg et al 2009).

From the very day that the species was found on 20 June 2009, Mark Constantine was active in involving BirdLife Turkey/Doga Dernegi and, in name of The Sound Approach, he offered financial support for whatever they thought was necessary to secure the birds and their habitat. It was decided that the first funds would be used for surveying which resulted in the successful search in March-April 2010 by SB's team.

BirdLife International (the official Red List Authority for birds for IUCN) had given Brown Fish Owl the 'Least Concern' status, mostly because it has an extremely large range. The WP population, however, has a small and disjoint range, possibly with less than 10 pairs, and therefore the species is now evaluated as Critically Endangered for 'the European continent' (Burfield 2008, José Tavares in litt). If the preliminary results on acoustic and molecular research are confirmed and the Turkish birds are to be regarded as a separate species, it is obvious that the need for protection will be felt even more as it will be one of the rarest bird species in the world.

During the search, it became clear that people living in the vicinity of fish owls know the species but are unaware of its rarity. It seemed that it came

as a shock to at least some of them that visitors came from as far as Istanbul and even western Europe to see the owls while before, they sometimes carelessly threw stones or, worse, took a rifle shot at the birds. People working at fish farms along rivers where the fish owls occur, habitually carry guns to shoot at Otters *Lutra lutra* or other animals coming after their fish and a confiding fish owl may be an easy target. Some people even confessed that they killed one or more owls in the past: they may not have done so if they had known how special the birds were. Because of their apparent food preference and for conservation reasons in relation to fish farming, Mark Constantine (in litt) suggested that the Turkish fish owls should be named Yengeç Baykuşu (crab owl) instead of Balık Baykuşu (fish owl). All in all, it seems of prime importance to inform local people. Furthermore, it is obvious that in the few areas where the fish owls occur, the environment needs to be protected, ie, large infrastructural changes or logging should be prevented.

In this context, it may be useful to apply some of the measures taken on Hokkaido, Japan, to protect the rare nominate subspecies of Blakiston's Fish Owl *B. blakistoni blakistoni* and to accommodate birdwatchers.

Conclusions

After a long period without sightings of fish owls in Turkey or the rest of the WP region, in 2004 one area, in 2009 another area with possibly three territories and in 2010 at least three other areas for the species were discovered in the southern Taurus mountains. It became clear that the species is very hard to find not only due to its nocturnal behaviour but also because its mountainous habitat is hard to survey, and its sounds are hard to detect. Therefore, it seems possible that more pairs survive at other sites, despite a variety of threats. New acoustic and molecular research suggests that the Turkish birds could be regarded as specifically distinct, which may add to the reasons to protect them.

Acknowledgements

Cecilia Bosman, Murat Bozdoğan, Mark Constantine, Murat Çuhadaroğlu, José Luis Copete, Abdullah Dede, René Dekker, Enno Elbels, Dick Forsman, Hannu Jännes, Gernant Magnin, David Murdoch, Magnus Robb, José Tavares, Ibrahim Tuncer, Daniel López Velasco and Emin Yoğurtcuoğlu all assisted in a variety of ways. Magnus Robb prepared the sonagrams.

Samenvatting

HERONTDEKKING, BIOLOGIE, GELUIDEN EN TAXONOMIE VAN VISUILEN IN TURKIJE. In het West-Palearctische gebied (WP) is Bruine Visuil *Bubo zeylonensis* (voorheen *Ketupa zeylonensis*) een van de zeldzaamste en minst bekende soorten. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van het Middellandse Zeegebied oost tot in Indochina. Er zijn vier ondersoorten die van west naar oost verschillen in kleur (bleek in het noordwesten en donker in het zuiden en oosten), formaat (klein in de nominat van Sri Lanka) en geluid. Dankzij vondsten van botten is aangetoond dat voorheen op Kreta en Franse en Italiaanse eilanden in de Middellandse Zee eveneens een ondersoort voorkwam. Het verspreidingsgebied van de westelijke ondersoort *B. z. semenowi* strekt zich uit van Turkije en het Midden-Oosten tot in het noordwesten van Pakistan en in de landen binnen dit gebied staat hij bekend als uiterst zeldzaam of uitgestorven.

De enige waarnemingen in de 20e eeuw in de WP vonden plaats in Irak (een paar dat aan het begin van de 20e eeuw zou zijn verzameld), Israël (waar de soort sinds 1975 als uitgestorven wordt beschouwd) en Turkije (een aan een vishaak geslagen exemplaar bij Osmanyne in april 1990). In januari-april 2004 werd, buiten de WP, een nest met een uitgevlogen jong gevonden in het zuidoosten van Iran; de soort kon daar in januari 2009 niet worden teruggevonden. In Turkije werden in oktober 2004 twee exemplaren gefotografeerd in een ontoegankelijk natuurreserveaat ten noordwesten van Antalya maar sindsdien is over deze vogels en hun locatie geen informatie beschikbaar gekomen.

Op 20 juni 2009 werd tijdens onderzoek voor een nieuw boek van The Sound Approach een exemplaar in de bergen ten noorden van Antalya waargenomen. De daaropvolgende bijna maandelijks bezoeken resulteerden in onder meer het eerste bewezen broedgeval en de eerste geluidsopnamen voor de WP en een toename in kennis van de biologie van de soort. Een uitgebreide chronologie van de waarnemingen in het eerste jaar wordt gepresenteerd waaruit onder meer naar voren komt dat er meerdere paren in dit gebied voorkomen. Met de opgedane kennis over de habitat (steile kliffen met visrijk water en hoge oude naaldbomen in het Taurusgebergte) is van 11 maart tot 10 april 2010 verder oostelijk in Turkije naar de soort gezocht en dit resulteerde in drie nieuwe vindplaatsen. De soort is weliswaar niet schuw maar wel moeilijk te vinden door nachtelijk gedrag, lastig te horen geluiden en moeilijk begaanbaar terrein. Op basis van het onderzoek in 2009-10 kan worden gesteld dat hij in Turkije anders dan tot voor kort gedacht werd verspreid is en (nog) niet op het punt van uitsterven staat.

Aangezien er niet alleen in verenkleed maar ook in vocalisaties verschillen bestaan tussen de Turkse *semenowi* visuilen en de taxa in India en verder oostelijk wordt thans getracht om de geluiden in kaart te brengen en vindt er aan geraapte veren DNA-onderzoek plaats. De eerste resultaten van genetisch onderzoek duiden op een verschil van 2% in een cytochroom-b-sequentie tussen dat van de Turkse visuilen enerzijds en zowel andere ondersoorten van Bruine Visuil als Maleise Visuil *B. ketupu*

anderzijds. Dit is een aanwijzing dat de Turkse visuilen soortstatus verdienen en om hierover zekerheid te verkrijgen wordt het moleculaire onderzoek voortgezet. Ten slotte worden de mogelijkheden belicht hoe de uilen kunnen worden beschermd en hoe in samenwerking met de lokale bevolking een vorm van ecotoerisme voor vogelaars is op te zetten.

References

- Andrews, I J 1995. The birds of the Hashemite Kingdom of Jordan. Musselburgh.
- Benson, S V 1970. Birds of Lebanon and the Jordan area. London.
- van den Berg, A B & Bosman, C A W 1994. Selangor International Bird Race 1993. Dutch Birding 16: 26-27.
- van den Berg, A B, Bekir, S & The Sound Approach 2009. DB Actueel: Brown Fish Owl in Turkey and first breeding record for WP. Dutch Birding 31: 268-270.
- van Diek, H, Felix, R, Hornman, M, Meininger, P L, Willems, F & Zekhuis, M 2004. Bird counting in Iran in January 2004. Dutch Birding 287-296.
- Boonsong Lekagul & Round, P D 1991. The guide to the birds of Thailand. Bangkok.
- Burfield, I J 2008. The conservation status and trends of raptors and owls in Europe. *Ambio* 37: 401-407.
- Chappuis, C 2010. Review of Indian bird sounds. *Dutch Birding* 32: 132-133.
- Chappuis, C, Deroussen, F & Warakagoda, D 2008. Indian bird sounds. Hyderabad.
- Cramp, S (editor) 1985. The birds of the Western Palearctic 4. Oxford.
- Cramp, S & Simmons, K E L (editors) 1977. The birds of the Western Palearctic 1. Oxford.
- Dehaut, E G 1911. Animaux fossiles du Cap Figari. Matériaux pour Servir à l'Histoire Zoologique et Paléontologique des îles de Corse et du Sardaigne 3: 53-59.
- Dickinson, E C (editor) 2003. The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Third edition. London.
- Ebels, E B 2002. Brown Fish Owl in the Western Palearctic. *Dutch Birding* 24: 157-161.
- Helbig, A J, Knox, A G, Parkin, D T, Sangster, G & Collinson, M 2002. Guidelines for assigning species rank. *Ibis* 144: 518-525.
- Hoffmann, R S & Smith, A T 2005. Order Lagomorpha. In: Wilson, D E & Reeder, D M (editors), *Mammal species of the world*, Baltimore, pp 185-211.
- Kirwan, G M, Boyla, K, Castell, P, Demirci, B, Özen, M, Welch, H & Marlow, T 2008. The birds of Turkey. London.
- Knox, A G, Collinson, J M, Parkin, D T, Sangster, G & Svensson, L 2008. Taxonomic recommendations for British birds: fifth report. *Ibis* 150: 833-835.
- König, C & Weick, F 2008. Owls of the world. Second edition. London.
- König, C, Weick, F & Becking, J-H 1999. Owls: a guide to the owls of the world. Mountfield.
- Magnin, G 1991. A record of the Brown Fish Owl *Ketupa zeylonensis* from Turkey. *Sandgrouse* 13: 42-44.
- Mlíkovský, J 2003. Brown Fish Owl (*Bubo zeylonensis*) in Europe: past distribution and taxonomic status. *Buteo* 13: 61-65.
- Mourer-Chauvire, C & Weesie, P D M 1986. *Bubo insularis* n. sp., forme endémique insulaire de Grand-Duc (Aves, Strigiformes) du Pleistocene de Sardaigne et de Corse. *Rev Paléobiol* 5: 197-205.
- Rasmussen, P C & Anderton, J C 2005. Birds of South Asia: the Ripley guide 1 & 2. Barcelona.
- Redactie Dutch Birding 2010. Naamgeving van taxa in Dutch Birding. *Dutch Birding* 32: 48-52.
- Robb, M 2009. Review: Indian bird sounds by C Chappuis, F Deroussen & D Warakagoda 2008. *Dutch Birding* 31: 368-369.
- Sangster, G, van den Berg, A B, van Loon, A J & Roselaar, C S 2003. Dutch avifaunal list: taxonomic changes in 1999-2003. *Ardea* 91: 281-287.
- Schulze, A 2003. Die Vogelstimmen Europas, Nordafrikas und Vorderasiens. Germering.
- Shirihai, H 1996. The birds of Israel. London.
- Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 2009. Collins bird guide. Second edition. London.
- Wells, D R 1999. The birds of the Thai-Malay Peninsula 1. Non-passerines. London.
- Wink, M, Heidrich, P, Sauer-Gürth, H, Elsayed, A-A & Gonzalez, J 2008. Molecular phylogeny and systematics of owls (Strigiformes). In: König, C & Weick, F, *Owls of the world*, London, pp 42-63.
- Winkel, E, Amini, H, van Roomen, M & Schelvis, J 2010. Bird counting in Iran in January 2009. *Dutch Birding* 32: 172-188.
- Yöntem, Ö 2007. An observation of Brown Fish Owl *Ketupa zeylonensis* in Turkey. *Sandgrouse* 29: 94-95.

Arnoud B van den Berg & The Sound Approach, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands (arnoud.vandenberg@planet.nl)
Soner Bekir, Murver Cicegi sok Arzu apt No 8/8, Kadikoy, Istanbul, Turkey (soner@birdwatchturkey.com)
Peter de Knijff, FLDO, Postzone S5-P, LUMC, Postbus 9600, 2300 RC Leiden, Netherlands (p.de_knijff@lumc.nl)

Birding on Corvo, Azores, and Nearctic vagrants in 2005-09

Peter Alfrey, Simon Buckell, Vincent Legrand, David Monticelli & Birding Azores

Located in the mid-Atlantic, 1890 km west of mainland Portugal and 1930 km south-east of Newfoundland, Canada, it is little wonder that Corvo (39°42'N, 31°06'W) – the most north-westerly of the nine main islands in the Azores archipelago – is the premier site in the Western Palearctic (WP) for Nearctic landbirds. The combination of its location, small surface area, relatively sparse vegetation (in an Azorean context) and mosaic of habitats provides near-perfect conditions to concentrate and find vagrants. But notwithstanding its potential for Nearctic species, the fauna and flora of Corvo is predominately Palearctic, and it also attracts migrants and vagrants from Europe, Asia and elsewhere. Situated halfway between the Palearctic and the Nearctic, with influences from the Holarctic and comprising part of the unique Atlantic and Macaronesian assemblages, Corvo represents a true avifaunal 'melting pot'.

The primary purpose of this article is to explore that part of the avifauna for which Corvo is most well known – Nearctic vagrants. Recognizing the island's potential for American accidentals, Bannerman & Bannerman (1966) wrote: 'As a haven for vagrants ... [the Azores] must rank very high ... it is on Corvo and Flores that we should expect these overseas wanderers to arrive ... It would be astonishing if Corvo, in time, could not supply an even more interesting list of American migratory species.' It took 39 years for that prediction to be fully realised, when Peter Alfrey set out for Corvo at the height of a multi-decadal cycle of Atlantic storm activity in October 2005. Hoping to see an American landbird or two, he actually found 52 individuals of 17 species (Alfrey 2005). In the five years since that discovery, there have been several interesting developments. First and foremost has been the confirmation that American

410 View of Corvo village from hill of high fields, Corvo, Azores, 1 November 2006 (*Vincent Legrand*)

411 Semipalmated Plover / Amerikaanse Bontbekplevier *Charadrius semipalmatus*, first-winter, airport area, Corvo, Azores, 24 October 2007 (*Rafael Armada*)

412 Common Nighthawk / Amerikaanse Nachtzwaluw *Chordeiles minor*, juvenile, main road to lighthouse, Corvo, Azores, 25 October 2007 (*Vincent Legrand*)

413 Black-and-white Warbler / Bonte Zanger *Mniotilta varia*, first-winter male, Ribeira da Ponte, Corvo, Azores, 6 October 2009 (*Rafael Armada*) **414** Savannah Sparrow / Savannahgors *Passerculus sandwichensis*, first-winter male, high fields, Corvo, Azores, 29 October 2009 (*Vincent Legrand*) **415** Yellow-billed Cuckoo / Geelsnavelkoekoek *Coccyzus americanus*, first-winter, middle fields, Corvo, Azores, 19 October 2009 (*Vincent Legrand*)

416 Tree Swallow / Boomzwaluw *Tachycineta bicolor*, high fields, Corvo, Azores, 19 October 2007 (Vincent Legrand)
417 Chimney Swift / Schoorsteengierzwaluw *Chaetura pelagica*, Fojo, Corvo, Azores, 25 October 2009 (Daniele Occhiato) **418** American Barn Swallow / Amerikaanse Boerenzwaluw *Hirundo rustica erythrogaster*, first-winter, high fields, Corvo, Azores, 25 October 2006 (Vincent Legrand) **419** Yellow-bellied Sapsucker / Geelbuiksapspecht *Sphyrapicus varius*, first-winter male, Fojo, Corvo, Azores, 29 October 2008 (David Monticelli)

landbird vagrants are a regular feature each year on the island. Also notable has been the increased interest in Corvo and the number of birders visiting the island, with several key individuals playing important roles, namely Rafael Armada, Simon Buckell, Pierre-André Crochet, Eric Didner, Olof Jönsson, Frédéric Jiguet, René-Marie Lafontaine, Vincent Legrand, Dominic Mitchell, David Monticelli, Darryl Spittle and, of course, Staffan Rodebrand, the architect of the Birding Azores website (www.birdingazores.com). In October 2009, there were as many as 30 birders present at one time, with many others visiting throughout the course of the autumn. For WP birders, Corvo has become a must-visit location, and for many it is already the most exciting birding destination in the

region (cf, eg, Alfrey 2006ab, Hering & Alfrey 2006, Ek 2009).

Avifauna

Breeding birds and regular non-breeding visitors

The resident, regular and breeding avifauna of Corvo is represented by a small suite of passerines and landbirds, some migratory shorebirds and seabirds and also some breeding seabirds. There are very healthy resident landbird populations on the island (often represented by endemic or Macaronesian subspecies), with ubiquitous feral Rock Doves *Columba livia*, Common Wood Pigeons *C. palumbus azorica*, Grey Wagtails *Motacilla cinerea patriciae*, Common Blackbirds *T. merula azo-*

420 Myrtle Warbler / Mirtezanger *Dendroica coronata*, lighthouse valley, Corvo, Azores, 26 October 2008 (David Monticelli) **421** American Yellow Warbler / Gele Zanger *Dendroica petechia*, Ribeira da Ponte, Corvo, Azores, 15 October 2009 (Peter Alfrey) **422** Black-throated Blue Warbler / Blauwe Zwartkeelzanger *Dendroica caerulescens*, Ribeira do Cantinho, Corvo, Azores, 28 October 2006 (Vincent Legrand) **423** Summer Tanager / Zomertangare *Piranga rubra*, first-winter, middle fields, Corvo, Azores, 28 October 2006 (Vincent Legrand)

rensis, Eurasian Blackcaps *Sylvia atricapilla gularis*, Common Starlings *Sturnus vulgaris granti*, House Sparrows *Passer domesticus*, Azores Chaffinches *Fringilla coelebs moreletti*, Atlantic Canaries *Serinus canaria* and smaller numbers of European Goldfinch *Carduelis carduelis parva* (contra Clarke 2006). There is also a small population of Eurasian Woodcock *Scolopax rusticola*, mainly in the eastern valleys. Common Snipe *Gallinago gallinago* breeds in the caldera (or caldeira), from where there is also a breeding record of Northern Wheatear *Oenanthe oenanthe* (Hering & Hering 2006ab). A regular hybrid flock of Mallard *A platyrhynchos* and American Black Duck *A rubripes* commutes between the caldera and the neighbouring island of Flores.

Breeding seabirds include 1000s of pairs of Cory's Shearwaters *Calonectris borealis*, with smaller numbers of Manx Shearwater *Puffinus puffinus* and Barolo Shearwater *P baroli*. Monteiro's Storm Petrel *Oceanodroma monteiroi*, the recently split hot-season breeding form of Madeiran Storm Petrel *O castro*, has been heard during seabird monitoring expeditions (Monteiro et al 1999). Great Shearwaters *P gravis* are regular autumn migrants. A significant population of Roseate Tern *Sterna dougallii* is present in the summer months and Common Tern *S hirundo* is also a breeding summer visitor. Atlantic Yellow-legged Gull *Larus michahellis atlantis* is a numerous resident on the island. The Sociedade Portuguesa Para O Estudo das Aves (SPEA) has a near-constant

424 Indigo Bunting / Indigogors *Passerina cyanea*, Ribeira da Ponte, Corvo, Azores, 23 October 2007
(Rafael Armada)

425 Baltimore Oriole / Baltimoreorioepial *Icterus galbula*, middle fields, Corvo, Azores, 16 October 2009
(Darryl Spittle)

presence on Corvo, monitoring and conserving its seabird populations.

Migrants and vagrants

Corvo is relatively remote from any major migration routes. A few Northern Wheatears (presumed to be of the Greenland subspecies *O o leucorhoa*) are seen most autumns and could be regular, and Little Egret *Egretta garzetta*, Sanderling *Calidris alba*, Ruddy Turnstone *Arenaria interpres* and Lesser Black-backed Gull *L fuscus* are presumably regular passage migrants and/or winter visitors. The majority of migrating birds are scarce or vagrants, occurring in small groups or as singles. Scarce migrants and vagrants arrive from all points of the compass, and are dealt with in the following sections.

European/Holarctic scarce migrants and vagrants

There have been 73 Palearctic bird species recorded on Corvo, compared with 69 Nearctic and 27 Holarctic, and one subtropical seabird (Trindade Petrel *Pterodroma arminjoniana*). Perhaps most surprising in terms of Palearctic migrants has been the occurrence on Corvo of rarities such as Citrine Wagtail *Motacilla citreola* (14-15 September 2009) and Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* (19 September 2008). There are many species or (recently split) species pairs which occur in both the Nearctic and the Palearctic, particularly those with a northerly breeding distribution. Many of these Nearctic taxa are potential vagrants or have already been recorded. These include Greater Scaup *Aythya marila* (with Nearctic *A m nearctica* (not yet recorded)), Common Eider *Somateria mollissima* (with Nearctic American Eider *S m dresseri* (not yet recorded) and Northern Atlantic Boreal Eider *S m borealis*), Rough-legged Buzzard *Buteo lagopus* (with Nearctic Rough-legged Hawk *B l sanctijohannis*), Hen Harrier *Circus cyaneus* (with Nearctic Northern Harrier *C c hudsonius* (one putative record, under consideration)), Merlin *Falco columbarius* (with Nearctic Taiga Merlin *F c columbarius*; Crochet 2008), skuas and jaegers *Stercorarius*, Common Gull *L canus canus* and Short-billed Gull *L c brachyrhynchus* (Alfrey & Ahmad 2007), Glaucous Gull *L hyperboreus*, Sandwich Tern *S sandvicensis* and American Sandwich Tern *S s acullavida* (one putative report), Common Redpoll *C flammea* (with Greenland Redpoll *C f rostrata*) and Lapland Longspur *Calcarius lapponicus* (with Nearctic *C l subcalcaratus* (not yet recorded)). Differentiation between Nearctic and Palearctic taxa has not always been possible and therefore it is often impossible to ascertain their geographic origin. For more information on (sub)species to

look out for, see www.birdingazores.com/?page=subspecies.

Nearctic species

Corvo is famous for its Nearctic vagrants, especially landbirds (see table 1). No fewer than 37 Nearctic landbird species have been recorded in 2005-09, including the only three WP records of White-eyed Vireo *Vireo griseus*, and a supporting vireo cast of two Yellow-throated V *flavifrons*, two Philadelphia V *philadelphicus* and 12 Red-eyed Vireos *V olivaceus*. The island is also the location in the WP for American warblers; 35 individuals of 14 species have been recorded in 2005-09, including single Black-and-white *Mniotilta varia*, Tennessee *Vermivora peregrina*, American Yellow *Dendroica petechia*, Chestnut-sided *D pensylvanica* and Blackpoll *D striata* and Canada Warblers *W canadensis*, at least two Northern Parulas *Parula americana*, two Hooded Warblers *Wilsonia citrina*, three Black-throated Blue Warblers *D caerulescens*, three Black-throated Green Warblers *D virens*, three American Redstarts *Setophaga ruticilla*, three Ovenbirds *Seiurus aurocapilla*, six Myrtle Warblers *D coronata* and six Common Yellowthroats *Geothlypis trichas*. One Summer Tanager *Piranga rubra* still is only the second record for the WP in more than 50 years, and there have been three records of Scarlet Tanager *P olivacea*. There has been a minimum of 14 Indigo Buntings *Passerina cyanea* reported since 2005, an extraordinary total for a species which has only been recorded seven times in the rest of the WP region (Slack 2009). The Yellow-bellied Sapsucker *Sphyrapicus varius* in October 2008 was one of the main highlights of the study period, as was the flock of 27 Chimney Swifts *Chaetura pelagica* in late October 2005 (part of an influx that brought almost 120 to the archipelago in the last few days of October and first days of November).

Analysis of Nearctic landbird vagrant records

Data summary

Table 2 lists the number of Nearctic landbird species recorded on a weekly basis throughout the study period (2005-09). The peak year was 2009, which can be explained by intensive observer coverage and complementary weather conditions. Overall, the period 6-26 October seems to be the most exciting for new discoveries. Indeed, shortly before and shortly after this period there is a sharp drop in the number of species discovered weekly. Of course, this does not account for the total

Birding on Corvo, Azores, and Nearctic vagrants in 2005-09

TABLE 1 Nearctic vagrants on Corvo, Azores: number of records (with number of individuals in brackets); all data sourced from database maintained by www.birdingazores.com. Not all records have yet been processed by the Portuguese rarities committee.

Species	Pre-2005	2005	2006	2007	2008	2009	Total number of records
Wood Duck <i>Aix sponsa</i>	2 (3)						2
American Wigeon <i>Anas americana</i>					3 (8)		3
American Black Duck <i>Anas rubripes</i> (including hybrids)	x	x	x	x	x	x	(15-27 resident birds)
Blue-winged Teal <i>Anas discors</i>		1 (4)			1	2 (4)	4
Green-winged Teal <i>Anas carolinensis</i>						1 (6)	1
Ring-necked Duck <i>Aythya collaris</i>				2 (3)	1	2 (3)	5
Hooded Merganser <i>Lophodytes cucullatus</i>	1						1
Pied-billed Grebe <i>Podilymbus podiceps</i>			1				1
Double-crested Cormorant <i>Phalacrocorax auritus</i>	2 (6)					1?	2-3
American Great Egret <i>Casmerodius albus egretta</i>					1	1 (2; same as in 2008)	2
Great Blue Heron <i>Ardea herodias</i>				1	1 (2; same as in 2007)	1	3
Semipalmated Plover <i>Charadrius semipalmatus</i>	1		1	6 (12)	2 (3)		10
Killdeer <i>Charadrius vociferus</i>			1				1
American Golden Plover <i>Pluvialis dominica</i>		1		2			3
Semipalmated Sandpiper <i>Calidris pusilla</i>	1			1 (3)		3	5
Least Sandpiper <i>Calidris minutilla</i>						2	2
White-rumped Sandpiper <i>Calidris fuscicollis</i>	2	1 (6)		3	1(2)	4 (9)	11
Pectoral Sandpiper <i>Calidris melanotos</i>	3 (6)		1 (2)	3 (4)	1	4 (7)	12
Buff-breasted Sandpiper <i>Tryngites subruficollis</i>					1		1
Wilson's Snipe <i>Gallinago delicata</i>	1		1		1	3	6
Short-billed Dowitcher <i>Limnodromus griseus</i>			1 (3)				1
Long-billed Dowitcher <i>Limnodromus scolopaceus</i>				1			1
Hudsonian Whimbrel <i>Numenius hudsonicus</i>		1		2	1		4
Upland Sandpiper <i>Bartramia longicauda</i>				1			1
Spotted Sandpiper <i>Actitis macularius</i>	1			2 (4)		2-3	5
Greater Yellowlegs <i>Tringa melanoleuca</i>			1				1
Lesser Yellowlegs <i>Tringa flavipes</i>	2 (4)		1	1			4
Wilson's Phalarope <i>Phalaropus tricolor</i>				1			1
Laughing Gull <i>Larus atricilla</i>	1	1		1			3
American Black Tern <i>Chlidonias niger surinamensis</i>	1						1
Forster's Tern <i>Sterna forsteri</i>		1					1
American Mourning Dove <i>Zenaida macroura</i>		1					1
Yellow-billed Cuckoo <i>Coccyzus americanus</i>	1	1		(5)		2	9
Common Nighthawk <i>Chordeiles minor</i>				1	1	1	3
Chimney Swift <i>Chaetura pelagica</i>		1 (27)	1			1	3
Yellow-bellied Sapsucker <i>Sphyrapicus varius</i>					1		1
White-eyed Vireo <i>Vireo griseus</i>	1				1	1	3
Yellow-throated Vireo <i>Vireo flavifrons</i>					1	1	2
Philadelphia Vireo <i>Vireo philadelphicus</i>	1					1	2
Red-eyed Vireo <i>Vireo olivaceus</i>		1	2	1	3	5	12
Tree Swallow <i>Tachycineta bicolor</i>		1		2			3
Purple Martin <i>Progne subis</i> *	1 (2)						1*
American Barn Swallow <i>Hirundo rustica erythrogaster</i>			1 (2)				1
American Cliff Swallow <i>Petrochelidon pyrrhonota</i>		1					1
Hermit Thrush <i>Catharus guttatus</i>					1		1
Grey-cheeked Thrush <i>Catharus minimus</i>		1		1			2
Summer Tanager <i>Piranga rubra</i>			1				1
Scarlet Tanager <i>Piranga olivacea</i>		1		1	1		3
American Buff-bellied Pipit <i>Anthus rubescens rubescens</i>		1				2	3
Rose-breasted Grosbeak <i>Pheucticus ludovicianus</i>		2	2		1	1	6
Indigo Bunting <i>Passerina cyanea</i>		(7)	1	2		4	14
Savannah Sparrow <i>Passerculus sandwichensis</i>						1	1
White-crowned Sparrow <i>Zonotrichia leucophrys</i>		1					1
Bobolink <i>Dolichonyx oryzivorus</i>		2				3	5
Baltimore Oriole <i>Icterus galbula</i>		1				2	3
Black-and-white Warbler <i>Mniotilta varia</i>						1	1
Northern Parula <i>Parula americana</i>					1	1	2
Tennessee Warbler <i>Vermivora peregrina</i>		1					1

TABLE 1 (continued)

Species	Pre-2005	2005	2006	2007	2008	2009	Total number of records
American Yellow Warbler <i>Dendroica petechia</i>						1	1
Chestnut-sided Warbler <i>Dendroica pensylvanica</i>						1	1
Black-throated Blue Warbler <i>Dendroica caerulescens</i>		1	2				3
Black-throated Green Warbler <i>Dendroica virens</i>					1	2	3
Myrtle Warbler <i>Dendroica coronata</i>			3		1	2	6
Blackpoll Warbler <i>Dendroica striata</i>					1		1
American Redstart <i>Setophaga ruticilla</i>						3	3
Ovenbird <i>Seiurus auricapilla</i>		1				2	3
Common Yellowthroat <i>Geothlypis trichas</i>		1	1		2	2 (3)	6
Hooded Warbler <i>Wilsonia citrina</i>		1			1		2
Canada Warbler <i>Wilsonia canadensis</i>						1	1
Total	19	35	22	40	31	66	213

* Purple Martin: two on Corvo on 28 September 1996 are still under consideration by the PRC (Clarke 2006)

number of birds present at any time on the island.

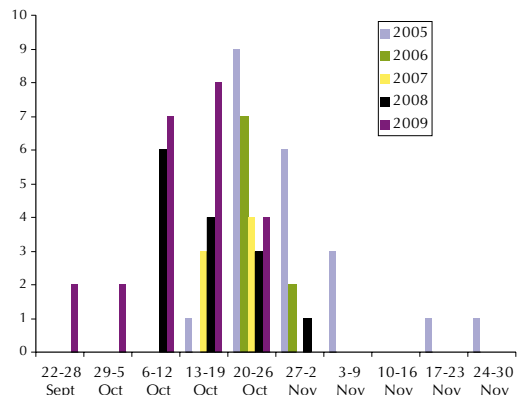
The median dates of arrival are given in table 3. These dates are different from each other (an analysis of variance would give a highly significant result), but more interestingly there is an apparent trend, ie, the median date is earlier in the most recent years (see also figure 1). The amplitude of the difference is two weeks (2005 and 2009), and this advancement has been progressive over the study period. This trend may be partly explained by annual changes in the timing of migration of the suite of species involved. However, weather patterns and observer behaviour are presumably the key factors: **1** Weather in the Atlantic. There is perhaps a tendency for the peak activity of depressions to be earlier over the study period, and this point warrants further analysis. At least, the latest median date found in 2005 should be connected to late autumn weather events, such as the passage of Hurricane Wilma, which brought in large numbers of Nearctic landbirds in late October and early November (including 27 Chimney Swifts on 28 October). **2** Observer activity on Corvo. As birders have experimented with various timings of their visits to Corvo over the last five years, the number of vagrant species observed is obviously related to the numbers and bird-finding skills of the observers present. For instance, the lack of vagrants in the late October-early November periods of 2006, 2007 and 2008 may perhaps be connected to poor birding activity. On the other hand, it can be seen that despite intense coverage of Corvo by Olof Jönsson and others during the early part of autumn 2009, the median date of recorded species for this year was the same as in 2008, when there was no intense coverage early in the season (see table 3). Hence, observer activity alone cannot explain the

pattern of bird discoveries. More birders are encouraged to get involved in order to help 'standardise' the effort in the next 10 years by systematically covering the period from September to November each year. With such a perspective in mind, it is our hope that interesting patterns, together with new rare birds, will be found.

Low latitude depressions and tropical storms

Weather plays a major contributory factor in vagrancy but the association between vagrancy and weather is complex and certainly not always the primary cause: Nearctic vagrants can arrive in a wide range of meteorological conditions. There are many factors at work, for example 'reverse' and random migration, disease, ship assistance and observer behaviour (including the delay between the arrival of a vagrant and its discovery).

FIGURE 1 Number of Nearctic landbirds discovered on Corvo, Azores, on a weekly basis in 2005-09

426 Northern Parula / Brilparulazanger *Parula americana*, first-winter male, power station, Corvo, Azores, 20 October 2009 (David Monticelli)

427 Ovenbird / Ovensvogel *Seiurus auricapilla*, first-winter, Fojo, Corvo, Azores, 15 October 2009 (Vincent Legrand)

428 Black-throated Green Warbler / Gele Zwartkeelzanger *Dendroica virens*, first-winter male, Ribeira da Ponte, Corvo, Azores, 10 October 2009 (Vincent Legrand)

429 Common Yellowthroat / Gewone Maskerzanger *Geothlypis trichas*, first-winter male, middle fields, Corvo, Azores, 30 October 2008 (David Monticelli)

TABLE 2 Number of American landbird species discovered weekly on Corvo, Azores, over a five-year period (2005-09). For each species, only first date of each record is taken into account.

Week	Year					Number of species/week
	2005	2006	2007	2008	2009	
22-28 Sep					2	2
29-5 Oct					2	2
6-12 Oct				6	7	13
13-19 Oct	1		3	4	8	16
20-26 Oct	9	7	4	3	4	27
27-2 Nov	6	2		1		9
3-9 Nov	3					3
10-16 Nov						0
17-23 Nov	1					1
24-30 Nov	1					1
Number of species/year	21	9	7	14	23	74

In an Azorean context, Norman Elkins (pers comm) has identified ‘low latitude depressions’ as one of the key meteorological features associated with Nearctic vagrancy. Disturbances along the eastern seaboard of America by tropical storm activity can also lead to increased vagrancy potential. These tropical storms can displace vagrants into the path of depressions. Often, the tropical storms may weaken affected birds, increasing their susceptibility to further displacement. Commenting on the major influx of Nearctic vagrants in autumn 2005, NE (in litt) stated: ‘The anomalous North Atlantic pressure pattern placed the Azores in an unusually strong and cool westerly airflow (cf figure 2). As the distances involved from source ar-

FIGURE 2 Atlantic weather map of 28 October 2005 (00:00). Note low latitude depression centred north-west of the Azores. This was the second Atlantic depression (L984) within four days, bringing large numbers of Chimney Swifts *Chaetura pelagica* to the Azores (source: www.wetterzentrale.de/topkarten/tkfaxbraar.htm)

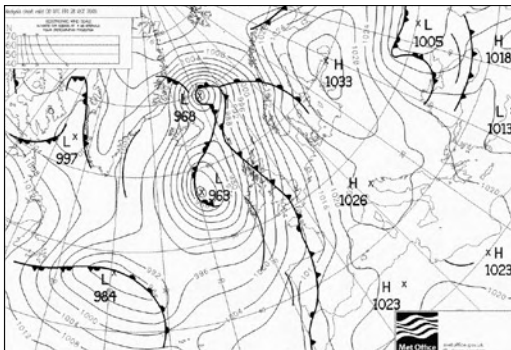

TABLE 3 Median dates of arrival of Nearctic landbird vagrants on Corvo, Azores, in 2005-09

Year	Median point (n=sample size)	Corresponding median date (22 September = 1)
2005	37 (n=21)	28 October
2006	33 (n=9)	24 October
2007	29 (n=7)	20 October
2008	22 (n=14)	13 October
2009	22 (n=23)	13 October

ea and the Azores are relatively short (in transatlantic terms) vagrant mortality can reasonably be assumed to be lower than traditional more northerly and distant transatlantic fall areas, thus resulting in larger numbers of vagrants surviving to landfall. During the past 30 years, there have been no antecedents to this anomalous weather pattern, although the period 1996-2005 has seen a small increase in the number of low latitude extra-tropical depressions that have affected the Azores during the second half of October. Furthermore, when combined with the effects of Hurricane Wilma, this pattern was even more unprecedented.’

Birding locations

Corvo is c 6 km long and up to 4 km wide. It is fundamentally the cone and crater of an extinct volcano. The village of Corvo is built on a wave-cut platform at the south end which provides the main flat area suitable for settlement. The extensive and varied farmland, freshwater lakes in the crater, open hillsides, wooded sheltered valleys, cliffs and rocky shoreline form a mosaic of habitats for a range of birds. The main birding areas are described below (see figure 3).

Vila do Corvo (village)

The area around the village, which includes the lower and middle fields, has played host to many vagrants, including Killdeer *Charadrius vociferus*, several Yellow-billed Cuckoos *Coccyzus americanus*, Red-eyed Vireo, Tree Swallow *Tachycineta bicolor*, Summer Tanager and Scarlet Tanager, Indigo Bunting, Rose-breasted Grosbeak *Pheucticus ludovicianus*, White-crowned Sparrow *Zonotrichia leucophrys*, Bobolink *Dolichonyx oryzivorus*, Baltimore Oriole *Icterus galbula*, Myrtle Warbler and several Common Yellowthroats.

The airfield, comprising a short runway bordered by rough grass, is good for waders and gulls, while the surrounding fields to the north and south are particularly good areas to look for vagrants.

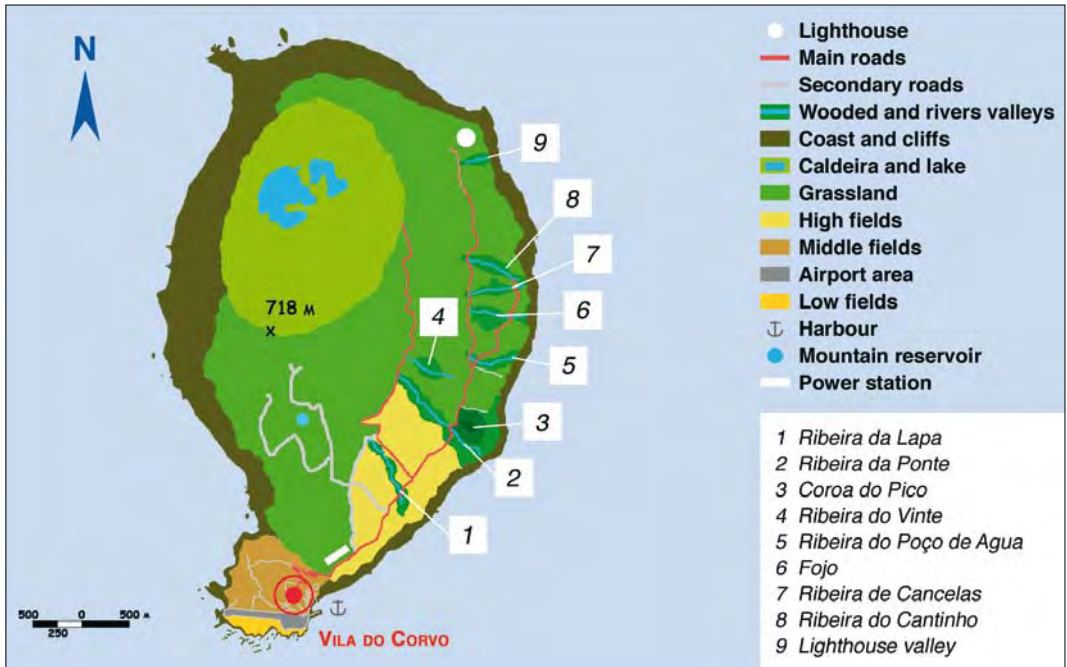

FIGURE 3 Map of Corvo, Azores, with main birding areas

Clumps of tamarisk in this part of the island have hosted various Nearctic landbirds.

The village itself attracts the occasional vagrant, including a Pied-billed Grebe *Podyilymbus podiceps* in October 2006 found by mayor Manuel Rita grounded on the tarmac of the 'high street'. The guesthouse garden bird list includes Mourning Dove *Zenaida macroura*, Yellow-billed Cuckoo, Chimney Swift and Tree Swallow. In 2005, a Laughing Gull *Larus atricilla* (known as 'Marie') was the guesthouse 'pet' after being taken into care with a broken wing.

The village is also a good place for seawatching, with good numbers of Cory's Shearwaters often offshore and other seabirds occasionally seen. In October 2006, a dark-morph *Pterodroma* petrel seen offshore at close range by several observers was identified and submitted as Trindade Petrel, the second for the Azores, if accepted.

High fields (or bean fields)

This is an area of dry-stone walls, small farm buildings, fields and hedges. It attracts good numbers of local birds and has also hosted American Barn Swallow *Hirundo rustica erythrogaster*, Tree Swallow, American Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens rubescens*, Indigo Bunting, Bobolink and

Common Yellowthroat. The area has been given several names and is also known as the Pig Fields.

Mountain reservoir

The common land above the village consists of open steep grassland which attracts an interesting suite of passerines and wetland birds. This upland area is regularly used by the island's Ruddy Turnstone flock, which commutes between the village coastline and the 'mountain'. It is also a good place to look for vagrant waders, with past records of Eurasian Dotterel *C morinellus*, American Golden Plover *Pluvialis dominica*, Semipalmated *C pusilla*, Least *C minutilla*, White-rumped *C fuscicollis* and Pectoral Sandpiper *C melanotos*, Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* and Upland Sandpiper *Bartramia longicauda*. The area looks perfect for Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis*, which has yet to be recorded on the mountain, and has also attracted Lapland Longspur and Snow Bunting *Plectrophenax nivalis*. In 2009, Red-throated Pipit *A cervinus*, American Buff-bellied Pipit, Savannah Sparrow *Passerculus sandwichensis* and Myrtle Warbler, as well as the first Ring Ouzel *Turdus torquatus* for the Azores, were all found, revealing the potential of this area for passerine vagrants.

430 White-eyed Vireo / Witoogvireo *Vireo griseus*, Ribeira da Lapa, Corvo, Azores, 24 October 2008 (Edward Verduyze) **431** Hooded Warbler / Monnikszanger *Wilsonia citrina*, male, Cancelas, Corvo, Azores, 11 October 2008 (Dominic Mitchell) **432** American Redstart / Amerikaanse Roodstaart *Setophaga ruticilla*, Ribeira da Ponte, Corvo, Azores, 17 October 2009 (David Monticelli) **433** Canada Warbler / Canadazanger *Wilsonia canadensis*, Fojo, Corvo, Azores, 12 October 2009 (Olof Jönsson)

Caldera

The caldera is visually stunning, representing the collapsed remains of a once-active volcanic cone. The crater has now accumulated fresh water, and these lakes provide a perfect environment for waterbirds. Nearctic ducks, herons and waders are regularly recorded, as are Lapland Longspur and Snow Bunting and even the occasional American passerine, including American Buff-bellied Pipit, Bobolink and Myrtle Warbler. In 2008, a dead Scarlet Tanager was found in the crater.

Eastern valleys

There are nine eastern valleys (or *ribeiras*) on the island which are essentially wooded streams running west to east from higher ground towards the

coast, and which cut gorges through the volcanic cone sides and end abruptly at steep cliffs. The valleys are all linked by the lower and upper roads passing through dry-stone-walled fields and hydrangeas between the valleys. The eastern valleys are sheltered from the prevailing winds and the worst of the autumn storms. Most of the vagrant landbirds, and especially hirundines, find their way to this sheltered side of the island.

The vegetation here is mainly dense woodland, with glades, pools, relicts of former field systems, citrus groves and native vegetation. The taller trees are laurels and introduced Japanese Cedars *Cryptomeria japonica*, with an understorey of endemic laurels, yams, elder, ferns and brackens. From

south to north these valleys and wooded areas are named as follows (see figure 3).

Ribeira da Lapa

This is a shallow valley lined mostly with hydrangeas and low shrubs. Host to a White-eyed Vireo in 2008, it has also produced Red-eyed Vireo. Several very small ponds have held the occasional water-bird, including Blue-winged Teal *Anas discors*, Wilson's Snipe *G. delicata* and Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes*. Situated between this valley and the next is also a small area of juniper bushes just north of Ribeira do Cerrado das Vacas which has hosted both Myrtle Warbler and Blackpoll Warbler.

Ribeira da Ponte

This deep valley has tall laurel woodlands with a yam or fern understory in the lower and less dense areas and densely wooded dark upper slopes with areas of Japanese Cedar. The bridge in the middle of the valley has an open area which has a history of attracting Indigo Bunting. This valley has proved to be one of the best for Nearctic passerines, with White-eyed Vireo and Red-eyed Vireo, Black-and-white, Tennessee, American Yellow, Black-throated Blue and Black-throated Green Warbler, American Redstarts and Ovenbird all recorded.

Coroa do Pico (Pico)

Pico is a wooded hill with areas of fields surrounded by hydrangea hedges. Vagrants have included Yellow-billed Cuckoo, Common Nighthawk *Chordeiles minor*, Chimney Swift, White-eyed Vireo and Red-eyed Vireo.

Ribeira do Vinte

Do Vinte is situated mid slope on the cone sides and comprises tall trees and stands of conifer. Vagrants here have included Philadelphia Vireo and Black-throated Green Warbler.

Ribeira do Poço de Agua

This valley has a series of small feeding pools by the road and the lower parts have denser and tall vegetation. Grey-cheeked Thrush *Catharus minimus*, Chestnut-sided Warbler and Black-throated Blue Warbler have been recorded here. Indigo Bunting and Bobolink have also been found in the vicinity of this ribeira.

Fojo

This ribeira actually comprises two valleys linked by a wooded ridge, forming a continuous large block of tall, dense woodland. The picnic area is a

good resting place for birders, and there are citrus groves and small farm buildings in the woodland which create more open areas. Among the vagrants found here are Yellow-bellied Sapsucker, several Red-eyed Vireos, Hermit Thrush *C. guttatus*, Black-throated Green Warbler, Ovenbird and Canada Warbler.

Ribeira de entre as Cancelas (Cancelas)

This is a smaller area of woodland and, in addition to American Redstart and Hooded Warbler, it hosted the first White-eyed Vireo for the WP. Cancelas has completed a vireo hat-trick, with Yellow-throated Vireo and Red-eyed Vireo also recorded.

Ribeira do Cantinho

Characterised by a low open glade of yam and boulders, Cantinho becomes a steep gorge towards its upper reaches. It too has hosted three vireo species – Yellow-throated, Philadelphia and Red-eyed Vireo – and also Black-throated Blue and Hooded Warbler, Northern Parula and Ovenbird.

Lighthouse valley

The lighthouse valley is more of a true (open) valley, rather than a ribeira. Areas of juniper seem to be particularly attractive, with Red-eyed Vireo, Myrtle Warbler and American Redstart all recorded in this small area, as well as Common Yellowthroat.

Logistics

Getting to Corvo

Visitors from outside the Azores must first fly in to one of the two international airports in the Azores archipelago, which at present is served by two airlines, TAP (Transfer Area Portugal) and SATA (Service Azorean Transport Airlines). The largest airports are Lages (on Terceira) and João Paulo at Ponta Delgada (on São Miguel). These can be reached via Lisbon (Lisboa) in mainland Portugal, or sometimes direct according to seasonal and international schedules. SATA is also the islands' sole internal airline. It is advisable when booking with SATA to ensure that all flights and prices are confirmed via email. The airline operates a scheduled service to Corvo three times a week, on Mondays, Wednesdays and Fridays. Flights to Corvo are often routed via Faial and Flores on inward and outward journeys, though some are direct flights – it is advisable to check routings on your travel dates if you wish to visit or stay on other islands. In adverse conditions flights are oc-

asionally delayed or cancelled, meaning it can be difficult to reach or leave the island on schedule.

There is now an inter-island ferry service between Corvo and Flores. This is a new initiative which started in the winter of 2008. The boat, *Ariel*, is part of Atlântico Line, the official ferry company operating throughout the Azores. In October 2009, it ran a scheduled service three times a week, on Tuesday, Thursday and Saturday. Boats depart from Corvo at 08:00 and 17:00 and return from Flores at 09:00 and 18:00. The journey takes c 30-40 min one way and again is very weather dependent, so services may be delayed and cancelled. The boat takes 12 passengers per trip and costs EUR 10 each way. It is advisable to book well in advance through the Atlântico Line website or at the RIAC office on Corvo, which is situated just opposite the first bank next to the Town Hall. With this new service it is now possible to arrange a trip with flights to Flores, and then take the ferry to Corvo. This new service has also made it possible for birders on either island to 'twitch' the other one and return on the same day, again if weather conditions permit.

All arrangements for travel and accommodation can be made at competitive rates by contacting the Azores specialist travel agency Archipelago Azores (www.azoreschoice.com). Several specialist birding tours also include Corvo in their autumn itineraries.

Accommodation

All the localities featured here are within the village area of Vila do Corvo, unless otherwise stated. The only purpose-built tourist accommodation is the Comodoro Guest House, which has seven twin rooms with all modern facilities. Room rates include breakfast, and guests are able to make a small packed lunch to take out while birding on the island during the day. The guest house also has four small apartments for rental, though these may be booked up well in advance and for longer periods of time by non-resident contractors working on the island, such as school teachers and government staff. In autumn 2009, the cost was EUR 27.50 per person per night. In recent years, it has become fully booked by birders during October, and the only alternative accommodation available is four private houses renting up to 10 rooms for EUR 20-30 per person per night. Birders should aim to make reservations well in advance. 2009 saw a marked increase in the numbers visiting the island, with even some turning up without reservations and being left with no accommodation. Just in case, there is also a free campsite which has a shower and toilet block.

Infrastructure

With just over 400 inhabitants, amenities are somewhat limited. A cargo ship delivers supplies twice a week but this can be cancelled due to bad weather, resulting in temporary shortages of goods. Vila do Corvo has four places to eat, with two main restaurants and two snack bars. For vegetarians, the menu is very limited. All the restaurants serve alcoholic beverages such as beer, wine and spirits, and there are two purpose-built bars. The island has three shops including a new store opened last winter that sells basic supplies, food and drink, open Monday-Saturday. There are also a pharmacy/chemist, a post office, a bakery and two banks. The island has a doctor's surgery with one doctor, open Monday to Friday plus emergencies. The surgery also acts as a mini hospital at times for minor injuries, although in the event of serious accidents and injuries patients have to be airlifted to the nearest hospital in Horta, Faial.

Most European mobile networks have an international roaming facility, and on Corvo most mobile telephones work under Vodafone Portugal. The signal can be patchy and limited on certain parts of the island but as a whole works reasonably well. Birders also use portable radios which work well in most locations on the island, enabling information to be passed on in areas such as the lighthouse valley and inside the crater.

Staying on Flores and visiting Corvo – the future?

With Corvo's accommodation limited to only 30 or so people but Flores just a 30-minute boat journey away on regular sailings, birders can now stay in the more plentiful accommodation available on Flores and travel to Corvo as required. Flores is a larger island and no doubt hosts more Nearctic vagrants than Corvo but larger numbers of observers are required to cover the area thoroughly. In October 2009, Flores hosted two Dickcissels *Spiza americana* (second WP record) and a Slate-coloured Junco *Junco hyemalis* (Nico de Vries in litt; Dutch Birding 382, plate 520, 2009), and also Magnolia Warbler *D magnolia* – the star birds of the Azores that autumn.

As it is apparent that many Nearctic landbirds on Corvo generally stay for prolonged periods, a well-timed one- or two-day visit (or twitch) from Flores could result in encountering several of Corvo's autumn vagrants.

Useful websites and e-mail addresses

Birding Azores (www.birdingazores.com); Sociedade Portuguesa para o Estudo das Aves (SPEA) (www.spea.pt); Archipelago Azores (www.azoreschoice.com).

com); Atlanticoline (www.atlanticoline.pt); Azores weather (<http://news.bbc.co.uk/weather/forecast/192>); Comodoro Guest House (katt2699@yahoo.com); SATA (www.sata.pt/EUA/en/Home); TAP (www.flytap.com/UK/en/Homepage); Azores Birding enquiries (Gerbrand.AM.Michielsen@azores.gov.pt).

Acknowledgements

Thanks go to Manuel Rita, mayor of Corvo, and his family and the residents of Corvo for their hospitality and support in making birding on Corvo, and this paper, possible. Thanks also to Norman Elkins for extensive help with the meteorological analysis for 2005. Birding Azores (publications) are (in addition to primary authors): Pierre-André Crochet, Olof Jönsson, Dominic Mitchell, Staffan Rodebrand and Darryl Spittle.

Samenvatting

VOGELN OP CORVO, AZOREN, EN NEARCTISCHE DWAALGASTEN IN 2005-09 Door de ligging vrijwel halverwege tussen Europa en Noord-Amerika zijn de Azoren een uitstekende plek om binnen het West-Palearctische (WP) gebied Nearctische dwaalgasten te vinden. Het meest noordwestelijke van de negen hoofdeilanden van de archipel, Corvo, ligt ideaal voor de 'eerste opvang', is relatief klein (4-6 km doorsnede) en is in tegenstelling tot de andere eilanden spaarzaam begroeid, wat het vinden van dwaalgasten vergemakkelijkt. Sinds enkele jaren wordt dit eiland in het najaar door een groeiend aantal vogelaars bezocht. In dit artikel worden belangrijke vogelplekken beschreven en praktische informatie gepresenteerd over reis en verblijf. Ook wordt kort ingegaan op de mogelijkheid te verblijven op het grotere buureiland Flores (waar meer accommodaties zijn) om vandaar dagtochten naar Corvo te maken.

In het artikel wordt een overzicht gegeven van de avifauna van Corvo, met de nadruk op dwaalgasten. Ook wordt aandacht besteed aan de kans om nauw verwante taxa aan te treffen die zowel van Palearctische als Nearctische oorsprong zijn; een aantal heeft recent soortstatus gekregen of komt daarvoor in aanmerking. Het voorkomen van Nearctische soorten in 2005-09 wordt nauwkeurig weergegeven (zie tabel 1). In deze periode werden bijvoorbeeld 37 Nearctische zangvogelsoorten en andere 'landbirds' vastgesteld, waaronder 14 Amerikaanse zangers (met in totaal 35 exemplaren) en vier soorten vireo's (inclusief de tot nu toe enige drie WP-

gevallen van Witoogvireo *Vireo griseus*). De andere Nearctische soorten betreffen vooral eenden en steltlopers. De topweken blijken rond half oktober te liggen, hoewel de mediaan van de waarnemingen in de afgelopen vijf jaar twee weken naar voren is komen te liggen, mogelijk als gevolg van verschillen in de 'timing' van tropische stormen.

References

- Alfrey, P 2005. American vagrants on the island of Corvo, Azores, in October 2005. *Birding World* 18: 465-474.
- Alfrey, P 2006a. The best locality for American vagrants in the Western Palearctic: Corvo, Azores, in autumn 2006. *Birding World* 19: 475-480.
- Alfrey, P 2006b. Eye of the storm. *Birdwatch* 172: 37-40.
- Alfrey, P & Ahmad, M 2007. Short-billed Gull on Terceira, Azores, in February-March 2003 and identification of the 'Mew Gull complex'. *Dutch Birding* 29: 201 - 212.
- Bannerman, D A, & Bannerman, W M 1966. *Birds of the Atlantic Islands 3: a history of the birds of the Azores*. Edinburgh.
- Clarke, T 2006. *Birds of the Atlantic islands*. London.
- Crochet, P-A 2008. A Taiga Merlin on the Azores: an overlooked vagrant to Europe? *Birding World* 21: 114-116.
- Ek, R 2009. Corvo – bäst i väst. *Roadrunner* 17 (3): 34-39.
- Hering, J & Alfrey, P 2006. Die Azoren als Rettungsanker für verdriftete nearktische Vogelarten - Herbst 2005. *Limicola* 20: 65-90.
- Hering, J & Hering, H 2006a. Der Steinschmatzer *Oenanthe oenanthe* als Brutvogel auf den Azoren. *Limicola* 20: 192-195.
- Hering, J & Hering, H 2006b. Die Bekassine *Gallinago gallinago* als Brutvogel auf den Azoren. *Limicola* 20: 235-238.
- Monteiro, L R, Ramos, J A, Pereira, J C, Monteiro, P R, Feio, R S, Thompson, D R, Bearhop, S, Furness, R W, Laranjo, M, Hilton, G, Neves, V C, Groz, M P & Thompson, K R 1999. Status and distribution of Fea's Petrel, Bulwer's Petrel, Manx Shearwater, Little Shearwater and Band-rumped Storm-Petrel in the Azores Archipelago. *Waterbirds* 22: 358-366.
- Slack, R 2009. Rare birds, where and when. An analysis of status and distribution in Britain and Ireland 1: Sandgrouse to New World Orioles. York.

Peter Alfrey, Flat 9, Primrose Close, Hackbridge, Surrey SM6 7HJ, UK
(littleoakgroup@btinternet.com)

Simon Buckell, 11 Chalkwell Bay Flats, Undercliff Gardens, Leigh-On-Sea, Essex SS9 1EA, UK
(simonbuckell@hotmail.com)

Vincent Legrand, Avenue de Boetendael 53 bte 35, 1180 Uccle, Belgium (legrandtwitch@gmail.com)

David Monticelli, 116 rue du Faubourg, 6110 Montigny-le-Tilleul, Belgium
(monticelli.david@gmail.com)

Birding Azores, c/o Staffan Rodebrand, Trollbovagen 26, 387 91 Borgholm, Sweden
(birdingazores@yahoo.com)

Taigastrandloper bij Zwolle in oktober 2009

Martijn Bot, Enno B Ebels & Hans Pohlmann

Op donderdag 22 oktober 2009 rond 16:00 waren Martijn Bot en zijn vader aan het vogelen in natuurontwikkelingsgebied Vreugderijkerwaard langs de IJssel ten westen van Zwolle, Overijssel. Toen MB met zijn telescoop de uiterste westhoek van het gebied bekeek zag hij enkele kleine steltlopers: acht Bontbekplevieren *Charadrius hiaticula*, vier Bonte Strandlopers *Calidris alpina* en de al drie weken aanwezige juveniele Gestreepte Strandloper *C melanotos*. Verderop liepen nog drie steltlopers; twee daarvan waren ook Bonte maar de derde betrof duidelijk een 'kleine strandloper'. Deze leek bijna geen handpenprojectie te hebben en had verder een vrij donkere mantel met lengtestrepen, als een Kleine Strandloper *C minuta*, een vrijwel gesloten borstband en een kleine, dunne snavel. De grauwe weersomstandigheden maakten het onmogelijk om meer details te zien en MB en zijn vader vertrokken naar familie in Zwolle.

MB hield een knagend gevoel en besloot 's avonds hulp in te roepen van lokale Zwolse vogelaars en stuurde Lennaert Steen een e-mail. LS liet weten dat hij en enkele anderen de volgende dag zouden gaan kijken. Op 23 oktober rond 14:00 kwam Hans Pohlmann op de plek aan en zag de vogel even later op behoorlijke afstand lopen. Deze liet zich goed genoeg bekijken om HP te alarmeren: erg klein, bolle vorm, geen handpenprojectie, vage borstband en opvallende wenkbrauwstreep. HP kon geen pootkleur onderscheiden maar hij dacht toch aan een Kleinste Strandloper *C minutilla*. Hij besloot 'de molen in werking te zetten', met de oproep dat hulp gewenst was. Rond 15:15 arriveerden David Uit de Weerd en LS, even later gevolgd door Joop van Ardenne, Jaap Bouwman, Rob Felix, Marijke Vaneker en Mark Zekhuis. Diverse vogelgidsen werden geraadpleegd, er werden notities gemaakt en de vogel werd door DUdW en MZ gefotografeerd. Toen een Bonte Strandloper in hetzelfde kijkerbeeld verscheen werd duidelijk dat de pootkleur vrij licht was. Op basis van onder meer de lange tenen en de opvallend scherpe 'snipstrepen' op de rugzijde verschoof de determinatie stapsgewijs naar Taigastrandloper *C subminuta*. Om 15:48 plaatste HP een korte mededeling op het forum van www.waarneming.nl dat het waar-

schijnlijk om deze soort ging. De eerste (nog voorzichtige) Dutch Bird Alerts-melding werd om 16:08 verzonden. Ondertussen zagen de waarnemers meer details en raakten ze steeds meer overtuigd dat ze naar een Taigastrandloper keken. Om 16:40 volgde de melding als 'vrij zeker' en om 17:35 als 'zeker'. Bijna 70 twitchers zagen de vogel de eerste avond tot na zonsondergang.

De volgende ochtend bleek al vroeg dat de vogel nog aanwezig was en in de loop van de dag konden enkele 100en vogelaars hem vanaf de dijk bestuderen. De toeloop herhaalde zich op kleinere schaal op zondag. Hij werd tot en met 28 oktober gemeld en trok waarnemers uit België, Denemarken, Duitsland, Engeland en Frankrijk.

Beschrijving

De beschrijving is opgesteld aan de hand van foto's van onder anderen Jaap Denee, Dirk Ottenburghs en Martin van der Schalk (cf Dutch Birding 31: 396, plaat 552, 406, plaat 568-569, 2009; www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl) en videobeelden van Marc Plomp (2010).

GROOTTE & BOUW Kleine compacte strandloper, formaat als Kleine Strandloper. Snavel relatief kort en spits, zeer licht gekromd. Tenen lang, in vlucht voorbij staart stekend. Teenlengte gelijk aan of groter dan snavellengte. Middelste teen langste. Tibia relatief lang. Handpenprojectie zeer kort of afwezig. In zit vleugelpunt ongeveer samenvallend met staartpunt.

KOP Bovenkop donker roodbruin (als petje). Lichte wenkbrauwstreep, duidelijk gevorkt ('split supercilium'). Voorhoofd donker tot snavelbasis (wenkbrauwstrepen niet verbonden over snavelbasis). Oorstreek warmbruin en geïsoleerd. Teugel donker.

BOVENDELEN Mantel- en schouderveren donker roodbruin met duidelijke lichte zoom. Mantel met zwarte lengtestrepen en twee opvallende lichte 'snipstrepen'.

ONDERDELEN Licht met vrij duidelijke lichtbruine borstband op zijhals en borst, gevormd door donkere lengtestreping, op centrale deel onderbroken. Buik, flank en anaalstreek wit.

VLEUGEL Dekveren met groot donker centrum, crèmekleurige rand en witte druppelvormige vlek aan top. Tertials donker met warmbruine zoom. Handpennen donkerbruin. In vlucht smalle lichte vleugelstreep zichtbaar, vooral op armvleugel. Ondervleugel licht; onderzijde handpennen grijzer en aan voorzijde bij vleugelboeg ook wat grijze tekening.

434 Taigastrandloper / Long-toed Stint *Calidris subminuta*, juveniel (onder), met Bonte Strandloper / Dunlin *C alpina*, Vreugderijkerwaard, Zwolle, Overijssel, 25 oktober 2009 (Jaap Denee) **435** Taigastrandloper / Long-toed Stint *Calidris subminuta*, juveniel, Vreugderijkerwaard, Zwolle, Overijssel, 25 oktober 2009 (Jaap Denee) **436** Taigastrandloper / Long-toed Stint *Calidris subminuta*, juveniel, Vreugderijkerwaard, Zwolle, Overijssel, 25 oktober 2009 (Eric Menkveld) **437** Taigastrandloper / Long-toed Stint *Calidris subminuta*, juveniel, Vreugderijkerwaard, Zwolle, Overijssel, 24 oktober 2009 (Martin van der Schalk)

STAART Bovenstaart wit met donker centraal deel (in lengterichting).

NAAKTE DELEN Poot geelgroen tot grijsgeel; bij matig licht donker (bruinachtig) lijkend. Snavel donker. Basis van ondersnavel iets lichter (alleen op beste foto's zichtbaar). Oog donker.

VLUCHT Weinig in vlucht gezien, meestal over korte afstanden. Soms samen met groep stelllopers waaronder Bonte Strandlopers heen en weer vliegend.

GELUID Niet gehoord.

RUI & SLEET Alle veerpartijen compleet lijkend. Geen sleet zichtbaar. Afstand te groot en foto's te weinig gedetailleerd om details over rui en sleet vast te stellen.

GEDRAG Meestal 'laag' foeragerend met sterk geknikte poten en korte hals. Hals af en toe strekkend en dan meer opgericht postuur krijgend, herinnerend aan kleine ruiter *Tringa*. Bij gevaar zich meestal drukkend en niet opvliegend als andere strandlopers.

Determinatie en leeftijdsbepaling

Het kleine formaat, de zeer korte handpenprojectie, de gelige poten met lange tenen en de korte snavel duiden op Taigastrandloper of Kleinste Strandloper. Dit zijn de enige twee 'kleine strandlopers' met deze combinatie van kenmerken (maar zie Carey (1987) voor informatie over Taigastrandloper met donkere poten) en het onderscheid tussen beide soorten heeft in de literatuur veel aandacht gekregen, vooral in de late jaren 1970 en jaren 1980 (zie Prater et al 1977, Kitson 1978, Wallace 1980, Cramp & Simmons 1983, Grant & Jonsson 1984, Hayman et al 1986, Veit & Jonsson 1987, Wilds 1988, Alström & Olsson 1989, Doherty 1991, Chandler 2009). Op basis van onder meer de zeer lange tenen, de op-

vallend scherpe snipstrepen op de bovenzijde, de opvallende witte en gevorkte wenkbrauwstreep ('split supercilium') en het donkere voorhoofd (wenkbrauwstrepen niet verbonden boven snavelbasis) werd de vogel gedetermineerd als Taigastrandloper. Een aanvullend kenmerk is de tekening van de borst (bij Kleinste is de borstband meestal volledig op een crèmekleurige ondergrond, bij Taigastrandloper is het centrale deel vaak vager en de ondergrond witter). Verdere verschillen betroffen de donkere teugelstreep (duidelijk minder breed dan bij Kleinste), de borststreping die uitliep tot halverwege de flank, en de middelste dekveren met opvallende witte randen die afstaken tegen de rossige randen aan mantel en schouderveren. Dit laatste kenmerk was ook op grote afstand nog goed zichtbaar. De lichte basis aan de ondersnavel is diagnostisch voor Taigastrandloper (bij Kleinste geheel zwart); dit was bij de vogel van Zwolle door de waarnemingsafstand en matige kwaliteit van de meeste foto's niet goed vast te stellen maar op de beste foto's wel zichtbaar (cf Dutch Birding 31: 396, plaat 552, 2009).

Een Kleine Strandloper met gele poten kan voor veel verwarring zorgen (zie bijvoorbeeld afbeelding 6 in Schmidt & Barthel 1993). Juveniele Kleine heeft vrij regelmatig bleke poten en de pootkleur op zich is dus geen onderscheidend kenmerk. Juveniele Kleine verschilt van Taigastrandloper in structuur door de verhoudingsgewijs kortere tenen, kortere tibia (poten in vlucht niet uitstekend), iets zwaardere snavel met dickere punt en de duidelijk zichtbare handpenprojectie. In verenkleed zijn er verschillen in tekening van kop (licht voorhoofd, oorstreek minder geïsoleerd), borst (minder streping op borst en zijborst) en bovendelen (andere tekening van de schouderveren). Een strandloper bij Lotan, Israël, op 11 mei 2003 werd aanvankelijk als Taigastrandloper gedetermineerd maar op basis van commentaar van deskundigen bleek het een Kleine met lichte poten te zijn (zie foto's en commentaar op www.birdingisrael.com/birdNews/newsAlert/long-toed-stint/index.htm).

Temmincks Strandloper *C temminckii* heeft ook gele poten maar is meestal iets groter en heeft een langere staart, die samen met de lange tertials de indruk geeft van een langerekt 'achterlijf'. Juveniele Temmincks heeft een nogal bleek, muisgrijs verenkleed, zonder de zwarte veercentra van juveniele Taiga en zonder de sterke borststreping. De koptekening is ook een stuk minder opvallend, met de lichte oogring als duidelijkste element, en Temmincks heeft in geen enkel kleed opvallend

lichte 'snipstrepen' op de bovendelen. De witte staartzijden zijn nog een verschil maar niet altijd gemakkelijk vast te stellen in het veld.

Andere 'pitfalls' zijn hybride Kleine x Temmincks Strandloper (één gepubliceerd geval bij Groote Keeten, Noord-Holland, in september 1995; zie Jonsson (1996) voor documentatie en verschillen met Taigastrandloper en Kleinste Strandloper) of een klein uitgevallen Gestreepte Strandloper (zoals de 'Saltholme sandpiper'; cf Gantlett & Grant 1989), hoewel deze laatste altijd enkele centimeters groter moet zijn dan de grootste Taigastrandloper. Alle kenmerken van de vogel van Zwolle pasten goed op Taigastrandloper en verwisseling met een hybride is daarom in voldoende mate uitgesloten.

Op basis van het zeer regelmatige verenkleed met vrijwel ongesleten veerranden, de helder roodbruine randen aan de schouderveren en de opvallende 'snipstrepen' betrof het een juveniele vogel. De niet felgele kleur van de poten duidde ook op een juveniel.

Doordat de vogel weinig vloog zijn er maar weinig foto's waarop de ondervleugel is te zien. Op zulke foto's lijkt de ondervleugel vrij licht, met grijzere handpennen en wat grijze tekening op de vleugelboeg. Taigastrandloper heeft in vergelijking met andere strandlopers relatief donkere (grijze) ondervleugels (cf www2.ups.edu/biology/museum/LTSTwingUWBM47021a.jpg). De documentatie van de ondervleugel is echter te beperkt om te concluderen dat de ondervleugel atypisch licht was.

Verspreiding en voorkomen

Taigastrandloper is een Oost-Palearctische soort die broedt in Siberië, Rusland, en overwintert in Zuidoost-Azië (westelijk tot India en Sri Lanka) en Australië (Blakers et al 1984, Flint et al 1984, Hayman et al 1986). In de meeste Oost- en Centraal-Aziatische landen is de soort doortrekker of schaarse gast, met ook een beperkt aantal waarnemingen op het Arabisch Schiereiland (Bahrein, Jemen en Oman), op Socotra (één) en op de Seychellen. Er zijn verder waarnemingen in Oost-Afrika (Djibouti (twee), Ethiopië (drie) en Kenia), zuidelijk Afrika (vier) en West-Afrika (Gabon) (zie Pearson 1986, Urban et al 1986, Hirschfeld 1991, Hockey et al 2005, Redman et al 2009). In Noord-Amerika is de soort buiten Alaska, VS, een zeldzame dwaalgast met gevallen in een aantal staten aan de westkust (Californië en Oregon; zie Roberson 1980, American Ornithologists' Union 1983, DeSante & Pyle 1986, Godfrey 1986, Gilligan et al 1987, Schmidt 1989, Armstrong 1990, Patten &

Daniels 1991). Er is één geval in Hawaï van een exemplaar dat werd verzameld op Midway op 26 augustus 1967 (Clapp 1968).

In West-Europa zijn er maar weinig gevallen: Cornwall, Engeland (7 juni 1970; Round 1996); Ottenby, Öland, Zweden (4 oktober tot 2 december 1977, geringd op 27 oktober; Pettersson et al 1978); Durham, Cleveland, Engeland (28 augustus tot 1 september 1982; Dunnet 1992); Ballycotton, Cork, Ierland (5-6 juni 1996; O'Sullivan 1996); en Kotka, Finland (26-28 juni 2007). Elders in de WP zijn er twee gevallen in Israël (Eilat, 15 augustus 1991 (geringd) en 22-23 oktober 2003; Marcel Haas in litt). Meldingen uit Egypte (Ismaliya, 6 maart 1999), Griekenland (Kreta, 15 maart 1991) en Syrië (drie; Palmyra, 15 september 2004) zijn niet aanvaard of niet (goed) gedocumenteerd (Marcel Haas in litt, Dave Murdoch in litt). De gepubliceerde waarneming van Dix (1990) op South Uist, Western Isles, Schotland, in september 1990 is niet aanvaard door de Britse dwaalgastencommissie (BBRC).

De waarneming bij Zwolle is door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) aanvaard als eerste geval voor Nederland.

Dankzegging

Wij danken Gert Ottens voor zijn hulp bij het schrijven van dit artikel. Dick Groenendijk (CDNA) was behulpzaam bij het nalopen en aangeven van de door de CDNA gehanteerde argumenten bij de beoordeling. Marcel Haas, Remco Hofland en Dave Murdoch leverden informatie over de status van waarnemingen in de WP.

Summary

LONG-TOED STINT NEAR ZWOLLE IN OCTOBER 2009 From 22 to 28 October 2009, a juvenile Long-toed Stint *Calidris subminuta* stayed inland, loosely associating with a small group of Dunlins *C alpina* and a juvenile Pectoral Sandpiper *C melanotos*, at Vreugderijkerwaard, west of Zwolle, Overijssel, the Netherlands. It was identified by, eg. its small size, lack of primary projection, strong double 'tram lines' on the upperparts, split supercilium, greenish-yellow legs, dark forehead (supercilia not meeting over bill) and toes projecting beyond the tail in flight. This combination of characters excludes Least Sandpiper *C minutilla*, which can be very similar in size and plumage, and all other stints and sandpipers. This was the first record for the Netherlands and the sixth for western Europe. Previous European records were in England (Cornwall, June 1970); Sweden (Ottenby, October-December 1977); England (Durham, August-September 1982); Ireland (Ballycotton, Cork, June 1996); and Finland (Kotka, June 2007). Elsewhere in the WP, there are two records from Israel (August 1991 and October 2003). Reports from Greece (March 1991),

Egypt (March 1999) and Syria (three; September 2005) have been rejected or lack documentation.

Verwijzingen

- Alström, P & Olsson, U 1989. The identification of juvenile Red-necked and Long-toed Stints. *Br Birds* 82: 360-372.
- American Ornithologists' Union 1983. Check-List of North American birds. Sixth edition. Washington DC.
- Armstrong, R H 1990. A guide to the birds of Alaska. Anchorage.
- Blakers, M, Davies, S J J F & Reilly, P N 1984. The atlas of Australian birds. Melbourne.
- Carey, G J 1987. Long-toed Stint with dark legs. *Br Birds* 80: 242.
- Chandler, R 2009. Shorebirds of the Northern Hemisphere. Londen.
- Clapp, R B 1968. Three unusual shorebirds from Midway Atoll, Pacific Ocean. *'Elepaio* 28: 76-77.
- Cramp, S & Simmons, K E L (redactie) 1983. The birds of the Western Palearctic 3. Oxford.
- DeSante, D & Pyle, P 1986. Distributional checklist of North American birds 1. Lee Vining.
- Dix, T 1990. Long-toed Stint in the Western Isles. *Birding World* 3: 310.
- Doherty, P 1991. Identification of juvenile Long-toed Stint and Least Sandpiper. *Birding World* 4: 279-281.
- Dunnet, J B 1992. Long-toed Stint: new to Britain and Ireland. *Br Birds* 85: 429-436.
- Flint, V E, Boehme, R L, Kostin, Y V & Kuznetsov, A A 1984. A field guide to birds of the USSR. Princeton.
- Gantlett, S & Grant, P 1989. The Saltholme sandpiper. *Birding World* 2: 357-360.
- Gilligan, J, Schmidt, O, Nehls, H & Irons, D 1987. First record of Long-toed Stint in Oregon. *West Birds* 18: 126-128.
- Godfrey, W E 1986. The birds of Canada. Ottawa.
- Grant, P J & Jonsson, L 1984. Identification of stints and peeps. *Br Birds* 77: 293-315.
- Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds: an identification guide to waders of the world. Londen.
- Hirschfeld, E 1991. First record of Long-toed Stint *Calidris subminuta* in Bahrain. *Sandgrouse* 13: 108-110.
- Hockey, P A R, Dean, W R J & Ryan, P G 2005. Roberts – Birds of southern Africa. Seventh edition. Cape Town.
- Jonsson, L 1996. Mystery stint at Groote Keeten: first known hybrid between Little and Temminck's Stint? *Dutch Birding* 18: 24-28.
- Kitson, A R 1978 Identification of Long-toed Stint, Pintail Snipe and Asiatic Dowitcher. *Br Birds* 71: 558-562.
- O'Sullivan, D 1996. The Long-toed Stint in County Cork – the first for Ireland. *Birding World* 9: 224-225.
- Patten, M A & Daniels, B E 1991. First record of the Long-toed Stint in California. *Western Birds* 22: 131-138.
- Pearson, D J 1986. Sightings of Long-toed Stints *Calidris subminuta* at Naivasha. *Scopus* 10: 41-42.
- Pettersson, J, Österberg, J & Kjellén, N 1978. Långtånäppa *Calidris subminuta* funnen vid Ottenby – en ny art för Europa [Long-toed Stint at Ottenby – a species new to Europe]. *Vår Fågelvärld* 37: 333-338. [In

- Swedish, with English summary.]
Plomp, M (redactie) 2010. Dutch Birding videojaaroverzicht 2009. Dvd. De Cocksdorp.
Prater, A. J., Marchant, J H & Vuorinen, J 1977. Guide to the identification and ageing of Holarctic waders. Tring.
Redman, N, Stevenson, T & Fanshawe, J 2009. Birds of the Horn of Africa: Ethiopia, Eritrea, Djibouti, Somalia and Socotra. Londen.
Roberson, D 1980. Rare birds of the West Coast. Pacific Grove.
Round, P D 1996. Long-toed Stint in Cornwall: the first record for the Western Palearctic. Br Birds 89: 12-24.
Schmidt, C & Barthel, P H 1993. Die Kleider des Zwergstrandläufers *Calidris minuta* und ihre Variationen. Limicola 7: 109-129.
Schmidt, O (redactie) 1989. Rare birds of Oregon. Oregon Field Ornithol Spec Publ 5:137.
Urban, E K, Fry, C H & Keith, S 1986. The birds of Africa 2. Londen.
Veit, R R & Jonsson, L 1987. Field identification of smaller sandpipers within the genus *Calidris*. Am Birds 41: 212-236.
Wallace, D I M 1980. Field identification of small species in the genus *Calidris*. In: Sharrock, J T R (redactie), The frontiers of bird identification, Biggleswade, pp 146-162.
Wilds, C 1988. Photo quiz. Long-toed Stint. Birding 20: 384, 388-390.

Martijn Bot, Leverkruid 12, 9801 LR Zuidhorn, Nederland (m.bot@noorderpoort.nl)

Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Hans Pohlmann, Korenbloemstraat 32, 8012 XS Zwolle, Nederland (ellenenhans@gmail.com)

Siberische Grijs Ruiters bij IJmuiden in juli 2010

Arno Piek & Roy Slaterus

Op woensdagochtend 28 juli 2010 bezocht Arno Piek de Zuidpier bij IJmuiden, Noord-Holland. Omdat hij herstellende was van een lichte hersenschudding had hij zijn verrekijker thuis gelaten. Van het turen zou hij immers hoofdpijn kunnen krijgen. Een fotoestel had hij wel meegebracht en dat bleek achteraf een uitstekende beslissing.

Ergens tussen 11:00 en 12:00 hoorde AP op c 600 m voor de kop van de pier een hem onbekend geluid: een tweetonig *pjuup-pjuup* dat deed denken aan een steltloper. Het was afkomstig van de basaltblokken aan de binnenzijde van de pier. Bij nadere inspectie bleek de maker van het geluid inderdaad een steltloper te zijn die op c 15 m afstand in de buurt van enkele Steenlopers *Arenaria interpres* liep en het meeste weg had van een Kanoet *Calidris canutus* in winterkleed. Met het blote oog ging AP op zoek naar bruikbare kenmerken en met behulp van een vogelgids (Bruun & Campbell 1981) probeerde hij de vogel op naam te brengen. Omdat geen van de in de gids behandelde steltlopers de waargenomen kenmerken vertoonde bleef het een raadsel om welke soort het ging. AP hoopte dan ook dat hij later aan de hand van de zes gemaakte foto's tot een sluitende determinatie kon komen. Na de vogel c 20 min te heb-

ben geobserveerd keerde AP huiswaarts.

Enmaal thuis werden zowel vogelgidsen als bronnen op internet, waaronder www.waarneeming.nl, geraadpleegd maar zonder resultaat. Daarop besloot AP om per e-mail de hulp in te roepen van Roy Slaterus. Omstreeks 14:20 opende RS het e-mailbericht. Hij kreeg het meteen benauwd. De meegestuurde foto toonde een nieuwe soort voor Nederland: een 'grijze ruiters' *Tringa brevipes/incanus*! RS sloeg direct alarm via Dutch Bird Alerts en plaatste de foto op zijn website (www.zuidpier.com). De rest van de dag is de Zuidpier en de wijde omgeving door vele 10-tallen vogelaars afgezocht maar de vogel werd niet teruggevonden. Nadere bestudering van de foto's en het waargenomen geluid wezen uit dat het een Siberische Grijs Ruiters *T brevipes* betrof.

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op de zes foto's en de in het veld verkregen indrukken.

GROOTTE & BOUW Duidelijk groter dan aanwezige Steenlopers. Ongeveer even groot als Kanoet maar met langereker lichaam waardoor meer op Witgat *T ochropus* lijkend. Opvallend lange handpenprojectie. Vleugel iets voorbij staart stekend. Vrij forse, lange en zeer licht gebogen snavel. Poten tamelijk lang maar duidelijk kor-

438 Siberische Grijs Ruiters / Grey-tailed Tattler *Tringa brevipes*, IJmuiden, Noord-Holland, 28 juli 2010
(Arno Piek)

ter dan bij veel andere ruiters.

KOP Oogstreep donker, breed uitlopend over teugel en vanaf snavel tot voorbij oog geleidelijk minder breed wordend. Lichte wenkbrauwstreep tamelijk breed maar onderbroken direct achter oog. Wenkbrauwstreep tot aan snavelbasis reikend, mogelijk samenkomend op voorhoofd. Smalle, maar duidelijk zichtbare lichte, onderbroken oogring. Kruin en achterhoofd grijs, ogenschijnlijk ongetekend. Oorstreek met lichte grondkleur en fijne grijze vlekjes. Keel licht en ongetekend.

BOVENDELEN Mantel- en schouderveren egaal bruingrijs, sommige mogelijk met smalle lichte veerranden. Stuitveren grijs met lichte top. Rug niet goed waargenomen. Bovenstaartdekveren opvallend wit-grijs gebandeerd.

ONDERDELEN Borst en flank wit met donkergrijze schubtekening, minder intens getekend op flank. Buik wit. Anaalstreek en onderstaartdekveren wit en met hooguit enkele donkere vlekjes.

VLEUGEL Bovenvleugeldekveren en tertials egaal bruingrijs, grote handdekveren en tertials met smalle lichte veerranden. Handpennen donkerder bruingrijs met lichte rand aan top. Armpennen egaal bruingrijs lijkend, met lichte rand. Ondervleugel met opvallend egaal grijze oksel. Ondervleugeldekveren met fijne grijze en witte tekening.

STAART Bovenstaart egaal grijs lijkend.

NAAKTE DELEN Oog donker. Poot oranjegeel. Snavel met lichte (mogelijk oranje) basis en donkergrijze punt. Lengte van groef op bovensnavel ('nasal groove') op foto's niet exact te bepalen.

GELUID Tweetonig *pjuup-pjuup*.

GEDRAG Voornamelijk rustend op basaltblokken. Heen en weer bewegend over c. 50 m.

Determinatie

Er zijn slechts twee soorten die bij de determinatie in aanmerking komen: Siberische Grijs Ruiters en Amerikaanse Grijs Ruiters *T. incanus*. Voorheen werden beide soorten samen in een apart genus ingedeeld, *Heteroscelus* (cf Pereira & Baker 2005, Redactie Dutch Birding 2006). Amerikaanse Grijs is een soort van de Pacificse kust met een handvol gevallen in het oosten van Noord-Amerika die nog nooit als dwaalgast in Europa is vastgesteld maar in theorie wel Europa kan bereiken. De combinatie van formaat, nagenoeg egaal bruingrijze bovendeelen, geschubde borst en flanken, vrij lange snavel en middellange oranjegele poten sluit alle andere steltlopers uit. De schubtekening op de borst en flanken wijst op een vogel in zomerkleed. In juveniel kleed en winterkleed zijn deze veerpartijen bij beide soorten grotendeels egaal grijs. De leeftijd van eerste-zomer 'grijze ruiters' blijkt gewoonlijk uit het ruistadium, waarbij oude (gesleten) binnenste handpennen op eerste-zomer wijzen (Hayman et al 1986). De foto's van de vogel van IJmuiden blijken echter onvoldoende gedetailleerd om de mate van rui te beoordelen, waardoor de leeftijd niet met zekerheid kan worden bepaald.

De belangrijkste kenmerken die sterk pleiten voor Siberische Grijs Ruiters zijn: **1** witte buik en spaarzame tekening op anaalstreek en onderstaartdekveren (bij zomerkleed Amerikaanse Grijs Ruiters sterker getekend met schubtekening of ban-

439-440 Siberische Grijs Ruiters / Grey-tailed Tattler *Tringa brevipes*, IJmuiden, Noord-Holland, 28 juli 2010
(Arno Piek)

dering tot op buik en onderstaartdekveren); **2** opvallende wenkbrauwstreep achter het oog (bij zomerkleed Amerikaanse Grijs onduidelijk begrensd en in sterkere mate verscholen onder vlekjes of streepjes); **3** duidelijke witte veerranden aan bovenstaartdekveren (bij Amerikaanse Grijs hooguit smalle witte randen); **4** tweekleurige snavel (bij Amerikaanse Grijs gewoonlijk donker met alleen licht op ondersnavelbasis); en **5** tweetonige roep (vaak zes- tot 10-tonig en aan Regenwulp *Numenius phaeopus* herinnerend bij Amerikaanse Grijs) (zie Hayman et al 1986, Hirst & Proctor 1995, van Duivendijk 2002, Forsyth 2004, Chandler 2009).

In de hand en bij observatie van dichtbij kan gelet worden op de lengte van de groef op de bovensnavel. Bij Amerikaanse Grijs Ruiters ligt het neusgat in een groef die vanaf de basis tot ruim voorbij de helft van de snavel loopt. Bij Siberische Grijs Ruiters is de groef korter, tot net voorbij de helft van de snavel. Dit kenmerk kon op de foto's niet exact worden beoordeeld maar voor zover zichtbaar lijkt de groef niet (ver) voorbij de snavelhelft te lopen.

De vleugelprojectie wordt vaak als kenmerk genoemd: bij Amerikaanse Grijs Ruiters duidelijk voorbij de staartpunt reikend en bij Siberische Grijs Ruiters samenvallend met of net voorbij de staartpunt reikend (Hayman et al 1986, Hirst & Proctor 1995, van Duivendijk 2002, Forsyth 2004). Bij de vogel van IJmuiden steekt de vleugel weliswaar duidelijk voorbij de staartpunt maar afgaande op foto's komt dit vaker voor bij Siberische Grijs. Door overlap is dit kenmerk waarschijnlijk slechts in beperkte mate bruikbaar. Het aantal zichtbare handpennetoppen voorbij de tertiairs (vijf bij Amerikaanse Grijs en vier bij Siberische Grijs) kon niet

worden bepaald (cf van Duivendijk 2002).

Verspreiding en voorkomen

Siberische Grijs Ruiters is een broedvogel van steno-rivierbeddingen en oevers van meren in Noordoost-Siberië, Rusland. De dichtstbijzijnde broedgebieden bevinden zich in het noordelijke stroomgebied van de Jenisej, meer dan 4000 km ten noordoosten van Nederland (Hayman et al 1986, del Hoyo et al 1996). Vergeleken met bijvoorbeeld Roodkeelstrandloper *C. ruficollis* en Siberische Strandloper *C. acuminata*, die eveneens (en aanzienlijk vaker) als dwaalgast in Europa zijn vastgesteld, heeft hij een meer westelijke verspreiding.

De soort overwintert langs kusten van Zuidoost-Azië en Australië. Hij wordt vooral aangetroffen in getijdengebieden, zowel op plekken met een zandige als een rotsachtige bodem. Op sommige plekken worden mangroven gebruikt als hoogwatervluchtplaats. De wereldpopulatie wordt geschat op c 50 000 exemplaren, waarvan c 90% in Australië overwintert (Bamford et al 2008). Adulte vogels arriveren doorgaans rond eind augustus in het noorden van Australië, vier weken eerder dan de meeste juveniele. Jaarlijkse watervogeltellingen in Zuidoost-Azië en Australië in januari in de periode 1987-2007 resulteerden in acht belangrijke overwinteringsgebieden, elk met meer dan 1% van de wereldpopulatie. Zeven daarvan lagen in Australië en één in de Filippijnen (Li et al 2009). Het hoogste aantal op één plek werd geteld in januari 2001 langs Eighty Mile Beach in West-Australië en bedroeg 14 632 exemplaren (Li et al 2009). Voorts worden meer dan 50 belangrijke pleisterplaatsen op doortrek onderscheiden, waarvan het merendeel in Japan ligt. Het nagenoeg ontbreken van zuidelijker gelegen pleisterplaat-

441 Siberische Grijsze Ruiters / Grey-tailed Tattler *Tringa brevipes*, IJmuiden, Noord-Holland, 28 juli 2010
(Arno Piek)

sen suggereert dat veel vogels de afstand tussen Japan en Australië non-stop overbruggen (Bamford et al 2008).

In Europa is Siberische Grijsze Ruiters een zeer zeldzame dwaalgast. Er zijn slechts drie gevallen bekend: van 13 oktober tot 17 november 1981 te Dyfi Estuary, Ceredigion, Wales (Thorpe 1995); van 27 november tot 27 december 1994 te Burghead, Grampian, Schotland (Stenning & Hirst 1994, van den Berg 1995; Dutch Birding 17: 27, plate 20, 1995); en op 12 juli 2003 (minder dan een uur) op Öland, Zweden (van den Berg 2003; www.pheromone.ekol.lu.se/hollisteng.html; Dutch Birding 25: 338, plate 372, 2003). Voorts is er een melding bekend van een 'grijsze ruiters' op 7 september 2008 te Ponta Delgada op São Miguel, Azoren, Portugal (van den Berg & Haas 2008). Uitgaande van aanvaarding door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) betreft de vogel van IJmuiden het eerste geval voor Nederland en het vierde voor Europa en het West-Palearctische gebied.

Dankzegging

Andrea Bloem, Han Buckx en Nils van Duivendijk worden bedankt voor hun hulp.

Summary

GREY-TAILED TATTLER AT IJMUIDEN IN JULY 2010 In the late morning of 28 July 2010, a Grey-tailed Tattler *Tringa brevipes* was briefly seen, photographed and heard by a single observer at IJmuiden, Noord-Holland. The bird was perched on rocks of a pier at 1 km off the North Sea

coast. In the afternoon that day, and also the next day, it was searched by many birders but not found again. The identification was based on six photographs and the description of the call. Features differing from Wandering Tattler *T. incana* included the largely white and unmarked underparts, including vent and undertail-coverts; the long and conspicuous supercilium; the white bands on the uppertail-coverts; the bicoloured bill (in Wandering dark with pale only at base of lower mandible); and the two-noted *pjuup-pjuup* call. It concerned the first record for the Netherlands and the fourth for Europe and the Western Palearctic. Previous ones were in October-November 1981 in Wales, in November-December 1994 in Scotland, and on 12 July 2003 on Öland, Sweden.

Verwijzingen

- Bamford, M, Watkins, D, Bancroft, W, Tischler, G & Wahl, J 2008. Migratory shorebirds of East Asian-Australasian Flyway: population estimates and internationally important sites. Canberra.
- van den Berg, A B 1995, 2003. WP reports: December 1994-January 1995; July-mid September 2003. Dutch Birding 17: 26-31; 25: 334-344.
- van den Berg, A B & Haas, M 2008. WP reports: late July-mid September 2008. Dutch Birding 30: 344-357.
- Bruun, B & Campbell, B 1981. Elseviers gids van de vogels van Europa. Zesde herziene druk. Amsterdam.
- Chandler, R 2009. Shorebirds of the Northern Hemisphere. Londen.
- van Duivendijk, N 2002. Dutch Birding kenmerkengids voor vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Amsterdam.
- Forsyth, B 2004. Tattlers, an identification comparison. Website: http://birdsqueensland.org.au/downloads/tattlers_comparison_table.pdf.
- Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds: an identification guide to the waders of the world. Londen.
- Hirst, P & Proctor, B 1995. Identification of Wandering and Grey-tailed Tattlers. Birding World 8: 91-97.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (redactie) 1996. Handbook of the birds of the world 3. Barcelona.
- Li, Z W D, Bloem, A, Delany, S, Martakis, G & Quintero, J 2009. Status of waterbirds in Asia – results of the Asian Waterbird Census: 1987-2007. Kuala Lumpur.
- Pereira, S L & Baker, A J 2005. Multiple gene evidence for parallel evolution and retention of ancestral morphological states in the shanks (Charadriiformes: Scolopacidae). Condor 107: 514-526.
- Redactie Dutch Birding 2006. Naamgeving van taxa in Dutch Birding, Dutch Birding 28: 26-29.
- Stenning, J & Hirst, P 1994. The Grey-tailed Tattler in Grampian – the second Western Palearctic record. Birding World 7: 469-472.
- Thorpe, R I 1995. Grey-tailed Tattler in Wales: new to the Western Palearctic. Br Birds 88: 255-262.

Arno Piek, Lodewijk van Deysellaan 65, 1985 CH Driehuis, Nederland (arnopiek@quicknet.nl)
Roy Slaterus, Bervoetsbos 71, 2134 PM Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)

Groene Bijeneter bij Castricum in augustus 2010

Hans Schekkerman & Enno B Ebels

Van zondag 15 augustus tot op maandag 16 augustus 2010 trok een uitgebreid regenfront van noordoost naar zuidwest over Nederland. In Castricum, Noord-Holland, regende het 's ochtends vroeg nog flink zodat de mistnetten van het 2 km ten zuiden van de strandslag Zeeweg gelegen vogelringstation dichtbleven. Later op de ochtend nam de regen af en viel de noordoostenwind weg. Het ontstane stille, bewolkte en zeer vochtige weer leek mij (Hans Schekkerman) gunstig voor goede landtrek van steltlopers, zodat ik rond 08:45 toch naar het vogelringstation ging. Er bleken inderdaad veel steltlopers te vliegen en in de eerste 90 min ving ik twee Witgatten *Tringa ochropus*, een Groenpootruiter *T nebularia* en twee Bosruiters *T glareola*, door in reactie op gehoorde vluchtroepjes hun geluiden bij de slagnetten af te spelen. Om c 10:30 zat ik naast de hut te luisteren toen ik in het westen tweemaal een mij onbekend *pri* hoorde. Ik dacht in eerste instantie aan een vreemde steltloper, waarbij uit een diepe geheugenaag Woestijnplevier *Charadrius leschenaultii* kwam bovendrijven (bij naluisteren bleek dat overigens niet zo'n gekke gedachte). Het geluid leek ook wel op dat van Bijeneter *Merops apiaster* maar klonk daarvoor toch niet helemaal goed: meer een triller dan een roller. Omhoog kijkend kon ik geen vogel ontdekken en daarom liep ik, gokkend op een steltloper, snel de hut in om geluid af te spelen van Bontbekplevier *C hiaticula*, Witgat en Bosruiter (Woestijnplevier staat niet op onze mindisks). Toen het geluid eenmaal draaide zocht ik opnieuw de lucht af en ontwaarde ver en hoog in het noordwesten nog net herkenbaar het silhouet van een foeragerende bijeneter. Dus toch! Snel verving ik het geluid (Bijeneter hadden we wel), en nog geen minuut later zag ik de vogel dalen, duidelijk reagerend op het geluid. Toen details zichtbaar werden bleek het lichaam van de vogel groen en de ondervleugel helder roodbruin – dat kon toch niet waar zijn? Verbijsterd zag ik hoe een puntgave Groene Bijeneter *M persicus* op c 150 m van de vinkershut landde in enkele dode takken van een wilg langs een van de infiltratiekanalen.

Opgetogenheid over de waarneming streed met enerzijds spanning over de vraag of de vogel nog-

maals op het geluid zou reageren en in de netten zou vliegen, en anderzijds met de gedachte dat ik snel moest proberen hem te documenteren door mederingers en andere vogelaars te alarmeren. De bijeneter leek zijn plekje wel te waarderen en geen aanvechting te voelen de bron van het geluid nog verder op te zoeken. Dat gaf tijd om door de telescoop een paar 'recordshots' te maken en andere ringers te bellen. André van Loon was de eerste met wie ik contact kreeg en hij waarschuwde de ringersgroep en Enno Ebels. EE verspreidde de melding om 11:04 via Dutch Bird Alerts. Hoewel de omgeving van het vogelringstation niet vrij toegankelijk is zag het ernaar uit dat de vogel vanaf de voor fietsers openbare weg zichtbaar kon zijn, zeker tijdens het foerageren. Daar was hij ondertussen mee begonnen, steeds terugkerend naar dezelfde twee bosjes.

Na een zenuwachtig half uur arriveerde Cees de Vries, niet veel later gevolgd door Nick van der Ham, Guido Keijl en Cock Reijnders. Zo ongeveer op het moment dat de eerste vogelaars 'van buiten' arriveerden vloog de vogel op, maakte hoogte en leek al foeragerend naar het zuidwesten te verdwijnen met een groepje Huiszwaluwen *Delichon urbicum*. Hij keerde echter toch weer terug en landde pardoes in het 'hout', een aantal dode bomen op 10 m van de open deur van de vinkershut waar CdV en ik ons bevonden. De documentatie was toen geen probleem meer...

In de uren daarna zat de Groene Bijeneter afwisselend in het hout en in het wilgenbosje langs het kanaal en maakte van daaruit geregeld snelle en meestal vrij lage foerageervluchten waarbij hij meestal libellen (heidelibellen *Sympetrum* en Paardenbijters *Aeshna mixta*) maar ook enkele malen langpootmuggen buit maakte. Ondertussen groeide de groep enthousiaste vogelaars, die vanaf een duinrichel langs de weg de vogel van afstand kon bekijken, gestaag. Rond 14:10 stonden er c 200 mensen (10-tallen waren alweer vertrokken), toen de vogel opnieuw hoogte maakte richting zuidwest en rond 14:15 nabij de zeereep uit zicht verdween. Ditmaal kwam hij niet terug, tot grote teleurstelling van de vele 'laatkomers'.

Een week na de waarneming bij Castricum werd bekend dat Bart Udding op 8 augustus van

442-444 Groene Bijeneter / Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, adult, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010 (Cock Reijnders)

445 Groene Bijeneter / Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, adult, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010 (Arnoud B van den Berg)

09:15 tot 09:30 een Groene Bijeneter had gezien bij de Horsmeertjes op Texel, Noord-Holland. Hij maakte een net herkenbaar bewijsplaatje met zijn compactcamera en verliet de plek om een telescoop en betere fotoapparatuur te halen maar na terugkomst was de vogel verdwenen. Hij probeerde zijn collega Jos van den Berg op Texel te bellen maar omdat die in het buitenland verbleef lukte dat niet. Andere pogingen om vogelaars in te lichten werden niet ondernomen. Indien aanvaard mag worden aangenomen dat het dezelfde vogel betrof als bij Castricum.

Op 18 augustus 2010 rond 14:00 meldde Martijn van Schie gedurende c 2 min een Groene Bijeneter in de Vlaardingse Vlietlanden, Zuid-Holland. De vogel verdween in zuidelijke richting en zoekacties van andere vogelaars later in de middag leverden niks op. De vogel werd beschreven maar niet gefotografeerd. Indien aanvaard mag worden aangenomen dat ook deze vogel dezelfde betrof als die van Castricum.

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op foto's gemaakt door onder meer Arnoud van den Berg, Leo Heemskerk, CR en CdV (zie www.dutchbirding.nl/gallery.php), geluidsopnamen van Kasper Hendriks (zie www.dutchbirding.nl/soundgallery.php) en videoopnamen van Henk Levering (www.youtube.com/watch?v=Y0-waeZZJj8).

GROOTTE & BOUW Typische bijeneter met langgerekt lichaam, lange staart met sterk verlengde middelste staartpennen en lange licht gekromde snavel met scherpe punt. Projectie van middelste staartpennen ongeveer even lang

als lengte van staart voorbij onderstaartdekveren.

KOP Overwegend groen. Teugel en oogstreep zwart, duidelijk masker vormend. Masker aan bovenzijde begrensd door lichtblauwe band, geleidelijk overgaand in groen, en aan onderzijde door smalle witte streep overgaand in lichtblauwe band. Voorhoofd wit. Kin geel, overgaand in roodbruine keel. Achterkop met bronskleurig waas.

BOVEN- EN ONDERDELEN Grootste deel van bovendelen helder mosgroen met bronskleurig waas op schouderveren. Borst, buik, anaalstreek, stuit en bovenstaartdekveren iets lichter groen met blauwachtige zweem.

VLEUGEL Bovenvleugeldekveren mosgroen als mantel. Slag- en staartpennen olijfgrijs met donkerder buitenvlaggen. Ondervleugel diep oranjebruin met smalle donkere achterrand.

STAART Bovenstaart groen.

NAAKTE DELEN Oog roodbruin. Snavel zwart. Poot donkergrijs.

GELUID Trillend *prri*, zowel gegeven in vlucht als in zit. Iets helderder, hoger en korter klinkend dan vluchtroep van Bijeneter met *i*-klank in plaats van *u*-klank en duidelijker hoorbaar onderscheid tussen elementen; einde meer abrupt dan bij Bijeneter.

Determinatie en ondersoort

De combinatie van groen verenkleed, beschreven koptekening en opvallende oranjebruine kleur van de ondervleugel sluit alle bijeneters uit behalve Groene Bijeneter (cf Fry et al 1992, Ebels & van der Laan 1995). Het geluid was in vergelijking met Bijeneter wat hoger en trillender en met een meer abrupt einde, wat goed past op Groene Bijeneter (cf van den Berg et al 2004). Op grond van de kleurrijke koptekening en de lange middelste staartpennen was het een adulte vogel (na eerste kalenderjaar). Er zijn twee ondersoorten waarvan nominaat *M p persicus* broedt in het Midden-Oosten, Zuidwest-Rusland (rondom de Kaspische Zee) en Egypte en overwintert in zuidelijk Afrika. De Saharaanse *M p chrysocercus* broedt in Noordwest-Afrika, overwintert in tropisch westelijk Afrika en trekt over minder grote afstanden dan nominaat *persicus*. De vogel van Castricum betrof hoogstwaarschijnlijk nominaat *persicus* vanwege de voor een adulte niet extreem lange middelste staartpennen (deze zijn doorgaans aanzienlijk langer bij mannetje *chrysocercus*; vanwege verschillen tussen mannetjes en vrouwtjes is het alleen bij mannetjes *chrysocercus* een diagnostisch kenmerk, cf Ebels & van der Laan 1994, 1995), veel lichtblauw op de kop (donkerder en vaak meer groen bij *chrysocercus*), het duidelijke witte lijntje onder de zwarte oogstreep (vaak minder duidelijk en soms ontbrekend bij *chrysocercus*; kan echter ook ontbreken bij nominaat *persicus*) en het duidelijk zichtbare wit op

446 Groene Bijeneter / Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, adult, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010 (Cock Reijnders)

het voorhoofd (minder en soms ontbrekend bij *chrysocercus*). Verschillen in de groentint (meer geelgroen bij *chrysocercus*) van bepaalde veerpartijen zijn door effecten van sleet en lichtomstandigheden niet altijd betrouwbaar als veldkenmerk voor ondersoortbepaling (cf Cramp 1988, del Hoyo et al 2001). Overigens staan de verschillen tussen beide taxa niet of nauwelijks vermeld in de meest gangbare veldgidsen (maar zie Heinzel et al 1996, del Hoyo et al 2001).

Voor meer informatie over de herkenning van bijeneters (inclusief soorten die alleen buiten Europa voorkomen maar hier eventueel als escape zouden kunnen opduiken) en de verschillen tussen beide ondersoorten wordt verwezen naar Cramp (1988), Ebels & van der Laan (1994, 1995) en del Hoyo et al (2001).

Voorkomen in Europa

Ebels & van der Laan (1994, 1995) analyseerden het voorkomen van Groene Bijeneter in westelijk Europa en concludeerden dat deze soort één van de weinige dwaalgasten uit Centraal-Azië is met een duidelijke piek in het voorkomen in de zomer. In het artikel werden tenminste 47 gevallen vermeld, waarvan 32+ in Zuid-Europa en 14 in Noord- en Noordwest-Europa. De Zuid-Europese

waarnemingen kwamen voornamelijk uit april en mei en de Noord-Europese vrijwel allemaal uit de periode van eind mei tot begin augustus, met een piek in juli; daarnaast waren er vijf verspreide waarnemingen uit september. Op grond van het patroon van de waarnemingen en het fotografische materiaal werd geconcludeerd dat Europese gevallen in de regel betrekking hebben op nominaat *persicus*. Met name de gevallen in (het zuiden van) Spanje kunnen echter ook de Saharaanse *chrysocercus* betreffen want er zijn waarnemingen ten noorden van de Atlas in Marokko van dit taxon in groepen van noordwaarts trekkende Bijeneters (Thévenot et al 2003; José Luis Copete in litt).

Sinds 1994 is het aantal Europese gevallen gestegen tot c 65 (Arnoud van den Berg in litt, Jan van der Laan in litt). Gevallen na 1994 in Noord-Europa buiten Nederland waren in Brittannië (twee: Schotland, 20 juni tot 3 juli 1997, en Engeland, juni-juli 2009 (rondtrekkend exemplaar in Devon, Hampshire en Kent)); Denemarken (6 juli 1998); Duitsland (drie: 30 mei 1996, 14 juli 1997 en 18 juni 1998); Frankrijk (ten minste twee: 27 juni 1997 en 22 juli 2010; daarnaast is de waarneming op 15 oktober 1993 aanvaard die in Ebels & van der Laan (1994, 1995) nog onder

voorbehoud werd vermeld); Finland (twee: 26 mei 1996 en 30 mei 1998); Noorwegen (22 juni 1998); en Zweden (twee: 8-11 juni 1998 en 7-8 juni 2010). In Zuid-Europa steeg het aantal Spaanse gevallen na 1994 met drie (mei 1999, april 2000 en april 2004).

In 2010 was er een kleine influx in Noordwest-Europa, met voorafgaand aan de waarneming bij Castricum gevallen bij Sandviken, Gotland, Zweden, op 7-8 juni (Dutch Birding 32: 349, plaat 482, 2010) en bij Dunkerque, Pas-de-Calais, Frankrijk, op 22 juli (cf Dutch Birding 32: 275, 2010) en nadien de melding van een langsvliegend exemplaar in een groep Bijeneters bij Gruissan, Aude, Frankrijk, op 8 september (www.netfugl.dk). De mogelijkheid bestaat dat deze waarnemingen en die in Nederland betrekking hadden op één of twee rondzwervende exemplaren.

Aannemende dat de waarneming van Castricum wordt aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) gaat het om het derde geval voor Nederland. Eerdere gevallen waren op 30 september 1961 bij De Cocksdorp op Texel (Meeth 1961; kleurenfoto's in Ebels & van der Laan 1994 en van den Berg & Bosman 1999, 2001) en 18 mei 1998 bij de Noordvaarder op Terschelling, Friesland (Ouwkerk 1999, van den Berg & Bosman 1999, 2001). Beide vogels werden gefotografeerd en slechts door enkele personen waargenomen, respectievelijk zes (Piet en Kathy Meeth, echtbaar J Drijver en hun zoon en schoondochter) en drie (Henk van den Acker, Trinus Hek en Arie Ouwkerk).

Dankzegging

Arnoud van den Berg, José Luis Copete, Dick Groenendijk, Kasper Hendriks en Jan van der Laan waren behulpzaam bij het aanleveren van informatie.

Summary

BLUE-CHEEKED BEE-EATER NEAR CASTRICUM IN AUGUST 2010
On 16 August 2010, a Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus* flew over the ringing station at Castricum, Noord-Holland, the Netherlands. The only ringer present managed to attract the bird's attention by playing back the sound of European Bee-eater *M. apiaster*, after which it landed near the station and started to forage. The bird remained from 10:30 to 14:15 and was seen by more

than 200 birders before it flew off high to the south-west. Later, it turned out that possibly the same bird was photographed on Texel, Noord-Holland, on 8 August while, on 18 August, one was seen by a single observer at Vlaardingen, Zuid-Holland. Assuming that the additional sightings concern the same bird, this was the third record for the Netherlands. The previous two were on Texel on 30 September 1961 and on Terschelling, Friesland, on 18 May 1998.

In summer 2010, there were at least two other records in north-western Europe: on Gotland, Sweden, on 7-8 June and near Dunkerque, Pas-de-Calais, France, on 22 July. In total, there are now c 65 records for Europe. The subspecific identification of the Castricum bird is discussed and it is concluded that head pattern, plumage colour and tail length are compatible with nominate *M. p. persicus* from extreme south-eastern Europe, Middle East, Egypt and Central Asia. This subspecies is most probably the 'default' vagrant Blue-cheeked Bee-eater in Europe, although some Mediterranean records may concern the north-western African *M. p. chrysocercus*.

Verwijzingen

- van den Berg, A B & Bosman, C A W 1999, 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. Eerste, tweede druk. Haarlem.
- van den Berg, A B, Constantine, M & Robb, M S 2003. Out of the blue: flight calls of migrants and vagrants. CD & boekje. Amsterdam.
- Cramp, S (redactie) 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
- Ebels, E B & van der Laan, J 1994. Occurrence of Blue-cheeked Bee-eater in Europe. Dutch Birding 16: 95-101.
- Ebels, E B & van der Laan, J 1995. Die Bestimmung des Blauwangenspins *Merops persicus* und sein Vorkommen in Europa. Limicola 9: 189-203.
- Fry, C H, Fry, K & Harris, A 1992. Kingfishers, bee-eaters & rollers: a handbook. Londen.
- Heinzel, H, Fitter, R S R & Parslow, J 1996. Gids Europese vogels – alle vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Negende druk. Baarn.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (redactie) 2001. Handbook of the birds of the world 6. Barcelona.
- Meeth, P 1962. Waarneming van een Groene Bijeneter (*Merops persicus*) in Nederland. Limosa 35: 219-223.
- Ouwkerk, A 1999. Groene Bijeneter op Terschelling in mei 1998. Dutch Birding 21: 269-271.
- Thévenot, M, Vernon, R & Bergier, P 2003. The birds of Morocco. An annotated checklist. BOU Checklist 20. Tring.

Hans Schekkerman, Pernestraat 37, 1901 AV Castricum, Nederland (Hans.Schekkerman@sovon.nl)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Pied Crows in Western Sahara, Morocco

Chris Batty

On 13 December 2009, whilst driving through Western Sahara, Morocco, we (Chris Batty, Andrew Clifton, Peter Gluth, Andrew Holden and Stuart Piner) discovered a group of three Pied Crows *Corvus albus* at Ehtoucan (Chtoucane), c 152 km north-east of Dakhla (as the crow flies; the location is at road side marker '169 km'). AC initially noticed the Pied Crows feeding amongst rubbish at the roadside in the vicinity of a petrol station and encampment, before they flew to rest on a nearby telecom mast. Identification was straightforward: no other corvid shows the combination of large size, large black bill and black plumage with gleaming white breast, belly and upper mantle (connected to the breast; cf Madge & Burn 1994). At least one of the birds was completing primary moult, indicating it was an adult (and therefore not a dispersing immature), and the

birds were noted engaging in aerial display flights suggesting that breeding in the vicinity in the near future was a possibility.

During the first months of 2010, several birders visited the area to observe the crows (cf Dutch Birding 32: 140, plate 176, 2010). On 27 January, two birds were observed spending protracted periods of time at a cave on the hillside (Pierre-André Crochet). A nest was discovered on 25 April atop a pylon on the hill above the 'resto poisson' and service station, with two adults observed incubating also on 1 and 7 May (Frédéric Jiguet and Hamid Rguibi-Idrissi, Olof Jönsson). In the interim period, just two adults had been reported (cf www.netfugl.dk, www.go-south.org), but, on 17 May, three birds were reported again (Morten Bentzon Hansen and Jens Søgaard Hansen). On 4 and 6 July, two adults and one weakly flying juvenile

447 Pied Crow / Schildraaf *Corvus albus*, 152 km north-east of Dakhla, Western Sahara, Morocco, 13 December 2009 (Chris Batty)

448 Pied Crows / Schildraven *Corvus albus*, 152 km north-east of Dakhla, Western Sahara, Morocco, 13 December 2009 (Stuart Piner)

with an obvious gape patch were seen, proving that the breeding attempt had been successful (Richard Bonser, Josh Jones, Oliver Metcalf and Plop Pointon; www.go-south.org).

According to local inhabitants, the birds had been there for the last three years with initially two birds present and then three, indicating a possible past breeding attempt, if the third bird was not a newly recruited adult (www.go-south.org).

Distribution and WP records

This is the first record of Pied Crow in Morocco (cf Thévenot et al 2003) and the first breeding record in the Western Palearctic (as defined by Cramp & Perrins 1994). The nearest population of this abundant and widespread sub-Saharan species is found c 850 km to the south, in Mauritania from around 17° N. Birds occasionally make northward incursions during the rainy season, with records from Nouakchott (18° N) in August and Boutilimit (17.5° N) in July (Lamarche 1988, Cramp & Perrins 1994). From Mauritania, the range extends eastwards through Mali, central Chad and up to 20° N along the Red Sea coast of Sudan (Madge & Burn 1994).

Pied Crow has previously been accepted as a

vagrant to the Western Palearctic on the basis of records from Libya (collected at Jalo oasis, Al Wahat, on 24 April 1931 (specimen CE31824 in Museo Civico di Storia Naturale Giacomo Doria, Genova, Italy; Ghigi 1932; plate 452) and in Algeria (in the 'extreme south' in 1961 and at In Azoua in December 1964; Dupuy 1969, Isenmann & Moali 2000). On 11 April 2010, the first (if accepted) for Egypt was photographed at El Gouna, al-Bahr-al-Ahmar, along the Red Sea coast at c 27° N (cf Dutch Birding 32: 209, plate 274, 2010).

Records from elsewhere in the WP region are believed to relate either to escapes from captivity, such as in Britain, where Pied Crow is known from the cage bird trade (Kieran Foster pers comm) and the Netherlands (cf www.waarneming.nl/soort/view/20821), or are suspected to have arrived by ship as, for example, on Gran Canaria, Canary Islands, between 2002 and 2010 (Martinez & Barone 2006; Juan Antonio Lorenzo in litt) and in Spain, where all records are placed in Category E as presumed escapes (Ricard Gutiérrez in litt).

More WP discoveries to come?

Since the cessation of hostilities between the

Polisario group and the Moroccan army in 1991, Western Sahara was only visited infrequently by birdwatchers until 2005 (Bakker & van Dijken 1995, Forsten 1997), but since 2005 this has changed and species subsequently confirmed as new for this region include Mauritanian Heron *Ardea monicae* (Bergier et al 2010), Cape Gull *Larus dominicanus vetula* (Bergier et al 2009a), breeding Dunn's Lark *Eremalauda dunnii* (Lees & Moores 2006, Copete et al 2008), and Cricket Longtail *Spiloptila clamans* (Bergier et al 2009b) and a presumably transient group of Sudan Golden Sparrows *Passer luteus* (Pieter Vantieghem pers comm, Bergier et al 2010). With this increased coverage, it seems likely that further new species from the Saharo-Sahelian biome may be recorded in Western Sahara; for instance, Grasshopper

Buzzard *Butastur rufipennis*, Speckled Pigeon *Columba guinea*, Jacobin Cuckoo *Clamator jacobinus*, Golden Nightjar *Caprimulgus eximius*, Blue-naped Mousebird *Urocolius macrourus*, Grey Woodpecker *Dendropicos goertae* and Chestnut-bellied Starling *Spreo pulcher* have all recently been recorded in adjacent Mauritania and are all potential future additions to both the Moroccan and Western Palearctic lists (Lamarche 1988, Salewski et al 2005, Crochet 2007).

Acknowledgements

Thanks to Peter Adriaens, Pierre-André Crochet, Kieran Foster, Ricard Gutiérrez, Marcel Haas, Alexander Lees, Juan Antonio Lorenzo and Pieter Vantieghem.

449 Pied Crow / Schildraaf *Corvus albus*, 152 km north-east of Dakhla, Western Sahara, Morocco, 13 December 2009 (*Stuart Piner*) **450** Pied Crows / Schildraven *Corvus albus*, 152 km north-east of Dakhla, Western Sahara, Morocco, 13 December 2009 (*Stuart Piner*) **451** Pied Crows / Schildraven *Corvus albus*, 152 km north-east of Dakhla, Western Sahara, Morocco, January 2010 (*Alexander C Lees*)

452 Pied Crow / Schildraaf *Corvus albus* (collected at Jalo oasis, Al Wahat, Libya, on 24 April 1931), Museo Civico di Storia Naturale Giacomo Doria, Genova, Italy, 26 February 2009 (Enrico Borgo)

References

- Bakker, T & van Dijken, K 1995. Dakhla, southern Morocco. *Birding World* 8: 99-100.
- Bergier, P, Zadane, Y & Qninba, A 2009a. Cape Gull: a new breeding species in the Western Palearctic. *Birding World* 22: 253-256.
- Bergier, P, Franchimont, J & Thévenot, M & CHM 2009b, 2010. Les oiseaux rares au Maroc. Rapport de la Commission d'Homologation Marocaine numéro 14 (2008); numéro 15 (2009). *Go-South Bull* 6: 76-91; 7: 1-14.
- Copete, J L, Lopez, F, Lopez Velasco, D, Castell, J, Armada, R & Marine, R 2008. Breeding of Dunn's Lark in Western Sahara. *Alula* 12: 132-137.
- Cramp, S & Perrins, C M (editors) 1994. *The birds of the Western Palearctic* 8. Oxford.
- Crochet, P-A 2007. Western Palearctic birding in Mauritania. *Birding World* 20: 383-394.
- Dupuy, A 1969. Catalogue ornithologique du Sahara algérien. *L'Oiseau et RFO* 39: 140-160, 225-241.
- Forsten, A 1997. *Birding south-west Morocco*. *Alula* 1: 24-31.
- Ghigi, A 1932. *Spedizione scientifica all'oasi di Cufra* (marzo-luglio 1931) – ucelli. *Ann Mus Civ St Nat Genova* 55: 268-292.
- Isenmann, P & Moali, A 2000. *Oiseaux d'Algérie / Birds of Algeria*. Paris.
- Lamarche, B 1988. Liste commentée des oiseaux de Mauritanie. *Etudes Sahariennes et Ouest-Africaines* 1 (4) & suppl.
- Lees, A C & Moores, R D 2006. Identification and status of Dunn's Lark in northwest Africa. *Br Birds* 99: 482-484.
- Madge, S & Burn, H 1994. *Crows and jays: a guide to the crows, jays and magpies of the world*. London.
- Martínez, J M & Barone, R 2006. Observation d'un Corbeau Pie *Corvus albus* en haute mer près des Îles Canaries et du Sahara Occidental. *Alauda* 74: 275-276.
- Salewski, V, Schmaljohann, H & Herremans, M 2005. New bird records from Mauritania. *Malimbus* 27: 19-32.
- Thévenot, M, Vernon, R & Bergier, P 2003. The birds of Morocco. An annotated checklist. *BOU Checklist* 20. Tring.

Chris Batty, 69 Coniston Avenue, Knott End-on-Sea, Poulton-le-Fylde, Lancashire FY6 0DR, UK
(chrisbatty400@hotmail.com)

CDNA-mededelingen

Recente CDNA-besluiten Op de zomervergadering van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) op 22 augustus 2010 zijn de volgende besluiten genomen. De Dutch Birding Association (DBA) en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) hebben aangegeven dat beide organisaties – conform de in het verleden gemaakte afspraken – graag willen dat de namen van nieuwe leden aan hen worden voorgelegd. Het betreft hier een formele procedure en het is niet de bedoeling dat beide ‘moederorganisaties’ zich nadrukkelijk gaan bemoeien met het personeelsbeleid. De drie meest recent toegetreden leden, Rob van Bemmelen, Frank Neijts en Roy Slaterus, zijn inmiddels door beide organisaties als nieuw lid geaccepteerd. Doordat Ruud Brouwer aftrad was zijn plek als regiocoördinator van Noord-Holland vacant. Afgesproken is dat Rob van Bemmelen dit overneemt en dat Frank Neijts de regio Noord-Brabant van Rob overneemt.

Met betrekking tot de escapeproblematiek heeft de commissie het beleid betreffende de soorten waarvoor de ‘omgekeerde bewijslast’ geldt aangescherpt. Van deze taxa wordt nu geëist dat onomstotelijk bewezen is dat de vogel geen ring of andere tekenen van niet-wilde herkomst droeg. Deze regel is in het leven geroepen nadat bij een aantal taxa individuen werden gezien die een ring droegen die duidde op niet-wilde herkomst. Als geldend bewijs om deze ongeringdheid vast te stellen voldoen alleen foto’s of videobeelden. Dit omdat in het verleden geregeld is gebleken dat vogels die volgens (meerdere) ooggetuigen ongeringd waren, achteraf toch geringd bleken te zijn. Per geval zal het geleverde bewijs worden beoordeeld. Op dit moment zijn er acht soorten waarvoor deze regel (‘omgekeerde bewijslast’) geldt, waarvan er twee (nog) niet op de Nederlandse lijst staan (*): Ross’ Gans *Anser rossii*, Siberische Taling *Anas formosa*, Bronskopeend *A falcata*, Buffelkopeend *Bucephala albeola*, Kokardezaagbek* *Lophodytes cucullatus*, Lammergier *Gypaetus barbatus*, Sakervalk* *Falco cherrug* en Jufferkraanvogel *Grus virgo*. Het gevolg van deze aanscherping is dat van alle gevallen van de soorten waarvoor ‘de regel van de omgekeerde bewijslast’ geldt

foto’s en videobeelden zullen worden onderzocht. Afgesproken is een oproep in Dutch Birding en op websites te plaatsen om van bepaalde gevallen in het CDNA-archief ontbrekende foto’s of videobeelden te verkrijgen waarmee de ongeringdheid is vast te stellen. Er is verder afgesproken om bij een potentiële nieuwe soort voor Nederland meer systematisch dan voorheen door de CDNA te laten bestuderen of die soort in staat wordt geacht om hier als wilde vogel kan komen. Als eerste komen daar Rosse Fluiteend *Dendrocygna bicolor* en Kokardezaagbek voor in aanmerking.

De Kaspische Plevier *Charadrius asiaticus* van Texel, Noord-Holland, en de Taigastrandloper *Calidris subminuta* van de Vreugderijkerwaard bij Zwolle, Overijssel, beide in oktober 2009, zijn in de vergadering als nieuwe soorten voor Nederland bekrachtigd.

Naar aanleiding van een aantal recente waarnemingen van ‘Oranjesterblauwborsten’ *Luscinia svecica* waarbij blijkt dat Blauwborsten met een oranje borstvlak voor verwarring kunnen zorgen met Roodsterblauwborst *L s svecica* (cf Birding World 23: 301-304, 2010) is besloten om alle gevallen van Roodsterblauwborst te herzien. Voor aanvaarding komen alleen voorjaarsmannetjes en vangsten waarbij de maten overeenkomen met dit taxon in aanmerking.

Vanwege de aanwezigheid van een metalen ‘wing-clip’ in de vleugel van de Grote Tafeleend *Aythya valisineria* van Castricum, Noord-Holland, vanaf januari 2003 tot ten minste november 2009 is besloten om dit geval af te wijzen waardoor de soort van de Nederlandse lijst verdwijnt. Hoewel de herkomst van de ‘wing-clip’ niet met zekerheid is achterhaald (deze kan zijn aangebracht zowel bij een in het wild gevangen vogel als in gevangenschap), concludeert de CDNA dat deze vogel met zekerheid in mensenhanden is geweest en dat dit in combinatie met de onzekerheid over de herkomst van de ‘wing-clip’ voldoende reden is om het geval niet het voordeel van de twijfel te geven. Indien de herkomst van de ‘wing-clip’ ooit met zekerheid wordt achterhaald kan de CDNA, uiteraard, eventueel deze beslissing herzien. DICK GROENEDIJK & WILLEM VAN RIJSWIJK

Corrigenda

In het bijschrift bij plaat 360 (Dutch Birding 32: 271, 2010) werd niet de juiste fotograaf vermeld. De foto werd gemaakt door Astrid Kant.

In het bijschrift bij plaat 401 (Dutch Birding 32: 284, 2010) werd niet de juiste fotograaf vermeld. De foto werd gemaakt door Jacob Garvelink. REDACTIE

In the caption of plate 360 (Dutch Birding 32: 271, 2010) the wrong photographer was mentioned. The photograph was taken by Astrid Kant.

In the caption of plate 401 (Dutch Birding 32: 284, 2010) the wrong photographer was mentioned. The photograph was taken by Jacob Garvelink. EDITORS

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly from **August to late September 2010**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

DUCKS TO PHEASANTS The only record of **Canvasback** *Aythya valisineria* for the Netherlands, an adult male at Castricum, Noord-Holland, the Netherlands, in most winters from 9 January 2003 to at least 2010, and often considered the same individual as one in Norfolk/Essex, England, in the five winters from 28 January 1997 to 13 February 2001, has been reviewed. It was rejected because a photograph of the raised left wing revealed the presence of a metal wing clip (cf Dutch Birding 30: 39, 2008). The Dutch rarities committee could not find any research on this or another American *Aythya* species in which wing tags were used (Willem van Rijswijk in litt). A total of seven **Ferruginous Ducks** *A nyroca* in two flocks were present in mid-July in Sardinia (where the species is rare). In northern France, a **Marbled Duck** *Marmaronetta angustirostris* (a first-year without any signs of captivity) was swimming in a flock of various wild ducks in Arrigny, Marne, from 5 September. In England, an analysis of the stable-hydrogen isotope content of feathers taken from a first-winter shot in Essex on 1 September 2007 showed little difference between juvenile feathers grown at the natal site and those grown during post-juvenile moult, being similar to feathers grown in northern Europe and differing significantly from those of wild individuals in Spain; this does not support vagrancy of this bird (Br Birds 103: 464-467, 2010). The reintroduced **Western Capercaillie** *Tetrao urogallus* population of Scotland numbered 213 displaying males at 98 leks in April 2008 (Br Birds 103: 499, 2010). In June, one of the first photographs of **Rock Partridge** *Alectoris graeca* for Germany was made in Allgäuer Alpen, Bayern, where the species recently returned as a breeding bird.

SEABIRDS A massive forest fire on Madeira on 13 August killed 25 chicks and three adults of the endangered **Zino's Petrels** *Pterodroma madeira*; just 13 chicks survived. On 9 September, a record 10 865 **Great Shearwaters** *Puffinus gravis* were counted at Porto Moniz, Madeira. If accepted, a **Wedge-tailed Shearwater** *P pacificus* off Khor Kalba on 12 August was the first for the United Arab Emirates. The breeding numbers of **Manx Shearwater** *P puffinus* in France remained stable with 154-288 nests in 2009, mostly on Sept-Îles, Côtes-d'Armor (Ornithos 17: 142, 2010). On 20 July, a remarkable gathering of c 5000 **Balearic Shearwaters** *P mauretanicus* was seen on the French side of the Channel inshore and west of St-Malo, Ille-et-Vilaine. In England, peak one-day counts were 83 past Portland Bill, Dorset, on

4 August and 160 and 268 past Gwennap Head, Porthwarra, Cornwall, on 6 August and 18 September, respectively. The number of breeding pairs of **Yelkouan Shearwater** *P yelkouan* in France in 2009 was estimated at 630-1068 pairs with 489-821 young, mostly on îles d'Hyères, Var. High numbers of **Wilson's Storm Petrels** *Oceanites oceanicus* were seen in August-September, including a raft of more than 250 off Pico, Azores, on 17 August. On 12 September, calls by a flock of 24 were sound-recorded off Algarve, Portugal ('sounded like feeding flock of Sanderling *Calidris alba*'; Magnus Robb in litt). The first **Red-billed Tropicbird** *Phaethon aethereus* for mainland Spain was seen off Estaca de Bares, Galicia, on 18 September. The first **Red-footed Booby** *Sula sula* for Europe (and seventh for the WP) was photographed at Bahía Dorada, Estepona, Málaga, Spain, on 11 August; the previous six WP records were in Cape Verde Islands. **Brown Boobies** *Sula leucogaster* were seen in Rota, Cádiz, Spain, on 7 August and off Madeira on 24 and 25 August and 1 September. The number of breeding pairs of **Northern Gannet** *Morus bassanus* in France in 2009 increased to 21 544, of which 21 543 were counted on Sept-Îles (on Rouzic), while one pair produced a young at the end of a gangway in the Mediterranean port of Carry-le-Rouet, Bouches-du-Rhône, where locals succeeded to give them full protection (Ornithos 17: 142, 2010). A second-year **Great White Pelican** *Pelecanus onocrotalus* stayed at Zdunki, Mazurskie, Poland, from 16 May to 13 June. In early August, up to two **Dalmatian Pelicans** *P crispus* were still present at Kis Balaton, Zala, Hungary, and, on 23-25 August, they were swimming at Seewinkel, Burgenland, Austria. A **frigatebird** *Fregata* flew past Peterhead, Aberdeenshire, and North Berwick, Lothian, Scotland, on 8 September.

HERONS TO IBISES On 23 July, at least one fledgling **Little Bittern** *Ixobrychus minutus* was seen at Walton Heath, Somerset, constituting the second-ever successful breeding for Britain (the first was in Yorkshire in 1984). A presumed hybrid **Western Reef Heron x Little Egret** *Egretta gularis x garzetta* remained at Ebro delta, Tarragona, until 17 August. A dark-morph **Western Reef Heron** stayed at Stintino peninsula, Sardinia, from 31 July to 10 August. The one at Saintes-Maries-de-la-Mer, Camargue, Bouches-du-Rhône, was still present on at least 6 September. The **Great Blue Heron** *Ardea herodias* at Paul da Praia, Terceira, from 15 February stayed until at least 13 September (cf Dutch Birding 32: 266, 2010). In 2009, the breeding population of **Black Stork** *Ciconia nigra* in north-eastern France increased to 40-60 pairs producing 64 young. The number of breeding pairs of **White Stork** *C ciconia* in France increased to 1618 pairs in 2009, producing 3110 young, c three times more than in 2001. Also in France, the number of breeding **Glossy Ibis** *Plegadis falcinellus* increased to 254 pairs, all in Camargue (Ornithos 17: 144-145, 2010).

453 Solitary Sandpiper / Amerikaanse Bosruiter *Tringa solitaria*, Lugar de Baixo, Madeira, 2 September 2010 (Roef Mulder) **454** Sharp-tailed Sandpiper / Siberische Strandloper *Calidris acuminata*, adult (back), and Pectoral Sandpiper / Gestreepte Strandloper *C. melanotos*, juvenile, Lugar de Baixo, Madeira, 29 August 2010 (Roef Mulder) **455** Red-necked Stint / Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, adult (front), with Dunlin / Bonte Strandloper *C. alpina*, juvenile, Weymouth, Dorset, England, 27 August 2010 (Paul F Baker)

456-457 Pallas's Sandpiper / Steppehoen *Syrhaptes paradoxus*, Askola, Lappeenranta, Finland, 30 July 2010 (*Pekka Fagel*) **458** Rock Partridge / Steenpatrijs *Alectoris graeca*, Allgäuer Alpen, Bayern, Germany, 6 June 2010 (*Tobias Epple*) **459** Pallas's Gull / Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichtyaetus*, adult, with Caspian Gulls / Pontische Meeuwen *L. cachinnans*, Kummerower See, Mecklenburg-Vorpommern, Germany, 1 August 2010 (*Jan den Hertog*) **460** Dalmatian Pelicans / Kroeskoppelikanen *Pelecanus crispus*, Kis Balaton, Zala, Hungary, 31 July 2010 (*Rik Winters*)

461 Red-footed Booby / Roodvoetgent *Sula sula*, Estepona, Málaga, Spain, 11 August 2010 (*John Hopkins*) **462** Red-necked Stint / Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, adult, Grenen, Skagen, Nordjylland, Denmark, 11 August 2010 (*Knud Pedersen*) **463** Sharp-tailed Sandpiper / Siberische Strandloper *Calidris acuminata*, adult, Lugar de Baixo, Madeira, 29 August 2010 (*Roef Mulder*) **464** Little Curlew / Kleine Regenwulp *Numenius minutus*, Nieuwmunster, West-Vlaanderen, Belgium, 18 September 2010 (*Vincent Legrand*) **465** Possible African Cormorant / mogelijke Afrikaanse Aalscholver *Phalacrocorax carbo lucidus*, juvenile, IJzermonding, West-Vlaanderen, Belgium, 8 August 2010 (*Peter Adriaens*) **466** Daurian Shrike / Daurische Klauwier *Lanius isabellinus*, adult female, Den Helder, Noord-Holland, Netherlands, 5 September 2010 (*Ronald Messemaker*)

The last genuinely wild **Northern Bald Ibises** *Geronticus eremita* of the Asian population, discovered near Palmyra, Syria, in 2002 (Dutch Birding 32: 42-46, 2010), numbered three adults this year which produced one wild-reared juvenile. Satellite tags have revealed a high mortality due to hunting pressures on a long migration route south along both sides of the Red Sea. As a consequence, the number is considered too low for survival and it has been decided to give up on the purely wild status of the Syrian population. This year, six semi-captive birds from the project at the former wild colony of Birecik, Turkey, will be released. It is hoped that offspring of these introduced birds will follow the Syrian birds to preserve the species' migratory behaviour.

SPOONBILLS TO GREBES In Camargue, **Eurasian Spoonbill** *Platalea leucorodia* was rare until the 1970s, wintering for the first time in 1976, and breeding for the first time in 1998. Since, its numbers increased significantly, with ringing recoveries indicating that the majority originated from the Netherlands, and in 2009 the breeding colony numbered 64-78 pairs while in the winter of 2009/10 50 individuals were wintering (Ornithos 17: 217-222, 2010). This summer, for the first time in 300 years, a colony has been established in Britain, with four pairs producing a total of six young at Holkham, Norfolk, by early August. In Camargue, 3000 chicks of **Greater Flamingo** *Phoenicopterus roseus* were counted this year of which 812 were ringed in August; two pairs of **Lesser**

Flamingo *P minor* also nested in this colony and one egg hatched in July. A **Greater Flamingo** at Prévèrenge, Vaud, Switzerland, on 8-10 September had been ringed in Camargue in 1991. The **Pied-billed Grebes** *Podilymbus podiceps* at Lagoa das Furnas and Lagoa Azul, São Miguel, Azores, were still present in September. The adult in Galicia, Spain, from August 2007 to early April 2010 was relocated on 7 September.

RAPTORS Two adult females and a male **Crested Honey Buzzard** *Pernis ptilorhynchus* flew past Batumi, Georgia, on 9, 10 and 11 September, when no less than 360 000 **European Honey Buzzards** *P apivorus* had already been counted here for this autumn. In France, a record 37-43 pairs of **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* produced at least 89 young in 2009. Singles were seen in Lüzern and St Gallen, Switzerland, on 2 and 4 August, in Baden-Württemberg, Germany, on 18 August, and at Warstein, Nordrhein-Westfalen, Germany, on 23-24 August. The reintroduction of **White-tailed Eagles** *Haliaeetus albicilla* in Suffolk, England, has been cancelled. The assumption that, in the long run, the species is likely to return by its own steam from the continent was not mentioned as the reason; instead, the consideration was a public outcry from game bird shooters and concerns about the survival of Eurasian Bitterns *Botaurus stellaris*. In 2009, breeding numbers of vultures in France increased for **Bearded Vulture** *Gypaetus barbatus* with 48 pairs producing 17 young, remained stable for **Cinereous**

467 Buff-breasted Sandpiper / Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis*, juvenile, Bañugues, Asturias, Spain, 20 September 2010 (Daniel López Velasco)

Vulture *Aegypius monachus* with 17 pairs producing 11 young, and decreased slightly for **Egyptian Vulture** *Neophron percnopterus* with 82 pairs producing 50 young and **Griffon Vulture** *Gyps fulvus* with at least 336 pairs producing 252 young (Ornithos 17: 146-148, 2010). In the Netherlands, a juvenile **Long-legged Buzzard** *Buteo rufinus* was photographed at De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, on 13 July. A second or third calendar-year **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina* photographed at Jåbekk and Lista, Vest-Agder on 3-6 September was the first for Norway. It was the best year of **Bonelli's Eagle** *A fasciata* since the 1980s for France with 30 breeding pairs and 32 fledglings (29 pairs with 28 fledglings were counted in 2009). On 27 August, an immature was seen in Schleswig-Holstein, Germany. In 2009, the number of breeding pairs of **Osprey** *Pandion haliaetus* on the French mainland for the first time exceeded the total on Corsica, with 31 versus 29 pairs, raising 49 and 44 young, respectively (Ornithos 17: 149, 2010). Due to protection measures, the breeding numbers of **Lesser Kestrel** *Falco naumanni* in France further increased with 259 pairs raising 642 young (compared to, eg, 65 pairs with 113 young in 2001 and 194 pairs with 316 young in 2008). A detailed account of the juvenile **Saker Falcon** *F cherrug* 'Piros' born on 3 June 2009 and satellite-tagged in Hungary and migrating west through northern Italy, south-eastern France, northern Spain and north-eastern Portugal and then south through central and southern Spain and Morocco to Mauritania (where it was found dead in early October 2009) has been published in Ornithos 17: 246-249, 2010; despite not being seen in the field, it was accepted as the 12th for France with one of the previous ones also being a juvenile wearing a ring: from Czech Republic in 1982. The first-ever satellite-tracking data for up to 10 **Amur Falcons** *F amurensis* trapped in South Africa in January 2010 by Bernd Meyburg et al detailed not only one of the longest raptor migrations, to eastern China, but also a unique long-distance flight over sea, non-stop in two to three days for 2500-3100 km (www.kestreling.com). Over land, they traveled much of Africa in only a few days and appeared to fly south of the Himalayas in northern India. **Amur Falcon** (Tophill Low, East Yorkshire, 14 September to 15 October 2008), **Tufted Puffin** *Fratercula cirrhata* (Oare Marshes, Kent, 16 September 2009), **Eastern Crowned Warbler** *Phylloscopus coronatus* (Trow Quarry, South Shields, Durham, 22-24 October 2009) and **Citril Finch** *Carduelis citrinella* (Fair Isle, Shetland, Scotland, 6-11 June 2008) were added as new species on the British list which now stands at 592 (see bou-news.blogspot.com/2010/09/changes-to-category-of-british-list.html).

RAILS TO BUSTARDS Photographs of a hybrid **Eurasian Coot x Common Moorhen** *Fulica atra x Gallinula chloropus* on Tenerife, Canary Islands, from October 2009 to January 2010 were published in Bull Afr Bird Cl 17: 207-209, 2010; for more information on hybrids of these species, see Dutch Birding 23: 196-203, 2001. **Western Swamphen** *Porphyrio porphyrio* is spreading further east across south-eastern France, where the total increased to

at least 96 pairs in 2009; this year, the easternmost breeding records in Bouches-du-Rhône were at Étang du Pourra while the species was also seen at Berre l'Étang. An **African Swamphen** *P madagascariensis* was seen at Neve Eitan, Bet She'an valley, Israel, on 3 July. The breeding population of **Common Crane** *Grus grus* in Norfolk, Suffolk and Yorkshire, England, in 2008 numbered 11-18 pairs, reaching a new high since recolonisation began in 1981 (Br Birds 103: 517, 2010); for France, 10 to 12 pairs were noted for 2009. The much debated **Great Bustard** *Otis tarda* reintroduction project on Salisbury Plain, Wiltshire, England, produced four young in four nests this summer, confirming improved breeding success after last year's two chicks raised by two pairs; the species became extinct in Britain as a nesting bird in 1832. The project started in 2004 with individuals reared from eggs taken from southern Russia and costs c 145 000 euro a year (Br Birds 103: 557, 2010).

WADERS The first **Pacific Golden Plover** *Pluvialis fulva* for Madeira was photographed at Caniçal coast on 14 September. In Germany, a first-year **Sociable Lapwing** *Vanellus gregarius* stayed at Reckahner Teiche, Brandenburg, from 1 to at least 13 September. In Poland, one was seen in Opolskie on 15 September. A **White-tailed Lapwing** *V leucurus* at Conchil-le-Temple, Pas-de-Calais, from 9 September onwards was apparently wounded; it is unclear whether it was another individual than the one in England and the Netherlands in July-August. The first **Lesser Sand Plover** *Charadrius mongolus* for Italy was photographed at Porto di Pescara, Abruzzo, on 23 August. The one at Donmouth, Scotland, on 18-19 August 1991 was recently accepted as the first for Britain, where four more recent records were already listed (see bou-news.blogspot.com/2010/09/changes-to-category-of-british-list.html). In the Azores, large numbers of Nearctic waders were seen from late July which, until mid-September, included a few **Semipalmated Plovers** *C semipalmatus*, many **Semipalmated Sandpipers** *C pusilla*, one **Western Sandpiper** *C mauri* (on Corvo on 3 September), a few **Least Sandpipers** *C minutilla*, many **White-rumped Sandpipers** *C fuscicollis*, many **Pectoral Sandpipers** *C melanotos*, a few **Wilson's Snipes** *Gallinago delicata*, a **Short-billed Dowitcher** *Limnodromus griseus* (on Pico on 13 September), a few **Spotted Sandpipers** *Actitis macularius*, two **Solitary Sandpipers** *Tringa solitaria*, two **Greater Yellowlegs** *T melanoleuca* and many **Lesser Yellowlegs** *T flavipes*. Equally, a remarkable influx of Nearctic waders occurred in different areas of Spain in the second September week with, for instance, 19 **Pectoral Sandpipers** including a flock of six at Albufera de Valencia and nine **Buff-breasted Sandpipers** *Tryngites subruficollis*. In Ireland, flocks of Buff-breasted included, eg, up to eight at Ballycotton, Cork, from 8 September and six at Tacumshin, Wexford, on 13 September. The first **Great Knot** *C tenuirostris* for Mongolia was a juvenile filmed at Gal Nuur on 6 August. The second **Semipalmated Sandpiper** and (only) the second **Buff-breasted Sandpiper** for Greenland were seen at Nuuk on 5 September. An adult **Red-necked Stint** *C ruficollis* at Grenen, Skagen, Nordjylland, in the evening of 11

August was the second for Denmark (the first was in Vestjylland from 30 July to 2 August 2001). The first for Dorset was an adult at Weymouth on 27 August but only identified afterwards from the stunning photographs. An adult **Baird's Sandpiper** *C bairdii* at Idle Valley on 6-10 August was the second for Nottinghamshire, England. In Ireland, the species was seen in Kerry from 2 September and at Tacumshin from 12 September. In England, adult **Sharp-tailed Sandpipers** *C acuminata* occurred at Patrington Haven and Kilnsea, East Yorkshire, on 22-23 August and at Greatham Creek, Cleveland, on 20 September. The second for Finland stayed at Laajalahti, Espoo, on 27-29 August. The first for Madeira was an adult foraging at Lugar de Baixo from 27 August to at least 2 September, from 28 August accompanied by a juvenile Pectoral Sandpiper. Two first-year **Curlew Sandpipers** *C ferruginea* at Vágur on 10 September were (only) the first for the Faeroes. A **Little Whimbrel** *Numenius minutus* photographed at Uitkerke, West-Vlaanderen, on 18 September was the first for Belgium and seventh for the WP. If accepted, the second **Hudsonian Whimbrel** *N hudsonicus* for Spain turned up at Playa La Ballena, Rota, on 7 August. The one photographed on Madeira on 24-27 August may be last year's individual. An **Upland Sandpiper** *Bartramia longicauda* was reported on St Martin's, Scilly, on 10 September. A **Green Sandpiper** *T ochropus* on Heimaey on 5-6 September was (only) the sixth or seventh for Iceland. The first **Solitary Sandpiper** for Norway and perhaps the northernmost ever was photographed at Longyearbyen, Svalbard, on 14 and 18 July. The first for Madeira turned up at Lugar de Baixo and Machico on 2 and 11 September. The first **Grey-tailed Tattler** *T brevipes* for the Netherlands (and fourth for the WP) was photographed by a single observer at Ijmuiden, Noord-Holland, on 28 July. Record flocks of **Red-necked Phalaropes** *Phalaropus lobatus* for the Netherlands numbered up to 15 at Den Helder, Noord-Holland, on 31 August, up to 14 at Wieringermeer, Noord-Holland, in the first half of September, and up to nine at Lauwersmeer, Friesland/Groningen, in the last days of August. Elsewhere in north-western Europe, the species also turned up in record numbers.

SKUAS TO TERNS The first **Chilean Skua** *Stercorarius chilensis* for the African region was photographed on Inaccessible Island, Tristan da Cunha, from 25 November into December 2009 (Bull Afr Bird Cl 17: 217-219, 2010). In England, an adult **Bonaparte's Gull** *Chroicocephalus philadelphia* was seen in Durham, between 28 August and 4 September, and at Tynemouth, Northumberland, on 29 August. In the Azores, a first-year was seen at Mosteiros, São Miguel, on 5 September. As in Belgium and the Netherlands, the number of breeding pairs of **Mediterranean Gull** *Larus melanocephalus* in France is also still increasing, from 4013 in 2007 and 4860 in 2008 to 6731 in 2009 (Ornithos 17: 151, 2010). The number in Britain, mostly at the southern coast of England, was at least 543 pairs in 2008 (Br Birds 103: 523, 2010). The fragile breeding population of **Common Gull** *L canus canus* in France numbered up to 45 pairs in

2009, including 31 in the extreme north-west in Nord (Ornithos 17: 209-216, 2010). The **Glaucous-winged Gull** *L glaucescens* at Århus, Midtjylland, Denmark, from 27 November and 21 December 2009 and 14-27 February was briefly seen again and videoed on 27 August. The successful breeding of **Sooty Tern** *Onychoprion fuscatus* on Ilhéu da Vila, Santa Maria, where one fledgling was seen on 11 August, was the first since 2005 for the Azores. Also in the Azores, a **Bridled Tern** *O anaethetus* was seen on Ilhéu da Praia, Graciosa, on 8 September. The 30-35 breeding pairs of **Gull-billed Tern** *Gelochelidon nilotica* at two Wadden Sea sites in Schleswig-Holstein did not produce any young this year; on 13 August, 29 were counted at Balgzand, Noord-Holland, where many of the German birds traditionally spend the late summer months. An adult at Vistula river near Tczew, Pomorskie, on 27 June was (only) the 24th for Poland. On 9 August, up to 720 were counted on a roost at Enfores de la Vignolle, Camargue (the breeding population of the whole of France increased from 254 pairs in 2008 to 440 in 2009).

SANDGROUSE TO WOODPECKERS A **Pallas's Sandgrouse** *Syrhaptes paradoxus* at Askola, Lappeenranta, Finland, was visited by many birders from 29 July to 2 August; it was the first for Europe in the 21st century. The first **Common Wood Pigeon** *Columba palumbus* for Greenland was photographed at Scoresbysund on 19 August. A juvenile **Great Spotted Cuckoo** *Clamator glandarius* at Reninge, West-Vlaanderen, on 11-12 August was the first twitchable for Belgium. In Ireland, the adult female **Snowy Owl** *Bubo scandiacus* was back at the Mullet, Mayo, from 12 August onwards and, in Scotland, the male was seen on Lewis, Outer Hebrides, on 17 September. A fledgling **Boreal Owl** *Aegolius funereus* was found at c 1950 m elevation on Uludag at Bursa, constituting the first documented breeding record of this species for Turkey. In Ireland, a **Chimney Swift** *Chaetura pelagica* was reported over Castletownroche, Cork, on 22 August. A **Belted Kingfisher** *Megaceryle alcyon* was found on Pico on 16 September. The third **Blue-cheeked Bee-eater** *Merops persicus* for the Netherlands was first photographed by one observer at Horsmeertjes, Texel, Noord-Holland, on 8 August, twitched by c 250 birders at Castricum during less than 4 h on 16 August, and then seen by a single birder at Vlaardingen, Zuid-Holland, on 18 August (assuming that all three sightings concerned the same individual). It remains uncertain whether the one in Pas-de-Calais on 22 July could relate to this bird as well (even earlier, there was one on Gotland, Sweden, on 8 June). In France, possibly the same bird was seen in a migratory flock of European Bee-eaters *M apiaster* at Gruissan, Aude, on 8 September. An adult **European Bee-eater** on Streymnes on 12 September was (only) the second for the Faeroes. It appears that **Iberian Green Woodpecker** *Picus sharpei* occurs in vertical parapatry with European Green Woodpecker *P viridis* in south-western France, inhabiting rather mountainous habitats where European is absent (Le Casseur d'Os 8: 84-97, 2008). A **Middle Spotted Woodpecker** *Dendrocopos medius* flying northwest over Røddby, Lolland, on 1 Sep-

468 Blue-cheeked Bee-eater / Groene Bijeneter *Merops persicus*, adult, Sandviken, Gotland, Sweden, 8 June 2010 (Jörgen Lindqvist) cf Dutch Birding 32: 275, 2010 **469** Great Spotted Cuckoo / Kuifkoekoek *Clamator glandarius*, juvenile, IJzerbroeken, Reninge, West-Vlaanderen, Belgium, 12 August 2010 (Rik Clique) **470** Northern Waterthrush / Noordse Waterlijster *Seiurus noveboracensis*, Oude Eendenkooi, Vlieland, Friesland, Netherlands, 18 September 2010 (Laurens Steijn)

471 Eastern Olivaceous Warbler / Oostelijke Vale Spotvogel *Iduna pallida*, Flamborough Head, East Yorkshire, England, 1 September 2010 (John Harwood)

472 Pallas's Grasshopper Warbler / Siberische Sprinkhaanzanger *Locustella certhiola*, Fair Isle, Shetland, Scotland, 23 September 2010 (Dougie Preston)

473 Sykes's Warbler / Sykes' Spotvogel *Iduna rama*, Burrafirth, Unst, Shetland, Scotland, 16 August 2010
(Alistair Wilson)

474 Booted Warbler / Kleine Spotvogel *Iduna caligata*, Rize, Rize, Turkey, 5 September 2010
(Emin Yoğurtçuoğlu)

475 White-crowned Wheatear / Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga*, Wremen, Niedersachsen, Germany, 19 September 2010 (Roef Mulder)

476 White-crowned Wheatear / Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga* (left), with Northern Wheatear / Tapuit *O oenanthe*, Wremen, Niedersachsen, Germany, 19 September 2010 (Roef Mulder)

477 Isabelline Wheatear / Izabeltapuit *Oenanthe isabellina*, Tampere, Finland, 5 September 2010
(William Velmala)

478 Lapland Longspur / Ijsgors *Calcarius lapponicus*, Inishbofin, Galway, Ireland, 30 August 2010
(Anthony McGeehan)

479 Asian Brown Flycatcher / Bruine Vliegenvanger *Muscicapa dauurica*, Buckton, East Yorkshire, England, 5 September 2010 (*John Harwood*)

480 Daurian Shrike / Daurische Klauwier *Lanius isabellinus*, adult female, Den Helder, Noord-Holland, Netherlands, 5 September 2010 (*Martin van der Schalk*)

481 House Crow / Huis kraai *Corvus splendens*, Cobh, Cork, Ireland, 15 September 2010 (Rónán Mclaughlin)

tember was the first for Denmark in 26 years. Equally remarkable was the first for the Frisian Wadden Sea islands discovered on Ameland, Friesland, on 25 September.

TYRANT-FLYCATCHERS TO THRUSHES From 25 September, an **Alder Flycatcher** *Empidonax alnorum* stayed at Blakeney Point, Norfolk (there is one previous British record on 8 October 2008 in Cornwall). On Ouessant, Finistère, France, a **Red-eyed Vireo** *Vireo olivaceus* was present from 17 September. An adult female **Daurian Shrike** *Lanius isabellinus* at Den Helder, Noord-Holland, on 5 September was the seventh for the Netherlands. Another was seen at Gosport, Hampshire, England, on 10 September. If accepted, two **Siberian Jays** *Perisoreus infaustus* claimed in Zarasai district in August will be the first for Lithuania. A **House Crow** *Corvus splendens* photographed on Mungap island, Incheon, on 7 May and still present on 25 June will be added to Category One of the South Korean list despite its presumed ship-assisted arrival. From 5 September, one mimicking Jackdaws *C. monedula* stayed at Cobh, Cork harbour, Cork, which receives a handful of large ships each week from Hoek van Holland, Zuid-Holland (where the species breeds since 1997). A **White-winged Lark** *Melanocorypha leucoptera* on Holmögd, Västerbotten, from 20 September was the second for Sweden (on 18 September, a male **Pied Wheatear** *Oenanthe pleschanka* was found on this island as well). In the Netherlands, record numbers of c 50 **Barred Warblers** *Sylvia nisoria*

were trapped from August to 21 September at ringing stations along the North Sea, with a total of 18 (including six on 5 September alone) on Vlieland, Friesland, and 17 at Bloemendaal, Noord-Holland. If accepted, a **Pallas's Grasshopper Warbler** *Locustella certhiola* at Segerstads Fyr, Öland, on 13 September will be the first for Sweden. On 22 September, one turned up on Fair Isle. The ninth for the Netherlands (and eighth for Kennemerland) was trapped at Castricum on 25 September. The first **Lanceolated Warbler** *L. lanceolata* for Georgia was trapped near Batumi in the Choroki delta on 7 September. In Britain, **Eastern Olivaceous Warblers** *Iduna pallida* were present at Flamborough Head, East Yorkshire, on 1-3 September and at Bigton, Mainland, Shetland, on 12 September. **Sykes's Warblers** *I. rama* were seen at Druridge Bay, Northumberland, on 15-16 August; on Unst, Shetland, on 16-17 August; at Tardighen, Pas-de-Calais, trapped on 22 August; and on Yeu, Vendée, France, on 4 September. In Norway, the species occurred in Rogaland at Orrevatnet from 29 August to 1 September and on Utsira on 2-6 September (the number of **Booted Warblers** *I. caligata* was lower in this period with just three in Britain until mid-September). In Poland, a record 17 singing **Blyth's Reed Warblers** *Acrocephalus dumetorum* were found between 29 May and 1 July. The third this year for the Netherlands was trapped at Bloemendaal, Noord-Holland, on 8 and 12 September; it was (already) the seventh trapped in the Kennemerland region and the 13th for the Netherlands. On Ouessant, one was present on 17-18 September.

An **Asian Brown Flycatcher** *Muscicapa dauurica* at Buckton, East Yorkshire, on 5-6 September was the fourth for Britain and the earliest in autumn ever. The BOURC recently added **Siberian Pied Flycatcher** *Ficedula hypoleuca sibirica* to the British list: a first-year trapped at Filey, North Yorkshire, England, on 16 September 1996. A second-year male **White-crowned Wheatear** *O leucopyga* was present at Wremen, Niedersachsen, Germany, from 28 August to at least late September, when it was trapped and ringed. A first-year **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* trapped at Jomfruland on 13 September was the first for Telemark and the first this autumn for Norway. On 15 September, a **Swainson's Thrush** *Catharus ustulatus* turned up on Fair Isle, Shetland.

PIPTSTO AMERICAN WARBLERS An **American Buff-bellied Pipit** *Anthus rubescens rubescens* on Heimaey on 15 September was (already) the 25th for Iceland. Another was found on Fair Isle on 20 September. On 19-21 September, a small arrival of at least 10 **Hornemann's Redpolls** *Carduelis hornemanni hornemanni* occurred in Shetland and Orkney, Scotland. A female-type **Common Rosefinch** *Carpodacus erythrinus* landed aboard a ship c 200 km off north-eastern Greenland at 77°14'N, 10°25'W, constituting this species north-westernmost record. The first breeding of **European Serin** *Serinus serinus* for Norway was discovered at Haslum, Åkershus, on 21 July. An unprecedented arrival of **Lapland Longspurs** *Calcarius lapponicus* occurred in Iceland with, eg, a minimum of 240 in the south-west on 5 September; up to 2006, a total of 296 had been recorded. The species also turned up earlier and in higher numbers than usual during August-September in Britain, north-western France, Ireland, the Netherlands and north-western Spain (11 on 12 September). A one-day total of 160 on Fair Isle on 19 September was quite remarkable. Both a **Golden-crowned Sparrow** *Zonotrichia atricapilla* on Weiyen island from 10 April and a **Godlewski's Bunting** *Emberiza godlewskii* on Socheong island on 15

April were the first for Korea. A **Yellow-breasted Bunting** *E aureola* at Boschplaat, Terschelling, Friesland, on 11 September was the first for the Netherlands since 2003. Another turned up on Öland, Sweden, on 18 September. In Wales, a **Bobolink** *Dolichonyx oryzivorus* was seen in West Glamorgan on 20 September. On 25 September, a **Northern Parula** *Parula americana* was found on Tiree, Argyll, Scotland. A first-year **Northern Waterthrush** *Seiurus noveboracensis* on Vlieland, Friesland, on 18-22 September was the first for the Netherlands, the 14th for the WP and arguably the best find in 55 weekends of Deception Tours, a local birding happening held three times each autumn since 1992 (see www.deceptiontours.nl).

For a number of reports, Birding World, Birdwatch, Ornithos, Sovon-nieuws, www.birdguides.com, www.netfugl.dk and www.trektellen.nl were consulted. We wish to thank Peter Adriaens, Peter Alfrey, Max Berlijn, Jan Bisschop, Richard Bonser, Axel Braunlich, Tom Brereton, Han Buckx, Rommert Cazemier, Rolf Christensen, Mark Constantine, José Luis Copete, Andrea Corso (Italy), Pierre-André Crochet, Nicola Crockford, Enno Ebels, Tim Edelsten, Tobias Epple, Anders Eriksson, David Erterius, Lee Evans, Amine Flitti, Jacques Franchimont, Tommy Frandsen, Raymond Galea (Malta), Steve Gantlett, Martin Garner, Barak Granit, Tom van der Have, Geert Groot Koerkamp, Marcello Grusso, Klaus Günther, Ricard Gutiérrez (Spain), Trinus Haitjema, Rob Halff, Axel Halley, Justin Hart, John Hopkins, Johannes Jansen, Justin Jansen, João Jara (Birds & Nature Tours), Frédéric Jiguet, Adrian Jordi, Zbigniew Kajzer, Szabolcs Kókay, Yann Kolbeinsson, Michel de Lange, Jörgen Lindqvist, André van Loon, Ferran López, Bruce Mactavish (Greenland), Anthony McGeehan, Gerbrand Michielsen (Azores), Richard Millington, Dominic Mitchell, Geir Mobakken (Utsira), Nial Moores, Roef Mulder, Killian Mullarney, Silas Olofson (Faeroes), Gerald Oreel, Gert Ottens, Andy Paterson, Yoav Perlman (IRDC), Jelmer Poelstra, Magnus Robb, Luciano Ruggieri, Michael Sammut, George Sangster, Hans Schekkerman, Hadoram Shirihai, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, José Luis Moreno Terrones, Bart Udding, Ruud Vlek, Edwin de Weerd, Jim Wilson, Rik Winters, Lars Witting, Pim Wolf and Emin Yoğurtçuoğlu for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.vandenberg@planet.nl)

Marcel Haas, Helmweg 12C, 1759 NE Callantsoog, Netherlands (zoodauma@gmail.com)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de periode **juli-augustus 2010**, maar ook enkele waarnemingen van begin september zijn verwerkt. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan:

CDNA, p/a Duinlustparkweg 98A, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland, e-mail cdna@dutchbirding.nl. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die verkrijgbaar zijn via de website van de DBA op www.dutchbirding.nl of bovenstaand adres.

Westelijke stromingen overheersten deze periode en er was veel neerslag: doorgaans geen ideaal vogelweer. Desondanks kwamen in augustus enkele oostelijke soorten in verrassend hoge aantallen voor, waaronder Spewergasmus *Sylvia nisoria*.

482 Groene Bijeneter / Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, adult, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010 (Cees de Vries)

EENDEN TOT STORMVOGELS Net als vorig jaar verschenen **Sneeuwganzen** *Anser caerulescens* van Duitse komaf in ons land. Een groep van maximaal 87 (waaronder meerdere juveniele) hield zich vanaf half augustus op in de omgeving van Westhoek, Friesland. Minimaal 615 **Casarca's** *Tadorna ferruginea* werden op 22 juli geteld op hun traditionele zomerverblijf op het Eemmeer bij Huizen, Noord-Holland. Sinds 1999 is het aantal **Krooneenden** *Netta rufina* rondom Den Haag, Zuid-Holland, gestaag toegenomen. Inmiddels fungeert Meijendel in de nazomer als een verzamelplaats van landelijke betekenis en jaarlijks komen hier enkele paren tot broeden; op 22 augustus werden er 103 exemplaren geteld. Een deel van de oorspronkelijke vogels droeg plastic kweekringen en was dus uit gevangenschap afkomstig. Een **Witkopeend** *Oxyura leucocephala* werd op 25 en 31 augustus gemeld bij Chaam, Noord-Brabant, waar afgelopen voorjaar twee exemplaren verbleven; de documentatie was echter beperkt en mogelijk betrof het een hybride met Rosse Stekelstaart *O. jamaicensis*. Een mannetje **Blauwvleugeltaling** *Anas discors* werd op 14 juli gemeld bij Oost-Maarland, Limburg. Een vrouwtje werd op 30 augustus opgemerkt in Dijkmanshuizen op Texel, Noord-Holland. In juli werden door trek tellers in totaal drie **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* genoteerd en in augustus 29. **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus* vlogen op 30 juli langs Ameland, Friesland; op 4 augustus langs Texel; op 18 en 25 augustus langs Terschelling, Friesland; op 19 en 23 augustus langs Camper-

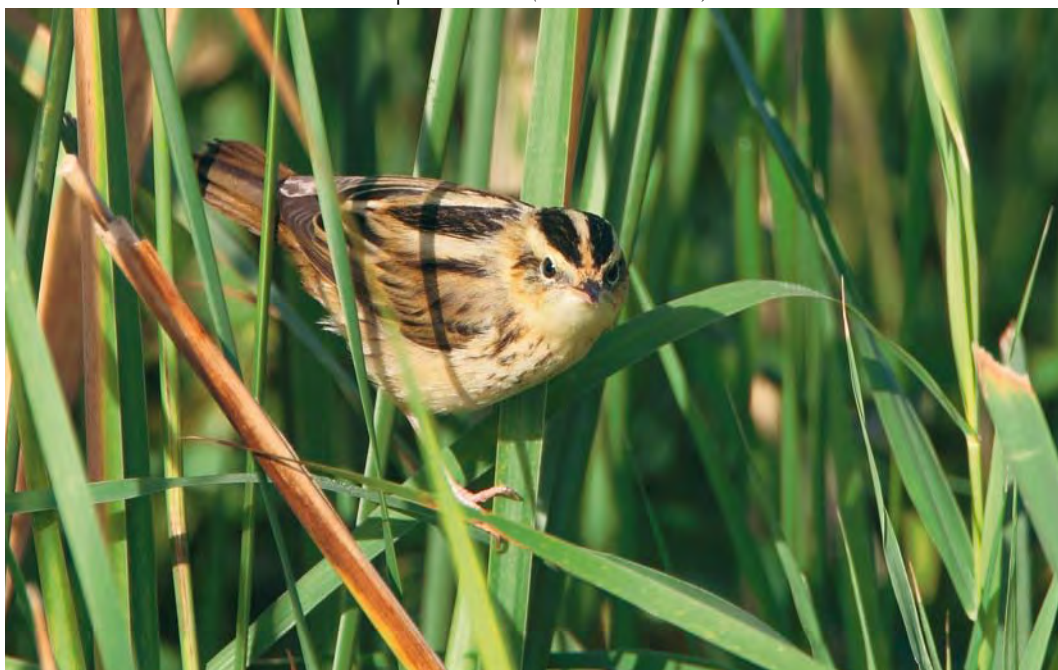
duin, Noord-Holland; en op 24 augustus langs Vlieland, Friesland. **Noordse Pijlstormvogels** *P. puffinus* vlogen op 19 en 28 augustus (twee) langs Camperduin, op 24 augustus langs Ouddorp, Zuid-Holland, en op 31 augustus langs Terschelling. Na een aantal goede zomers waren **Vale Pijlstormvogels** *P. mauretanicus* weer ouderwets schaars. Er waren zeven meldingen vanaf de kust: op 14 en 17 juli en 5 augustus langs Camperduin; op 19 juli langs IJmuiden, Noord-Holland; op 28 juli langs Scheveningen, Zuid-Holland; op 29 juli langs Noordwijk, Zuid-Holland; en op 30 augustus langs Westkapelle, Zeeland. Op 19 juli werd bovendien een exemplaar gezien vanaf een schip voor de kust van Zeeland.

PELIKANEN TOT FLAMINGO'S Vanaf 16 juli zorgden drie uit Safaripark Beekse Bergen bij Hilvarenbeek, Noord-Brabant, ontsnapte **Roze Pelikanen** *Pelecanus onocrotalus* voor een hele reeks waarnemingen. Op 5 september wist bovendien een exemplaar te ontkomen aan zijn verzorgers in Ouwehands Dierenpark in Rheden, Utrecht. Tijdens zijn latere verblijf in De Blauwe Kamer bij Wageningen, Gelderland, trok deze vogel de nodige bekijks; omdat hij geen ringen droeg en zijn verenkleed geen beschadigingen vertoonde leek het alsof het een wild exemplaar betrof maar hij zou wel voorzien zijn geweest van een chip en hij vloog nu en dan in de richting van het nabijgelegen dierenpark. Een groepje van zeven **Koereigers** *Bubulcus ibis* waaronder één juveniele werd op 19 augustus gefotografeerd in De Blikken bij

483 Koereigers / Cattle Egrets *Bubulcus ibis*, juveniel (links) en adulte, Sliedrechtse Biesbosch, Zuid-Holland, 20 augustus 2010 (Marco Vriens)

484 Waterrietzanger / Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola*, Lentevreugd, Wassenaar, Zuid-Holland, 5 september 2010 (René van Rossum)

485 Grauwe Franjepoten / Red-necked Phalaropes *Phalaropus lobatus*, Mariëndal, Den Helder, Noord-Holland, 30 augustus 2010 (*Harm Niesen*)

486 Kwartelkoning / Corn Crake *Crex crex*, juveniel, Noordzee ten westen van Zuid-Holland, Continentaal Plat, 28 augustus 2010 (*Cor Fikkert*)

Recente meldingen

Groede, Zeeland, en verbleef van 20 tot 29 augustus in de Biesbosch, Noord-Brabant/Zuid-Holland. Voorts werd een handvol solitaire exemplaren gemeld, onder meer van 16 tot 18 juli bij Alblasserdam, Zuid-Holland, van 15 tot 23 augustus in de omgeving van Middelburg, Zeeland, en op 18 augustus bij de Kraaijbergse Plassen bij Beers, Noord-Brabant. In de laatste decade van augustus werden op drie telposten in Zuid-Holland (Kinderdijk, Ridderkerk en Dordtse Biesbosch) bij elkaar ruim 600 wegtrekkende **Purperreigers** *Ardea purpurea* geteld – ongetwijfeld zitten daar dubbel tellingen bij. Er was een fikse influx van **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra*. Alleen trektellers noteerden er in deze periode al 121: bijna evenveel als in dezelfde periode van 2007, 2008 en 2009 bij elkaar. De waarneming van c 35 vogels op 12 en 13 augustus in De Grootte Peel, Noord-Brabant/Limburg, leverde wat discussie op over de vraag of er sprake was van dubbel tellingen en verarring met een eveneens aanwezige groep Ooievaars *C ciconia*. Sommigen kwamen hier tot maximaal negen exemplaren. Een andere indrukwekkende groep was die van 10 juveniele die op 3 augustus over de Sint Pietersberg bij Maastricht, Limburg, vloog. Twee overvliegende **Flamingo's** *Phoenicopterus roseus* werden op 8 juli gemeld bij Tienhoven, Utrecht. Een klein aantal verbleef zoals gewoonlijk op bekende pleisterplekken in het Lauwersmeergebied, Friesland/Groningen, het IJsselmeergebied en de Delta.

SPERWERS TOT PLEVIEREN Met 10 in juli en 13 in augustus was Zwarte Wouw *Milvus migrans* behoorlijk goed vertegenwoordigd. In totaal werden c 35 **Rode Vrouwen** *M milvus* gemeld, met een vrijwel gelijke verdeling over juli en augustus. **Slangenarenden** *Circaetus gallicus* verbleven van 17 juli tot 31 augustus in het Fochteloërveen, Drenthe/Friesland, en van 18 tot 29 juli in het Haaksbergerveen, Overijssel. Andere meldingen werden gedaan op 11 juli bij Nederweert, Limburg; op 16 juli bij Leusden, Utrecht; op 1 augustus op het Aekingerzand, Drenthe/Friesland; en op 14 augustus bij Bronkhorst, Gelderland. Een onvolwassen mannetje **Steppekiendief** *Circus macrourus* werd op 30 augustus gefotografeerd in de Alblasserwaard, Zuid-Holland. Vanaf 7 augustus werden in totaal 10 doortrekkende **Grauwe Kiekendieven** *C pygargus* gemeld. Een juveniele **Arendbuizerd** *Buteo rufinus* werd – naar later bleek – op 13 juli gefotografeerd op vakantiepark De Krim bij De Cocksdorp op Texel; de vogel zat een groot deel van de dag op het dak van een vakantiehuisje. Indien aanvaard betreft dit het zevende geval, waarvan zes sinds 2000. In augustus werden op vijf plekken overvliegende **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* opgemerkt. Bovendien werd een exemplaar als verkeersslachtoffer gevonden bij het Sneekermeer, Friesland. Een juveniele **Kwartelkoning** *Crex crex* liet zich op 28 augustus fotograferen op een schip voor de kust van Zuid-Holland. Op 31 augustus verscheen een exemplaar in de tuin van een vogelaar in Rockanje, Zuid-Holland. Vanaf 14 augustus werden op c 10 plekken verspreid over het land **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* gemeld. De adulte die op 19 en 20 augustus bij Schipluiden, Zuid-Holland,

verbleef trok het meeste bekijks. Een adulte **Aziatische Goudplevier** *Pluvialis fulva* bevond zich van 17 tot 30 augustus in de omgeving van Oudeschild op Texel.

STRANDLOPERS Een **Grijze Strandloper** *Calidris pusilla* bevond zich op 23 juli in 't Vroon bij Westkapelle. Mogelijk dezelfde verbleef op 24 juli in de Prunjepolder en op 11 en 12 augustus in de nabijgelegen Wevers Inlaag bij Serooskerke, Zeeland. Een ander exemplaar verbleef van 14 tot 16 augustus bij Achter de Zwarten in de Lauwersmeer, Groningen, maar bleef helaas op afstand. De enige melding van een **Bonapartes Strandloper** *C fuscicollis* kwam op 15 juli van de Dijkgrasweide in de Wieringermeer, Noord-Holland. Voor **Gestreepte Strandlopers** *C melanotos* kon men zoals elke zomer terecht in het Lauwersmeergebied en de kop van Noord-Holland. Zuidelijker waren er waarnemingen op 27 juli bij Huizen, op 9 augustus in de Groene Jonker bij Zevenhoven, Zuid-Holland, en op 13 augustus bij Groede. Tot en met 27 juli doken adulte **Breedbekstrandlopers** *Limicola falcinellus* op in de Breebaartpolder, Groningen (twee), de Wevers Inlaag (twee) en bij Westhoek. Daarna volgde een periode van ruim drie weken zonder waarnemingen. Vanaf 20 augustus barstte het echter los met waarnemingen van hoofdzakelijk juveniele. Er werden vogels gezien in de Grutte Brekken, Friesland; in het Lauwersmeergebied (c drie); bij Westhoek; op Vlieland (twee); op Rottumerplaat, Groningen; op Terschelling; langs de Dollard, Groningen (de enige zekere adulte); op Balgzand, Noord-Holland (twee); in de Eemshaven, Groningen; bij Westkapelle (langstrekend tussen Bontbekplevieren *C hiaticula*); en in de Prunjepolder, Zeeland. Als het allemaal verschillende exemplaren betrof, dan was het totaal in 11 dagen tijd 15. Van 24 juli tot 16 augustus verbleef een **Blonde Ruiter** *Tryngites subruficollis* in het Lauwersmeergebied (tot 4 augustus in de Ezumakeeg, Friesland, en vanaf 10 augustus bij Achter de Zwarten). Een **Poelsnip** *Gallinago media* werd op 15 augustus gemeld bij Littelbert, Groningen. **Grote Grijze Snippen** *Limnodromus scolopaceus* verbleven van 16 juli tot 28 augustus bij Breskens, Zeeland, en van 28 augustus tot 4 september bij het Jaap Deensgat bij Lauwersoog. Van 24 juni tot 6 juli hield een **Terekrutter** *Xenus cinereus* zich op in de Ezumakeeg. Een **Siberische Grijze Ruiter** *Tringa brevipes* werd op 28 juli door een gelukkige vogelaar gefotografeerd op de Zuidpier van IJmuiden. Latere zoekacties leverden helaas niets op. Het betreft een nieuwe soort voor Nederland en pas het vierde geval voor Europa. Op c acht plekken in Friesland en Noord-Holland verschenen **Poelruiters** *T stagnatilis*. Buiten deze provincies werden alleen twee juveniele van 10 tot 12 augustus bij Reeuwijk, Zuid-Holland, door veel vogelaars bekeken. Het aantal **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* dat Noordwest-Europa aandeed was ongekend. Ook Nederland werd met recordaantallen overspoeld. In juli werden alleen enkele adulte in zomerkleed gezien, waaronder een vogel bij Chaam – de soort is in Noord-Brabant een zeldzaamheid – en een veelbezocht exemplaar in de Wevers Inlaag. In augustus namen de aantallen gestaag toe en vanaf de tweede helft

487 Zeearend / White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla*, Biesbosch, Noord-Brabant, 21 augustus 2010 (Thomas Luiten)
488-489 Arendbuiserd / Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, juveniel, De Krim, Texel, Noord-Holland, 13 juli 2010 (Nico Baas)

Recente meldingen

490 Aziatische Goudplevier / Pacific Golden Plover *Pluvialis fulva*, adult, Ottersaat, Texel, Noord-Holland, 18 augustus 2010 (*Eric Menkveld*) **491** Grijze Strandloper / Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla*, met Bonte Strandloper / Dunlin *C alpina*, 't Vroon, Westkapelle, Zeeland, 23 juli 2010 (*Jaap Denee*) **492** Breedbekstrandloper / Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus*, juveniel, Eemshaven-West, Groningen, 24 augustus 2010 (*Martijn Bot*) **493** Breedbekstrandloper / Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus*, juveniel, Balgzandpolder, Den Helder, Noord-Holland, 22 augustus 2010 (*Fred Visscher*) **494** Breedbekstrandlopers / Broad-billed Sandpipers *Limicola falcinellus*, juveniele (twee, links en rechts), Balgzandpolder, Den Helder, Noord-Holland, 25 augustus 2010 (*Jan den Hertog*)

495 Struikrietzanger / Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum*, Castricum, Noord-Holland, 9 juli 2010 (*Jan Visser*) **496** Veldrietzanger / Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola*, Valkeveen, Naarden, Noord-Holland, 22 augustus 2010 (*Rudy Schippers*) **497** Woudaap / Little Bittern *Ixobrychus minutus*, juveniel, Zevenhuizen, Zuid-Holland, 9 augustus 2010 (*Jan den Hertog*) **498** Waterrietzanger / Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola*, Abtskolk, Petten, Noord-Holland, 7 augustus 2010 (*Fred Visscher*) **499** Koereigers / Cattle Egrets *Bubulcus ibis*, juveniel (links) en adulte, Sliedrechtse Biesbosch, Zuid-Holland, 20 augustus 2010 (*Marco Vriens*)

Recente meldingen

van de maand werden steeds vaker groepjes gezien. In de laatste decade van augustus ging het pas echt los. Plekken met groepjes van minimaal vijf waren Vlieland (vijf op 22 augustus); Waal en Burg op Texel (vijf op 24 augustus); Polder het Koegras bij Den Helder, Noord-Holland (zeven op 26 augustus); de Bantpolder bij Paesens, Friesland (maximaal acht op 28 augustus); het Roodkeelplasje bij Lauwersoog, Groningen (maximaal negen op 29 augustus); Grutte Brekken (vijf op 28 augustus); Enkhuizen, Noord-Holland (maximaal 11 op 2 september); en de Ezumakeeg (maximaal 12 op 3 september). Recordhouders waren echter Mariëndal bij Den Helder (maximaal 15 op 30 augustus) en de Dijksgatsweide (met maximaal 14 vanaf 7 september): zulke grote groepen zijn dit millennium niet eerder waargenomen in Nederland.

JAGERS TOT STERNS In de laatste week van augustus werden acht **Middelste Jagers** *Stercorarius pomarinus* genoteerd op telposten langs de kust. Langsvliegende **Kleinste Jagers** *S longicaudus* werden gezien op 18, 28 en 30 (maar liefst acht) augustus bij Westkapelle; op 19 augustus bij Camperduin; op 28 augustus bij Bloemendaal aan Zee, Noord-Holland; en op 30 augustus op de Waddenzee tussen Ameland en Holwerd, Friesland, en bij Den Oever, Noord-Holland. Er werden ruim 100 langstreckende **Grote Jagers** *S skua* genoteerd, vrijwel allemaal in de tweede en derde decade van augustus. Waarschijnlijk dezelfde **Vorkstaartmeeuw** *Xema sabini* werd op 28 en 29 augustus gezien bij Noordwijk en op 30 augustus bij Katwijk aan Zee, Zuid-Holland. Andere waarnemingen werden gedaan op 8 augustus langs Ameland en op 30 augustus vanaf de veerboot naar Ameland. Het hoogste aantal **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* bedroeg 29 op 13 augustus op Balgzand, waaronder geen enkele juveniele. Uit een analyse van aantalsreeksen (slaapplaattellingen en losse waarnemingen) van **Reuzensterns** *Hydroprogne caspia* blijkt dat de jaarlijkse seizoensmaxima gestaag zijn gegroeid van c 20 in 1989 naar c 100 in 2008. Het merendeel daarvan houdt zich op langs de Friese IJsselmeerkust, in het Lauwersmeergebied en de IJsselmonding, Overijssel (www.sovon.nl/pdf/Inf2010-04%20reuzenstern.pdf). Ook in deze periode werden hier enkele 10-tallen exemplaren geteld. **Witwangsterns** *Chlidonias hybrida* werden gemeld op 10 juli bij Westkapelle en op 21 augustus bij Chaam (twee). Op c 15 plekken in het noorden en westen werden **Witvleugelsterns** *C leucopterus* gezien. Een juveniele werd op 13 augustus gevangen op de Kreupel, Noord-Holland. Een dag later kwamen hier vier adulte overnachten, evenals c 10 000 Zwarte Sterns *C niger* en c 8000 Visdieven *Sterna hirundo*.

DUIVEN TOT ZWALUWEN Een ongetwijfeld ontsnapte maar ongeringde **Palmtortel** *Streptopelia senegalensis* verbleef van ongeveer 20 tot 31 juli in Bredevoort, Gelderland. Veel bezoekers trok hij niet. Een juveniele **Kuifkoekoek** *Clamator glandarius* werd op 12 juli gefotografeerd in het Zwanenwater bij Callantsoog, Noord-Holland, en werd daar ook op 14 juli nog kortstondig gezien. Waarnemingen van overvliegende **Alpengier-**

zwaluwen *Apus melba* werden doorgegeven op 19 juli bij Venhuizen, Noord-Holland, en op 1 augustus op twee locaties bij Burgh-Haamstede, Zeeland. De derde Groene **Bijeneter** *Merops persicus* voor Nederland verbleef op 16 augustus c 4 uur in het Noordhollands Duinreservaat bij Castricum, tot blijdschap van vele toegeenelde vogelaars. Later werd bekend dat vermoedelijk dezelfde vogel op 8 augustus was gefotografeerd bij de Horsmeertjes op de zuidpunt van Texel. Voorts was er nog een melding op 18 augustus in de Vlietlanden bij Vlaardingen, Zuid-Holland. Op c 20 plekken verspreid over het land werden **Bijeneters** *M apiaster* waargenomen. Een enorme groep van minimaal 30 vloog op 21 augustus rond bij Sint Odiliënberg, Limburg. Een groep van 18 op de eerste dag en daarna maximaal 12 exemplaren verbleef vanaf 14 augustus tot in september bij Lankhorst aan weerszijden van de grens tussen Drenthe en Overijssel. Van c zes plekken werden **Hopen** *Upupa epops* gemeld. Een exemplaar dat van 21 tot 27 augustus op Terschelling verbleef liet zich het vaakst zien. Op c 30 plekken verspreid over het land doken in augustus **Draaihalzen** *Jynx torquilla* op. In drie gevallen ging het om ringvangsten. Een **Middelste Bonte Specht** *Dendrocopos medius* werd op 21 augustus gefotografeerd in de Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant. Een dood exemplaar werd op 16 juli opgehaald in Maastricht, Limburg. **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* werden op 14 (twee) en 21 juli geringd bij Castricum en op 1 en 16 augustus in het Groene Glop op Schiermonnikoog, Friesland (waar er minstens drie verbleven). Een hoog aantal van negen in de Ezumakeeg op 25 juli is eveneens het vermelden waard. De laatste dappere **Kuifleeuweriken** *Galerida cristata* hielden nog stand in 's-Hertogenbosch, Noord-Brabant, en Venlo, Limburg. Het telpostrecord van **Oeverzwaluw** *Riparia riparia* werd dit jaar voor de vierde keer aangescherpt en niet zo'n beetje ook: het prille record uit mei werd bijna verdubbeld. Op 29 augustus passeerden namelijk 4005 exemplaren de telpost bij de Flevocentrale bij Lelystad, Flevoland. Merkwaardig genoeg gebeurde dat in het najaar (wanneer zelden grote aantallen trekkende Oeverzwaluwen worden gezien) en ook nog eens tijdens stevige westenwind.

STRUIKZANGERS TOT GRASZANGERS **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* werden geringd op 12 juli in het Zwanenwater bij Callantsoog en op 18 juli bij Naarden, Noord-Holland. Een **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* werd op 17 augustus geringd op Schiermonnikoog. Een influx van **Sperwergrasmussen** *Sylvia nisoria* resulteerde in 48 ringvangsten op zeven ringbanen langs de kust tussen 10 augustus en 10 september. Daarmee werden er in een maand tijd meer van aluminium voorzien dan in heel 2007, 2008 en 2009 bij elkaar. Het zwaartepunt lag tussen 31 augustus en 5 september. Koplopers waren Vlieland (16) en de Kennemerduinen bij Bloemendaal (15). Uiteraard sneuvelden ook diverse aantalrecords. Zo werden er op 5 september maar liefst zes gevangen op Vlieland (inclusief een terugvangst van een week eerder) en werden er op 4 september minimaal vijf waargenomen in Meijndel (drie vangsten en minimaal twee

niet-geringde vogels). Ook was er een vogelaar die tussen 30 augustus en 3 september ten minste acht exemplaren vond op Vlieland. Maar liefst 144 van de 178 **Spotvogels** *Hippolais icterina* die in juli en augustus werden gevangen gingen in de netten op Schiermonnikoog. Zeldzame rietzangers deden waar ze goed in zijn: ze lieten zich uitsluitend aan ringers zien. Zo werd een eerstejaars **Veldrietzanger** *Acrocephalus agricola* op 22 augustus gevangen bij Naarden en belandde een adulte **Struikrietzanger** *A. dumetorum* op 9 juli in een net bij Castricum. Een totaal van vier geringde **Waterrietzangers** *A. paludicola* bij Castricum is voor deze plek wat mager. Van 14 en 21 augustus op Vlieland en 8 en 14 augustus langs de Oostvaardersdijk, Flevoland, waren interessant: de soort is hier zeer schaars. Na een vangst op 9 augustus bij Saefinghe, Zeeland, gingen hier een dag later zelfs vijf exemplaren in de netten. Negen dagen later werd één van deze vogels teruggevangen. De meeste veldwaarnemingen waren afkomstig uit de omgeving van Petten, Noord-Holland, waar tussen 3 en 15 augustus enkele verbleven. Op 3, 5, 10 en 13 augustus werden ook exemplaren gezien op Lentevreugd bij Wassenaar, Zuid-Holland. Op c zeven plekken in Zeeland en Zuid-Holland verbleven **Graszangers** *Cisticola juncidis*. Daarbuiten liet de soort zich zien en horen van 9 tot 17 juli bij Hilversum, Noord-Holland, en van 28 tot 31 juli in de Weerribben, Overijssel.

LIJSTERS TOT GORZEN Opvallend voor de tijd van het jaar waren de vangsten van adulte **Koperwieken** *Turdus iliacus* op 4 juni bij Castricum en op 25 juli in de Eemshaven; de laatste werd op 1 augustus nogmaals gevangen. Een **'blonde tapuit'** *Oenanthe hispanica/mela-*

noleuca bevond zich op 22 augustus kortstondig bij De Cocksdorp op Texel. Een langsvliegende **Citroenkwikstaart** *Motacilla citreola* werd op 8 augustus gezien en gehoord bij Zwarte Haan, Friesland. Vanaf 6 augustus werden op meer dan 20 plekken **Duinpiepers** *Anthus campestris* gemeld. Het merendeel daarvan was in de zuidelijke helft van het land. Ruim 2500 **Kruisbekken** *Loxia curvirostra* vlogen over verschillende telposten in het land, waarvan c 80% in juli. Tot half juli waren er meerdere waarnemingen van **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* op Waddeneilanden en in het Noordhollands Duinreservaat. Daarna volgde nog een melding op 3 augustus in Polder IJdoorn bij Durgerdam, Noord-Holland. Er gebeurde iets merkwaardigs met **Ijsgorzen** *Calcarius lapponicus*: ze waren er dit jaar opvallend vroeg bij. Op 28 augustus dook de eerste op in het Noordholland Duinreservaat, gevolgd door twee op 31 augustus. Op deze dag werd tevens een exemplaar geringd in de Kennemerduinen. In Brittannië en elders in West-Europa was in deze tijd een influx gaande. De westelijke meldingen (bijvoorbeeld in Ierland) en de ongewone 'timing' deed vermoeden dat het wel eens om de Noord-Amerikaanse ondersoort *C. l. subcalcaratus* kon gaan (die echter in het veld niet te onderscheiden is). Slechts vier **Ortolanen** *Emberiza hortulana* werden gemeld: op 20 augustus langs de Bloedberg bij Monster, Zuid-Holland, op 28 augustus langs De Blauwe Kamer bij Wageningen en de Horde bij Lopik, Utrecht, en op 31 augustus bij Wassenaar.

We danken Henri Bouwmeester, Marcel Haas, Richard Reijnders, Rinse van der Vliet en Rik Winters voor hun hulp bij het samenstellen van dit overzicht.

Roy Slaterus, Bervoetsbos 71, 2134 PM Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland
(vincent.van.der.spek@dutchbirding.nl)

DB Actueel

Noordse Waterlijster op Vlieland – 500e soort voor Nederland Vanaf 17 september 2010 bezocht ik voor het eerst van mijn leven een weekend van Deception Tours op Vlieland, Friesland. Afgezien van twee twitches was ik nog nooit op dit eiland geweest... Op vrijdag leidde Hans te Haar mij rond langs de beste vogelplekken. Op zaterdag 18 september vogelde ik vanaf het begin van de middag mee met Bas van de Boogaard, Jeroen de Bruijn en Arnout Linckens. Bij de Oude Eendenkooi zei Bas: 'We gaan je nu het gaafste bos van Vlieland laten zien. Er zit nooit wat, maar hier wordt een keer een knaller gevonden.' In de eendenkooi verspreiden we ons. Al fantaserend over Roodkeelnachtgalen *Luscinia calliope* kwam ik om c 13:30 in de buurt van een greppel met een smal bruggetje. Onder het bruggetje vloog met een luid *tsjik* een vogel vandaan die vrij voor mij

ging zitten in een boompje op c 3 m hoogte en c 5 m afstand. Ik keek door mijn kijker en kreeg een hartverzakking – voor mij zat een plumpe pieperachtige vogel, met een loeier van een wenkbrauwstreep, zwaar gestreepte onderdelen, egale groenbruine bovendelen en een kort knikkend staartje. Dit moest een Noordse Waterlijster *Seiurus noveboracensis* of een andere Amerikaanse 'lijsterachtige' zijn! Snel keek ik in mijn mobiel of ik een telefoonnummer van een van de jongens had. Toen ik dat niet vond heb ik maar gefloten. Met deze actie was ik wel de vogel kwijt geraakt. Jeroen kwam als eerste aangerend. Ik vertelde hem dat ik iets heel heftigs had gevonden en dat ik dacht aan een Noordse Waterlijster of een andere Amerikaan. Al snel hoorden we de vogel roepen en Jeroen zag iets naar achteren vliegen. Arnout kwam aan en ik beschreef wat ik had gezien. Ik haalde

500 Noordse Waterlijster / Northern Waterthrush *Seiurus noveboracensis*, Oude Eendenkooi, Vlieland, Friesland, 18 september 2010 (*Laurens Steijn*) **501-502** Noordse Waterlijster / Northern Waterthrush *Seiurus noveboracensis*, Oude Eendenkooi, Vlieland, Friesland, 18 september 2010 (*Arnold W J Meijer*)

503 Noordse Waterlijster / Northern Waterthrush *Seiurus noveboracensis*, Oude Eendenkooi, Vlieland, Friesland, 21 september 2010 (René Pop)

een vogelboek bij Jeroens fiets zodat ik kon checken wat ik had gezien. Ik zocht snel Noordse Waterlijster op – dat leek wel heel erg op de vogel... Arnout was de eerste die hem daarna kort maar goed zag. Hij bevestigde dat het een waterlijster was. Vervolgens vond Bas hem op een ander plekje terug en konden we hem alle vier goed bekijken. Jeroen sloot Louisianawaterlijster *S motacilla* uit op basis van de eenkleurige wenkbrauwstreep en zeemkleurige flanken en onderdelen. Na c 1 min vloog hij zonder aanleiding de plas van de eendenkooi op en verdween links om de bocht.

Na wat oerkreten en omhelzingen begonnen we als een gek mensen te bellen. Jeroen piepte na een aantal pogingen de waarneming door aangezien hij als enige bereik had – vanwege het slechte telefoonbereik op deze plek werden veel mensen op het eiland pas na veel pogingen bereikt. De c 35 overige vogelaars op Vlieland stroomden vervolgens toe en iedereen kreeg de vogel te zien. Hans ter Haar maakte de eerste foto's. Met gehuurde watertaxi's maakten 22 vogelaars van het vasteland de overtocht vanaf Harlingen nog aan het eind van de middag; na anderhalf uur nagelbijten kregen zij de waterlijster ook in beeld voordat het donker werd en er kon nog een lange geluidsoptname worden gemaakt. Tot opluchting van vele 10-tallen vogelaars die het eiland niet meer tijdig hadden kunnen bereiken bleek hij de volgende ochtend nog aanwezig. Uiteindelijk hebben c 230 mensen hem op zondag gezien, mede dankzij het gedisciplineerde gedrag bij deze twitch, op een plek die

normaliter niet echt berekend is op grote groepen vogelaars... Alleen al vanaf de reguliere ochtendboot kwamen 180 vogelaars, voorafgegaan door 11 vogelaars die de avond tevoren waren overgestoken en 15 man met een vroege watertaxi en gevolgd door zes man met De Vriendschap vanaf de noordpunt van Texel en nog eens c 25 met de middagboot. Op 20 en 21 september was hij ook nog aanwezig en kwamen nog meer dan 120 vogelaars kijken.

Het betreft de eerste Noordse Waterlijster voor Nederland en de 14e voor het West-Palearctische gebied (zes in Engeland, drie in Frankrijk, twee in Ierland, één op de Kanaaleilanden en één op een schip bij de Azoren), de vierde Nearctische zangvogelsoort voor Vlieland (met in totaal zes exemplaren) en de 500e soort voor Nederland, op basis van 'de status quo aan commissiebeslissingen'. Voor mij was het de tweede keer dat ik een nieuwe soort voor Nederland ontdekte, na de Spaanse Mus *Passer hispaniolensis* op Texel, Noord-Holland, in mei 1997. Het gevoel bij deze ontdekking was echter nog heftiger dan de eerste keer. BEN GAXIOLA

NORTHERN WATERTHRUSH On 18-21 September 2010, a Northern Waterthrush *Seiurus noveboracensis* on Vlieland, Friesland, the Netherlands, was seen by almost 400 birders. This is the first record for the Netherlands and the 14th for the WP. It was the fourth Nearctic passerine species to be recorded on this island.

504-505 Kleine Regenwulp / Little Curlew *Numenius minutus*, Nieuwmunster, West-Vlaanderen, België, 18 september 2010 (Johan Buckens)

Kleine Regenwulp bij Uitkerke Begin september 2010 vroeg mijn oude vogelmaat Bart De Schutter, die ik al meer dan 15 jaar niet meer had gesproken, mij (Gunther Vergauwen) of ik het zag zitten om nog eens een ouderwets dagje te gaan vogelen in West-Vlaanderen, België, samen met Wim Van Nunen en Steven Keteleer. Met hen maakte ik vroeger de omgeving van Kallo-Doel onveilig; daar begon mijn vogelcarrière, ergens in 1985. Geen van ons hoefde lang na te denken, het ging een reünie vol nostalgische gevoelens worden, zoveel was zeker! En dat werd het dus ook... Op 18 september was het zo ver. Het werd al snel duidelijk dat er niet veel te beleven was aan het bosjesfront, er zat vrijwel niets aan de grond en de zichtbare trek was ook vrijwel nul. Ondanks de afwezigheid van leuke aantallen vogels konden we voor de middag toch een eerste-winter Spervergrasmus

506 Kleine Regenwulp / Little Curlew *Numenius minutus*, Nieuwmunster, West-Vlaanderen, België, 18 september 2010 (Vincent Legrand)

Sylvia nisoria, een Draaihals *Lynx torquilla* en een Graszanger *Cisticola juncidis* scoren. Niet slecht eigenlijk, vooral voor Wim en Bart die deze soorten al in geen jaren hadden gezien. Na de middag konden we daar nog een zeer mak vrouwtje Sneeuwgorst *Plectrophenax nivalis* in de Voorhaven en een door Bart gevonden Koereiger *Bubulcus ibis* aan toevoegen.

Dan maar verder de polders bij Uitkerke in, en alles afschannen wat er te scannen viel, wat na de eerder genoemde Koereiger niks opleverde. Rond 16:30 werd nog even gestopt bij een grote groep Kieviten *Vanellus vanellus*, Wulpen *Numenius arquata* en Spreeuwen *Sturnus vulgaris* langs de Drijfstraat. Na enkele seconden zag ik een koppie uit het gras steken. Ik viel bijna achterover en deelde aan het gezelschap mee: 'Jongens kijk eens even, daar staat precies een Bartrams Ruiters'. Toen werd het even heel stil. Steven pikte hem onmiddellijk op, de andere twee moesten nog een paar minuten geduld hebben... Na heel wat zenuwgedoe – we zaten met z'n allen in de auto en durfden niet uit te stappen uit angst om de groep die redelijk dichtbij zat op te jagen – slaagde iedereen erin om hem te zien. Hij begon wat meer rond te lopen en het werd direct duidelijk dat het géén Bartrams Ruiters *Bartramia longicauda* was: geen gele poten, geen chevrons op de flanken, geen lange staart, een donkere kruin met licht middenkruinstreep, een duidelijke wenkbrauwstreep... Ik durfde het nauwelijks te zeggen maar het kwam er dan toch uit: 'Gasten, dit is volgens mij een Kleine Regenwulp'. Na nog wat gepalaver over een extreem kleine Regenwulp *Numenius phaeopus* met een eventuele afgebroken snavel (kritisch zijn is ook wat), hakten we de knoop door en viel het hoge woord, het was echt een Kleine Regenwulp *N. minutus*! Ondertussen zag Wim ook nog de donkere stuit en ging mijn telefoon. Ik nam op en hoorde Kenny Hessel op zijn typische droge wijze zeggen: 'Jow Hunter, tis Kenny hier, weet jij iets van dat franjepootje?' Ik antwoordde 'Nee gast, maar kom als de vliegende bliksem naar *** Uitkerke, want we staan hier

naar een *** Kleine Regenwulp te kijken!' Na 10 minuten waren de eerste gelukkigen (Gerrit De Vos en Wout De Rouck, gevolgd door Kenny) gearriveerd. De blik op die smoelwerken toen ze door de telescoop gluurden vergeet ik nooit meer...! Nog c 20 mensen konden hem bekijken alvorens hij een eerste keer (zonder aanleiding) als enige vogel op de wieken ging... net toen ik David Van Den Schoor aan de lijn had die ter hoogte van Antwerpen was samen met Raf Drijvers en Joris Elst. Toen ik zei dat hij net was opgevlogen, en vervolgens verderging van 'Ja, hij vliegt nog steeds langzaam verder, nog steeds, ah hij draait terug, of toch niet, hij verdwijnt uit het zicht achter een boerderij' werd de stilte aan de andere kant van de lijn ondraaglijk. Maar het kwam voor de meesten allemaal nog in orde, hij vloog een keer of vier op maar de meute kon hem gelukkig telkens terugvinden, de laatste keer op c 6 km van de oorspronkelijke plek. Iets voor 19:00 werd hij hier voor het laatst in vlucht waargenomen.

Wat er 's ochtends nog uitzag als weer zo'n typisch Belgisch dagje waarop er aan beide kanten van onze landsgrenzen wél vogels zaten waarvan de adrenaline gaat stromen eindigde dus in een heuse climax. Ik zei aan het begin van de dag nog 'Hoe geestig zou het nu

zijn, dat we net vandaag iets leuks zouden vinden' en dacht aan iets als een Blonde Ruiters *Tryngites subruficollis* – in het allerbeste geval. De volgende dag werd de vogel niet meer teruggevonden.

Het betreft de eerste Kleine Regenwulp voor België, de zesde voor Europa en de zevende voor het West-Palaeartische gebied, na gevallen in Brittannië (twee; 30 augustus tot 6 september 1982 en 24 augustus tot 3 september 1985); Finland (1-2 oktober 1996); Koeweit (12-29 december 2007); Noorwegen (14 juli 1969); en Zweden (12 september tot 8 november 2005). GUNTHER VERGAUWEN

LITTLE CURLEW On 18 September 2010, a Little Curlew *Numenius minutus* was discovered at Uitkerke, West-Vlaanderen, Belgium. It was found at c 16:30 and last seen just before 19:00. During its stay, it was flighty and moved south over c 6 km. During its stay, it was seen by a few 10s of birders. This is the first record for Belgium, the sixth for Europe and the seventh for the Western Palearctic, after records in Britain (two; August-September 1982 and August-September 1985), Finland (October 1982 and August-September 1985), Norway (July 1969) and Sweden (September-November 2005).